

وراں طلب فرستاده و حاقانی قصیده سدرت گفته ارسال داشته معنای
 انصراف سلطان پیوسته و بعد گناه ماوی سرزده آخر حال بر تیر بر سر وی گشته و
 طاعت و عبادت متحول گشته مولوی حامی در نصیحت او را در سنگ طایفه نمود و در
 کرده حیرت در سر حاکم تیر برست و در اکثر ذکر اوقاتش این و تمایز و مسامحه
 مرقوم است اما از تحقیق صاحب السیر معلوم میشود که حاقانی ماحد و بدست شمس
 مسامحه و رفیع حیات بود و در نصیحت گفته که وی در رمان طاعت مستغنی بود و بقدر
 عاصی بوده و روح دمی گفته و در نصیحت مستغنی در عین مسامحه بوده و الله اعلم
 وقتی این بیت من الطلب حاقان فرستاده و متنی ده که در برم گیر و ده
 یا دوستانی که در برش گرم و متنی مسی پوشتین است و دوستانی انعم علام بود حاقان
 شتیه گیت که چرا بر دو سحر است و قصور در منت تاجی خیال کرد چون این حیرت حاقان
 رسید کسی اهل ویر کرده متین حاقان فرستاد که گناه رس نیست از گس است یعنی
 من ازستانی گفته ام بهر یک قطع و گس فصل یا دوستانی ساخته بهر دو قطع حاقان
 این لطیفه مخطوط شد و قطع و اسامی در بود و دیوانش متداول است مولوی نامی

در صفات اورا داخل هر که لویا رسوده هر حال در بحال او صحت نیستی سبحان العزیز

یعنی میاسی که نمک الشکر اعدا کمراد شاه نود و حیل متقدما و مست - و امیر حسن و نقاش

تمام کلام رسمی الدین دینا پوری و اردو حساب - لانا حاجی الوری را بر سر سخن گفته

اما انصاف آنست که هر کس معتقد است این من ادعویست معنوی و استعمال الفاظ

غیر مشهوره را در مباحثات فروع و دیگر و طریق تفسیر و لغو آوردن آیات عربی در کلام

حقانجامی بسیار است و بارکی استعارات و سلاست عبارات در کلام رسمی بیشتر

و وقت سالی و مستش معالی تبارزه در سخن الوری می ستار است هر طور که می تواند

جمعیت یکیم سالی است رحمة الله علیه لهذا این بیت گفته

دل می آدم ادم صفا سالی را

مدین و میل در نام س میل بهاد

المقالة الاولى وهي تسمى نعتي العرسل العكر
ومجالس الدكر

مايم مطارگان عماک	رین حقته سرو مهره خاک
کین حقته و مهره ماسایید	مهر کیسه عمری کتایید
وین عشقه و کور ساطور بان	مهره رس است وقت گردان
خود ترا العماں سحر کارم	کر قاسم و گاه قد رلدم
وقت ست که وقت در سر آید	سیلاب عسدم در در آید
دست که مرکان احم	هم مل میسکه و هم سم
دست ست که این چاه حال	سپید نمقد مدو سال
گردون مط یلگ گردد	گیتی نفس بیلگ گردد
از هیچ رودی عیت اطلاق	در رقص آمد معامسل خاک

کشتاده شود رفت اس کور	سحاب شد و جو حاصل رود
یکسر شود امتحانات حیوان	سبزه رحم و صبر دهستان
در دیده افلق حصان تار	ارما حصه روید استخوان مار
ایک به ملامتی که پیداست	ار آدمیان جفا طمر حاست
الصاب بهاں تند و فاهم	بمسن مساه و آتسا هم
آمار سلامت از حصان رفت	آئیں امامت از بیباں رفت
پیدا است بر آستان دے	دعالم ہزارہ و محمدی دے
ہر ہر حصہ کہ دست عالم آسیت	در حام حصان مائی مار سیت
ہر پیرہ طلم کاسماں ساحت	حاصل آریئے عاں ماسکناں ساحت
ایں نام مکر سیتیم اداں	مار ہی کجے صد ہزار اطفال
دیں طفلان میں شام ہت گیری	اسمہ امان لوح تقدیر
راں حملہ شاد خطا ہت	طعلے کہ حلیفہ کتاب ہت
عاقانی راہ حطہ خاک	مگر پروا میں محاط باک

فصل در خطاب با آفتاب و صبح و محبت

ای خورشید روشن رویه دادان	حاج واری روی علت چهاران
ای کعبه بهر آسمان را	وی رمرم آفتاب چهاران را
میکامه شب روان دریم	یرواه لغت آرمیده
ارسم تو در نقاشی	ستوری مد هر ارعش
شکل تو عالم سیم	اربع حد یقه بر سیم
ارسم تو در دو کا هزاره	دو بهر و طفل شیر خواره
مستش با لوی پیر کرده هرعت	عالم تو دیده بهت در بهت
رنگی طهر اهل عالم ارقت	عبد سر گیان هم ارقت
دارد در تو روی رویان آب	کیر در تو معدر گیان تاب
دیساخته روم را در تو رنگ	آینه رنگ را در تو رنگ
کودک دشتی و تراست در بر	سر لوح بر برسد احمد در
ارسمش تو در ایل ولایت	این صفت صحیفه پرده آت

تپ داری واکتیدہ رستے	رہ پاشی واکتادہ گھمے
گہ در یرقان جو چشم مہر	گہ در حشاش چو تلخ عمر
گہ آفت حاش گرائی ماستے	گہ کو تر عمر گرائی آستے
کوہ لہ لطف نور و عسی سر	چو شش تان مل مسامی اذ سر
ادارہ آن طرف ملے	ار ہر طہری کہ ادر آستے
ہر بارہ جسے تو یس بار	ماستی در پیمپا رس مسار
گہ رسد کو کماں ہی یاسے	گہ در من برداں کمی عاسے
گہ تیسرے روی دور سدائی	گہ راست لکھن کج ادر آئی
ہم شاہد ملے گیا را	ہم عارص ستگرے بنار را
چوں طاق مقدس سلیمان	رگین تو کمی کماں شیطان
بنوہ نور فیض آسمان میں	روش تو چشم شاہ دور ویش
رمی سگ لولیاں گرائی	در تقسیم تہاں سے یامی
واحسہ یرقانی ادر توشہ رسم	نوحہ رتوشہ عدار ستالم

بر باد - پیک را یکا سے	علت تو وحی و دواست
امسلو ده بریر دستان	یا واده خوش ایستان
آزایتس تلح سر کس درت	واسر ایس گنج بر جل رت
حردست سک سیراں گیسے	حسن بروری ار گراں گیسے
ار لطفه قست لطفه خاک	رایسده بر و جو هر پاک
آرا کر سخت تیسره دوریت	ار راده خاک خاک دوریت
او مار همه کسی که در تانت	اقال سکا کس ادر ادر احت
باقسل ار تو صبح اتر	امعه لعل گردن حیر

در دست نریم در اثنای خطابی که آفتاب کند

مردار یے لعل در ریوید	فصل است که در دو صبح جوید
فصل ار چه ستاره ایست خوشتر گ	خویت مسوده در دل سگ
ای دست سکون مساره رده	عاصه حیر دار مساره
فصل رن لودار عا دالتس	کر فصل در دست مردالتس

کل رات کچھ درخت در	چوں درود درم سکندر
در کیسے ہر کہ در فروشد	چوں کیسہ طاب در کشت
اگر کہ در قومیت رایش	در سہ سحر در عدالتیں
در محنت آدر سر آرد	آدرت آدری بر آرد
در اول ام درود ہست است	راں گہر درود ہست ہست
در پیت حسد آتش مسرودہ	حاکم میمار ملک مردہ
آن حیتہ دل کلمتہ آید	آدر آتش سہ کے کتایہ
ماہست دل قوسہ در	کے مرج تو کتایہ این در
آمارا ہں حرص خوش نت	در مقامیں آس نت
خوں خوش آہی گشتی	در مقامیں بار رستی
در بیست مت دور وئی طہار	یک راہ مرین دور وئی یست آدر
دشک مت اگر تہوای دیت	آن مت کہ سنگت ادایت
ماغالی را بحتم ہستی	ویدار در است مت یرستی

اور آید و آری گسستن	و راست طریق من شکستن
حرمت سمرات و دمام	آن شش سری که خلق خواند
کو در یح آینه نظر کرد	در و نظرش بگه کرد کرد

فصل در خطاب با آفتاب لوحه مکوش و ملامت

و ہی ار تو گداز تن صورتا	ای رنگ آمیز این گسده
مشوقه رایجاں ہر کس	ای دایہ نصیر ماں ہر حس
در صف قتال ہر جت حاسے	صاحب صدری و لیک خود راست
ار دیدہ من در بیج دار ہی	آن نور کہ سید بیج ماری
این سنت قصد و تمناست	این سنجوہ بہر تظہ و ستااست
من در گو صرد سیر خطاات	شرواں رو تو گرم روش اوقات
لے خوش سخی ہوس مداہم	لے محسسی نص کشایم
یر آفتس ماری لب اردم	یہ جسمہ سدوی دل ار عم
مالسہ روست کو بہر حس	اسدہ حلقہ درم لمس

گویا ہی و جوتسے دل و راستے	حصاں و حمادے سرو یا سے
نقادیدہ و ختم نیک حور و دہ	قتدالہی جو مسیم کردہ
یس رور حلق حاد و لے	استاد سرا سے رایگانے
حقا کہ مسم جو حلقہ مردور	آہم تہہ حلقہ و رور
اس حلقہ آتہیں تہہ و رور	در حلقہ پیتو و نفس سور
پس حوں سبہ ستو علی المال	در یا سے سات نفس حلال
گردوں کہ قاتے سہ رور و	مرستہ مان میں گرہ رور
تو گریدہ و رستہا سائے	رور ہی کہی گرہ کتائے
رور و رور میں ستانی ار حتم	لے ذر و دل میں رور و حتم
میل نور و رور ہم جسمایت	در رور ہم احسار و دایست
در رور و رور اُن کے حور و ہی	کر رور و رور یست یافت رور و ہی
حوں برگس ستوح کور و دیدہ	سرے و کلاہ رور کتہیدہ
امرور نعیمہ اکساں راست	سیت المال ملک حساں راست

تدمرونی ارعساو عالم	ار عالم جیہ روشتاں ہسم
حالات فلک بود مقسود	حور شیدہ کل گشت مہوس
لے لے غلط ست برج گھستم	راہ ہوس ست ہر جہ رستم

فصل در خطاب با آفتاب بوجہ معذرت

ای میں حیات عالم عیس	ای قوت میں وقتہ اہیں
نفاقت بچتم مہسی	میسم کس العریث عسی
آری تو اگر بہر تہاسی	راہی مطلب گھسہ تہاسی
ایں مار مرادناں علام است	کو میر ہم آفتاب نام است
پنداشتہ ام کہ دوست حامر	راں کردہ ام اس قتاب ظاہر
سگر کہ چہ مرد پاستام	کر مردم تا تک دام
میں ہیچ ہم ہیچ میار	ہیچ کساں ہیچ مارار
ار گشت خودم محال ہسود	ح ورجہ سرور یق اردود
دل سر سر عدد رعایت است	ساں ار پئے حور وہ دریا است

پیتس تو سالی دست سربست	افکده سرم که مائی آن هست
صحت شمع این گناهم	صحت سوئی تو عذر خواهم
صبح آئینه دار راست گویت	صبح از سه صدق تاره رویت
گردار صفات سید بر گیر	عذر از صفات صبح بدیر
روحی به حشمت بگین مانته	مهری تو حریف کین مانته
قدر تو جو قدر متقی تمام است	بیس تو جو بیس عقل عالم است
گرگاه سیاه پوشش ارامی	از عدل حلیه محالی
برد یکی و دور می از مسافت	مالائی و پستی از لطافت
رسوره احتیاط یاسین	مالی بهر ابر عتبه رزین
در همه که معذرت حاسه	رزین صدق دوا بهر امر لاسه
ناری در ردای مصطفیائی	هر جبهه ردائے در مائی
مر علقه دروغ مصطفی را	صبح بری از سیئه محاسبه

القاله الثانيه اليومه معراج العقول منبج الفخوان حيث حال عمرو

ایم کہ از صرب عالم	بیچ است عیار من دوجو کم
ریں نوم کتیف و ام سحوس	برور و ردو سکه محسوس
در سددو سکه رحم برورد	بیچ بریر سکه آله حورد
در دست جهان دور و مادہ	بر بر روئی ست شاد و
ما صورت ستنش مری بر دم	ما المعنی بیست سر درد و دم
رزی کو بود خلاص کلاے	آلود و بدجو بر قناے
من عیب کم ہما سیارم	ریں نرہ متو کہ مانگ دارم
ار سہ حقتان مال	سے طوق آید رس ہترا
یر نیم ہ خلاص شک دارم	کرے مکی محک دارم
طعلی ہوا سے رد و مرج	مباحث دو کتہ تہی سرج
در جوب در سہ در میار	میکرد و عود میار
دیدم کہ ترار وئے بیار است	دو کتہ و ستنش علاوہ تعداد است
ناماد ستم و آن ترار و	من بریں سو و اوراں و گر سو

دو ارجه را اصل خشک سرود	از من لیاری جبر سرود
پس ماکه نورن همسر آیم	که ماد و گسا گشته آیم
حسرت رده ام رطاب هر حال	آنجسج رمن احسب حال
پنج آیت مصعبی طرود	یاسد کن سار و سارود
اور در گر چسج مار داعم	تاس چه رر ار که ام کام

فصل در خطاب با آفتاب تشکر در حمل آید

ای دایره گرد نقشه پرور	ای قوت دای ترار و سارور
ای شاه عمر و رس جهان دا	سلطان یک اسپه آسمان را
از دولت تیر یافته مهر	ستش ساعت راده هفت کتور
شاهی و کمال نش مطلق	دارنده صد هزار سیدق
فرین سرخارین سوئی قست	ماه احری حرور پهلوی قست
مالات تمهیل از عواالت	بریر قوعروس از صول رس
والا گبری لسیط نامست	عالی قشقی محیط نامست

خوردی یرباع و باع ررتیں	لست گرکان وکان تنکیں
سیروں کوری رحیم سورں	یوں استر سختی قدموں
یکسال عداوی حلق دادی	مارا رہہ حواں و عداوی
یہیے رہہ ماترہ کور	ور خاک دامدہ سرہ تر
سعداں فلک یلگ تن ساحت	سیع ارقور اسیا آسکون راحت
کتا در تو فقاغ مستکیں	نورور ر ماروسیب تریں
قارورہ آنگیہ یر آب	کردی طرے شکستی ارہاب
معم الطسری ساو طاق	مارورہ تنگ طیب آفاق
دارا قلعہ رفق کسار	سراں تو سرورہ عیبوی دار
ار برگ حتہ دیلمی موسے	ایک سرکوہ گشتدیں روسے
حال سپہش نور عداوی	مخلکوہ لالہ ہسم نور عداوی
ار طرہ سرورہ وحد ریمان	مانست حنین باع رحمان
یرور قدامدہ سحرہ گل	سہی تو کد گرتھمل

در بخشش تو سخاوت امر	حلاوت و در صفت صفت
سوسن رو تو شد سار آمار	هم میره ساری هم سار دار
ز پیره تسلیم جوش تاب	شتره تو کوی بر مهران آب
یلو سر رو تو دیده گشتاد	ار یک نظرش حسانت افتاد
شبا آن مرغل را آن برآرد	مار و رمار تو گذارد
اد محمد تو تو کعبه او	اد ساکن و پس بود رنگ دیو
محمد که کشید مشک وار	یا کعبه که دید ما قدر متار
هر چه از ورق سات مرست	میله و مروار مانتق قست
مندان رو تو محتر الطیور است	هم مروت طیور مع صور است
مل در عای قست شبیه	حاکم و دام آتش آگینه
نمری رو تو یار سی رمان گنت	طوطی رو تو کار نامه جوان گنت
شد فاخته او تو مار ساروس	مویجه ساری و احرا کوس
تارک رو تو طرس چمن گنت	بند و غنی چهار تار در گنت

در وصف تو ای سارخوش سیر	ما فانی را در ملک الفیضه
باز آمدن به حرطات آفتاب مشعل بر فقر و محال است نکایات	
ما فانی را تو می مهر دور	ما ریجہ ساهی و مجلس اسود
کما پیش طلا - ماں گزار سی	کاشیش تر لہ و سئے جاری
مر خشک و تری که مستقر است	کف سرور و محل دستش است
یوں ما بطر تو معیتش گشت	یتیمید او بریتیش گشت
سہر دار و حشہ را	ار مستر تو گشت تا سما
آئی سرش لیس بر تن	گلست در بیجہ کمر و درں
در دور تن اسکی مهر دور	سہا و دہیار سوسے در دور
یس چون مشکش ہی سہر	دواقت کھی پر اُچھو در
اتیکے کہ دیدہ رعیت رعاک	ار خاک مدیدہ مرغی ماک
آن رو کہ در مقام است	آہم کہ در آسماں حراستہ
تو حشہ ما تم حراساں	مس لستہ وار علم شرداں

نور آمدن این مری موسواس	کاه سولدشت و سقط المراس
من رانت را دووم عساک	دل در تب گرم و دیده مساک
دو کرم دل و دو غم رسیده	دو صبح و دو تب کتیده
ار کرده - دور کار ایس	ساق تو کله کم تو ماس
می که تن و دلم را داده	قیرین چاه است و آسین کوه
یون یاه حریه دار متراس	چون کوه متبید زلم کس فاس
ریں اعمی سیر و اعمی سار	شود و دشت سرگدشت اهرار

در ذکر سفر خویش بوقتی که از شر و ان عزیمت کرده بود

کادل که مرا ایسر دوران	را به ر شهر سد ستر و ان
صحرائی سرگر فتم ار پیت	ر لاشه عسرم لاشه عوین
ار شط و مالی سحرش دوران	عسرم مراق مقصد مان
ایں سحر سید کمائے مادم	ران سوئی سپید رو در ادم

در صفت الوان نعمت قهستان

دویم مثال مشت لستان	پرست ولایت قستان
حاکم مسج قوتیا حکم	سگتن حکیم کیمیا حکم
ہر روز دو عید و دیارش	ہر سال چار و دیارش
مرئی کیا ستاں گلستان	شکر اردو سرطستان
خود ستار ادوج ہادہ	ہد ستاں راستہ فرہ دادہ
مرحاک ریش ہر خراں کل	مرآب گشت ہر کراں یل
کلہا سمہ ہشت روی و یکاق	یہا ہمت یشتا و یک طاق
آمنش دست حمل آراد	لے حرمہ امر لطمہ مار
ار بارش ترک و رکی آریں	اماہہ مار مافش حایں
رعداں کردہ جین ہر وسد	امدہ کفہ رائے جسد

در صفت قطب عالم الطریق گوید

عولاں کہیں کتائی حوں ریر	عوماسے درجہ تہیر
مقصد و حملہ کار و اسے	دیدہ و مسمد دید اسے

رو در آرزو بر میل کرده	همان که افسیل کرده
حیلت گرو اقصاں قادر	تہمت گرو قاصداں قاهر
ماراہ روان و میل گستہ	یس راہ رن حلیل گستہ
خوش حیدہ در ہر پائش مدام	صفاک دہن داندہ کام
مایکتہ و سہل سر درہ فی آب	چون حایہ مرغ راقش آب
کتر جہنم و چو بحر مایہ جہنم	لا الہ الا جو کز دم اہل جہنم
حاسوس و حس جہنم ہر یک	صد دست و ہر اہل جہنم ہر یک
رماں عہد ساکاتش مکر	چون آب تر و جو آتش اشہر

در مگویش محرقہ آن ولایت گوید

مناجاتش ملا در سی دار	ہر چہ سہ ستاق یل دیدار
تقوید دامن سامری و ش	دو دالگی و صدر ان جو آتش
خمارالت حیات انگیر	ستیاں سار و ملا یک آہیر
مناجاتش کستہ حشر	ہم حواں مسج و آدمی حور

قصا اس کلو تر حلق	کلو رکناں رجوان مرلق
لوا امش مسدام کاره	حاکم لقان ورتوہ حواره
حاطاتن حیس و مکار	لو حسل دل و لال و دمار

رسیدن نزدیک شهر و صنعت فیصل و رودات مرعالی

کہستم این تہاہ کیتاں	در طارم تان و تیب ایساں
بیرا من آن ملاو معطم	ویدش یکے فیصل حکم
مد مہر طرب بہر و زیلت	صدیل رواں دران فیلت
گفتم کہ عراق یل کے دات	یا تہتاں فیصل کے دات
گفتہ دیم خاص سلطان	ایہاست لشکر کی گہاں
رمب حشمت سبیلش	مرمود فیصل و راہ سبیلش
المن ما صاف جیسے روہ	سحر عدل اور دو قتلہ کم ہو
سیرتس رجبال دوست کس تر	دو قتلہ سر تنک حدہ خوشتر
خوش کہت جیسے آدم او	تر لیت آدم او ہم او

تجدید و نوکس و ہم	در جواب جو سر برادر آدم
مقلح رکوة حیت ساریش	در یائے محیط پیکارش
امایت ترسے مادش	در حبس سراجی کتادش
ماسدہ گد ماست رتنگ	احقر که جو گد ماست ابرنگ
سیحون عرق دماغ اے	عیون کم از اتک یتیم اے
ارمرتہ مہساں عسقا	مرعائے او ہائے سیما
داؤد مسلح و مار و دم	عیرش مواسے عمر محرم
اصداہ سہائے گویش مای	رہہ مطبوظ او کدواہی
مای حور اد مسج و صواں	ست است انگن بہتیں سیماں
وداں گلبد اپہا نش	ہر لحظہ ماسل ارمیا نش
ہر دماں را مسک تر پاک	راں دماں بر گرفت افلاک
راں دماں کرد دستہ کارو	میرج چو حق اور نگدا د
ہر اقد حوا د حان بیسے	آن مشرب صاف را بسے

موسیٰ حضور و ششادور	۱	رویک تم صدمه ارا کوتر
من لاسه راه اگریراں		افکده دست سحره گیراں
رستم قناب عوطه حوردم		راں یل و فیصل صرمه کردم

رسیدن صحرا و شکارگاه آولایت

میش آدم آن چراگه هاں		صحرے شکارگاه سلطان
اوست او سیم و قناب		چون نقطه فاشده که قاف
کردون لمرش جو سگری ترف		حون حلقه حرم و سرخرف

در صفت صمد و لشکر سلطان گوید

ارجمه دران مصائب مسکون		میداننده حد همراه گردون
قرمان که وقت سرنگاه موآن		میدان گرد و میدانگاه سلطان
بردرگر او صمد آستان ستمین		هر یک و همراه آستان ستم
بر طرف یک آستان دو صمد شاه	۲	آلوده لیاں رجاک درگاه
هر یک دست و دست دطراک		و لعب دوسته بر سر جاک

ارگاؤں میں ارسیدہ	فرماش دوال برکشیدہ
میں ساختہ راں دوال جو درگ	براسیا فلک حیا صد تنگ
کلاں مرک گرچہ عرش پیروست	مالا سنے راہ ہمت اہست
می نامت سراسے پردہ دار دور	یوں درشب تیرہ متعلقہ نور
آری شب تیرہ ہرچہ نورست	بردیک سایہ ارجہ دورست
بردیک و یک عالیاں را	س دور و یک عایا برا
برگرد سہرائی پردہ عاص	علقہ رودہ سالکان احلاص
یوں آفتش طور سوئی موسیٰ	بردیک دسے رسیدنی لی
عاصاں چہ در سراسے پردہ	ار رشتہ ماں لفاق کردہ
مرہنگا متن آستان گرمہ	ار مقررہ دن مہاں گرفتہ
در صفت مبارزان سلطان	
معبہای سار راں ثلثت	ہر کو کہ صد ہزار کوک
تیج آفتخان پاک عصہ	سریع پوستہ یارب اُضر

یزد است از جهاد و صغر	میں تاحۃ رہی جہاد و اکثر
ممودہ محسب آتش آبیج	یتیم برماں زمانی از تیج
یک مرد و صد ہزار تا تیر	یک مرد و صد ہزار تکبیر
مصر جو خرد و سادہ و سر	۱۱ شمشیر چو ماں گروۃ در
در مرکب و مشتری تایل	میرج ملک رحل حایل
یوں، ایم آس رحم آہیں	۱۲ مدحیتہ کسد جیم و تمس
در گوشت و اس قاتلان	دستہ طمان و بیہا شان
ہر شبیہ رقصہ بریاں طمان	فلک ملک و مدہ آفتان
استاد سرائی بہت مٹان	شاگرد طلام حاص ایتان
در صفت اولیائی حق	
رمان دیم ہر حرمانات	پے کور کماں گہر مسامات
صافی دم و دُر و حوار ہر یک	سر مست و حرد سوار ہر یک
پروانہ آتش محسہ گاہ	دیوانہ عاہ را د در گاہ

شش رخ راں و داناؤں درده	آنا و قش یک شمرده
ارباب بہت سرکتیدہ	دو ج مدد سرحدہ سرکتیدہ
حماہ مدیدہ درکتادہ	کو میں مدد می گردیدہ
سرحدہ مار فارغ الدات	ار میت و چہار رو د ساعات
ار بہر سہائی صحت یردہ	دل چوں مانج سر د کردہ
در رحم سپہر سپیدہ گرد	چہرہ چو ترنج آملہ خورد
راں حوس کو آروئی حستہ	دو دخت آروئی شستہ
نادیدہ رماہ راتسائی	دادہ رر آتس راتسائی
ر عالم شکر کرد شاہ	رخوادہ مراۃ من اللہ

در صفت بارگاہ سلطان

سہیلیں میں سراں گردوں	گتہ شکن و شکن
سر سر ہاکیا پائی شان مست	چوں خاک حوئی جبرہ تان مست
ہر دل شان ہم اردل حوس	گد ملکہ دار گہ سوکتس

دہ گاہہ دست سجدہ دلاس	سر سحرہ حاس شاہ ہر باب
صدیر جو کوتران کشادہ	گہ ماسہ سرم لطف بہادہ
دو ماسے جو عسکوت نمودہ	کہ خون مسرہ آوری نمودہ
درماں و رقیب شاہ ہرور	و اگاہہ جو عسکوت کوتر
درماں بستی مود لیس	در رل و وادراں اماکی
اسید قسول شاہ میداست	دل رعت مارگاہ میداست
اگت رماں کہ اقد اللہ	مس پیش مقرماں ددگاہ
تقریب ہم ارستاقواں جوہرست	اسی ماسکیاں مس شمارست
در حضرت تہ سہی روئید	امروہ خواص تہ ستائید
در مارگہ ستد بریدم	ارجیک و مال و اسریدم
در بام دست نوس سلطان	مار سہ مارگاہ امکان
در راہ طلب و مرقی مس لے	سیکتم و کس شقی مس لے
مالسہ یائی یائی مرداں	مس برسد یائی عمر گرداں

دور سے روشناس پائیدوی	سے آدم آفتاب بردی
دور راہ جو حیرت مہر کردم	ما حواحد برر کی مار خوردم
ماہشت نماں دور یارم افتاد	کاں حواحد رہ گدازم افتاد
صد رمی شمع در حلالیق	عد لیس لعلان ملک لایق

مکرر بر سر قدیح جمال الدین موصلی

آن نقطہ کفل کست دستم	چوں نقطہ بروستہ تعد عالم
رودہ سہلا ف رسم و عادی	ستارہ و رائے آن ستارہ
ار طلق طیف اور ارار	علامات ثلاثہ کتت اوار
مستید ملک رنج آتش	صد آصف و حیا میا لیس
جوں دست کلیم بانی کاکو من	ماروں و بر پر کشتہ دارو من
حضر کرم و لہام حشمت	مل ہر در رکابہ ار حشمت
سادات رکاب او گومتہ	جیترش دو جہاں مہ و گومتہ
بیشش مراد دار شد و شور	جمہور مہاں برار حم و شور

چون موکب او سرترا آمد	لے جس جس این را ساد
مدح گفتن بر سبیل مخالفت	
ما اثر و قدر کی ای ملک قدر	ما شرح صدر کی ایمان صدر
ای عدل تو خرد او شاهی	اول رستم از خطا الی
ای نور تو سایاں ایام	وے سایات بود بحق اجمام
ای مکن تو بخت باغ و کرت	وئی حق تو یار حوی مطرت
ای سرگردار بود عقد ما را	مل واسطه عقد آن جهان را
ای مستر تو مر جهاں و قوت	چون قهر صد عود در آمر و نوت
سعدی عدل و صل ما وید	چون صلح و قهر و قهر و قید
عشق اول مال برشته در تو	امر آحر کار بسته در تو
راں شمع اول آحرین طرف	ریں شمع آحر اولین حرف
برمد مسلمان موم	در ملک توئی امام معصوم
ما وید ملک پیچ دوران	خودست تو در دست سلطان

آورد که شاه علف مسرود	علت همه حاصل خلقت بود
کفک تو تنات لک هست است	عدل تو برات ظلم هست است
دور هست بعد برادر دوران	عزت رتوی چون دار سلطان
اولاد تو لک کمال عیشت	او تا دسری آفریش
این به ال عظیم گشته مسرود	ار سرور است ماسرود
هم ایتا به صدای رال	میرات حواں ملک لارال
رور گشت سده مراں	ما قانی و صد بهار سلطان

استقامت بودن ملک انور عاقانی از مولود و نشان او

هر علم کریں قیل مستود	رادش رتسم قول و بشود
چون بطق صد و کتائی کتاد	دست سحافت سحر دهاد
دید می که بر محرد مسراید	در طرف کرد سحر ای
هر دخی وال اران دو گوهر	یکدار گردن و دپیکر
لفق و لیسیت متجه نور	المان رور و دوش رور

میں کرد ماں گراں جو مر کر	فرمود سک خطاب موعر
کفتا چ کسی وحشت ماست	اصلت رکھا کھا مقامت
جواب ادن حاقانی	
گفتم متلنی سداں	میلاد میں ار ملا تیرواں
دوم جو عیسیٰ عہد اول	سرحد دور و گری معطل
در عار ملا گریہ آرام	اگت حسد و مرید مادم
در شکوہ ہوا ر سیدہ	رجم رده ہرستہ کردیدہ
در سد سکوم عاد مامع	بہار فی خطاب رامع
س کردہ مروئی قسکہ نام	اتنی وقت و جہی آمار
ر شک آدہ جیج دار عالم	اسگدہ دویج و مال
میں چشمہ لطف مرکب ستہ	و آن دویج من بست گتہ
من ماحہ لریئے مارل	درواوی عشق کمتہ دل
و آخر ر رائی قسب یزدان	مرد صبر کردہ قسراں

باز پرسیدن ملک انور راسخ صدای طغیان و جوانان ملقاتانی

گفت اسرار چون فداوی	راں احمیہ چون رول شادی
گفتم کہ در اں دیار یرتور	باں سیریں بود و آہستہ آہستہ
آن خط دست قحط امیر است	حالیں محل دلیدر است
پیر امتن آہائے اخوتش	ماہ تنس مطلبہای آتش
ار صحت جرح و دست کردش	دورج ر سرو خمیم گریہ
عاقبت چہ کہ سواد حشرات	آن تہر کہ دوج استا بالادش
سکھ سحر عراق سہر بود	راں آب و جوانی قوطہ صر سوز
چوں راہ عراق در کشیدم	ممت کہ بہت دیدم
چوں ماتہ مردم رسیدہ	ار کعان رستہ سہر ویدہ
سے یویم تا حوار در گاہ	مروے مول حضرت شاہ
پر وادہ حلیق کس یسا ہم	تارہ ویدہ ہسار گاہم
کاں مار گہ اریہ سہر آرد	وادر چہ خون سے مارڈ

گرچه در حد شاست رتر	گر بردن از چو س تا کر
حائے کو گیس مسر مایہ	ہم جلوہ گری جو موم مایہ
کان نقش کتری کو رنگیں است	حواسدہ روم دست میں است
ہر حقہ کہ لعل دریاں است	اندک مویش اسال است

اصیحت نمودن ملک انور عاقباتی را

رگشتا تو بہور ماتا مے	رگزد - مرد این مقامے
جید ارس و ماس مردوں	خود قسلہ راہ خویش بودوں
مار یکی جہل خود شایست	لا اسم میں روشایست
لاف است مگر شکاف تیراں	ہی است ٹکڑ ٹکڑ لیسراں
لائے کر آدم - مردوں	اکہ امارا فی امتا اداں
آکو تحسیر آدم آر د	در میت اما س دیار د
خود میں جید نوئی رنگ و سوس	کا حرتو حمل شومی چو طاؤس
ہلوی کہ سدش آئید ہیت	عادل شودار مایست خویش

یوں کم کندار خود آتشی | یا دست و سحر سحرانی

بیان نمودن ملک انور را دقیقه گیر می و غور و حساسی باو شاه را

تا بهشت ما سخن پذیر است | اما سخن قیقه گیر است

اول ترقش شاید یریت | کمتر در حسن دقیقه گیریت

آن حسد که فصل او نگارد | هر دو قد سے قدش دارد

آن شهر که بدل او بیکار | هر دو حسد قدر آن دارد

صبری و دو ساد جامع الحکم | طلع تو شاه مانع الحکم

مادیده ساط شاه براس | بے کم کن و یا بیکاه تناس

حساب میور گرد درگاه | تو مار طلب نمود ما نقد

دیر می در گنج را بهشت | اگر کس از دانه سے حصت

طلعی در معلای ماش | چون طعلاں مهر بریاں ماش

حامد کرمان سنگ گروہ مست | در ص دایان اران نگدہ مست

سر تور و تور بامه حسنه | درگاه ست و سنگ گروہ

سحرانی و سحرانی

لی

تبیست ران کشیده در کاد	ریں تیج کشید سرگبداد
ایں تیت را دعوت دیں	فی لیلۃ
در دوج من امان رانی است	مستراح جنت فی رانی است
اسی ملک مقیم اراں گشت	کادل کرادے ران گشت
۱۱ در حسله رادہ راست	کاں یک دور امان دور است
گمہ ہم اریں قدم کہ مستی	درد ران کوش رستی
ریں ماسے تسج عار کس ارا	ہم مولد حویق مسقر سار
د مکتب مسلم تنہہ رگیر	ہم عشرت رست راہ رگیر
اکے غمسی من ہمدور	متن غربت امدہ امور
حاجی مومنے رادوم کس راسے	حوں سجدہ مودی سوئی عواق آسے

احواب دا دل حا قانی ملک الہور را

گمہ سوسے در اکردم	حاصل درم جو مار گردم
آخیر چہ برم کم لہرہ آورد	حامد دیار قحط پرورد

یہ سہ سہاوردان گوئی	کر خواجہ چیا مٹی جو گوئی
شب کہ رزم رات سہراں	ار خواجہ زرنگ مدد گیہاں
مرستم مرد نقاب مدم	میں کل رآفتاب مدم
حواش اول ملک انور راوداؤن اکثری کہ اہم عظم مرد نقش بود	
گفت ار رہ گدہ اسی گر گبہ	اں حاتم من عشق میدیر
کہ مردہ گیس حاتم با ست	ایں حاتم مردیں کہ ا لا ست
چوں نامن تو کشت حاتم من	چوں حاتم چشم شو بہہ تن
کان سیسی اراں گیس حاوید	کہ گوہر عام دیہ مستید
سدیس چو ایں تراست ہمراہ	ار مولہ و سوم مساکاہ
کا سانی چہیں مرد نقش	ریاق بین دروسہ منت
ایں مہر برعم داور میں	میراث جسم است مادہ رس
کہ شہر تو قحط یا مت مدیتی	ایں حاتم کن دغیہ حویتن
چوں یا مٹی ایہیں تمسم	رجیہ دیوہ راکن گم

مہمت میں ہیں کہیں داشت	تو توانی کیے میں داشت
ایں ہر تاس تر پوئش	وقف ادیت بر قوم و ستس
برگوشہ اور سم امیار	لایوب و لایساع سگار
ترسم کایں بارماں گراے	بر قدر آری بر قدر دالے
<p>مراحت نمودن خاقانی بتروان و خیر</p> <p>یا لکن تادار حقیقت حاتم و طلب نمودن</p>	
آسہ چو من سیر و حاتم	چوں حاتم یشت ساحتم حم
کردم رکعات شکر خود ستس	رادم صلوات بر وجودش
ارحمت آفتاب اور	رحمت کردم چو سدا کسر
چوں گشتم مستقیم طالع	بر تاسم از عراق راجع
بار آدم از حد قستان	در دال استر و سواد تبران
بروی ہبہ کس رحاتم من	اصول تی و ظلم رادوں
ایں مہسہ ہتہر متہر ستد	خاقان مررگ و ماہر ستد

بہن مدد قاصد سے فرستاد	تہدید عذاب بد پریم داد
گفت اگر رعنائی میں ترا نہ	محبہ مسم گیس مرا
نہرے کہ وجود راست ہرست	محوس عدم دار حضرت
دست تو آن گیس ستا ید	خود حالت آسین پس آید
اماتم جسم چہ عشق ماری	جون حاتمی از تروئل ساری
شاہ اسیرم / ^{راگنا} / شام جیسے	را آسہ لائیتہ حر جیسے
صواب محوس و لبسم بروے	دست حساد گرا سہ بروے

اجواب دادن خاقانی مراد شاہ تروان را

گفتم شہ با عدل پیدا است	ایں طہلم مودہ است است
شاہوں طریق عدل پرید	ار شاہ عدل مار گوید
عدل ارہ جہد سی مودے	ایں کند آگیوں مودے
در خاک رہ آب عدل جود ہی	گل گنبد آتشیں کوردی
عدل آرد در پس رمتاں	در علت طبع صغ میاں

ارعدل کشادہ سد عکوار	۶۶	خون رنگ گل، فتر حار
ارعدل نمادہ ارمیو ست	۶۷	اس طفت لحد و حادہ بیت
غلو کردن ترواں تناد در طلب آن حاتم		
کعت ارمثل ساتش حوی		شہریت ہا و ہم د گ می
کعتم وقف است خون مرد تم		خورتید گل بیگوہ یو تم
بیدیرم اگر ہا و رستی		در خود ہمہ کیسیا و رستی
صنف خواص آن خاتم		
گ گ کہ ہادی در اگت		بر مسد ماہ کردے بیت
مدیای میں کہ مصر دیے		راگت کہیں میں یکیدے
بر صمد کہ ماحم داوے	۶۸	دیرش مرد و لقت ہا وے
خورتید ملک سد مودی		کیں حاتم کا شس قلم کوے
ما بیسی - قوت او	۶۹	ار صعب دل و در روی رو
گر داستنی بہتہ یوں عیب		در عقد عامہ وں حبیب

گانش، میسم دیو مردم	مدح و ثانی کرو سے گم
ظہور حوادث و وقایع بسبب نزاع ان خاتم	
ادام کر ایں گیسٹ لوت	سے دستہ رغویشتن دور
سہ سہ دم تکست حی مات	یا حج خیال دست می یا مست
دیو را لم سچا، سے نزد	عول جو ہم راہ سے نزد
سہ دم در فلان پیرا	آرم صوئے تکیں میو ا
ایں گمشدہ صدر ہتراں حوسے	داں کھتی مع سر و ان گوئے
س مادہ برین مطر س پای	ریش رہ توہ مار پس حاسی
گر نوئے آرم سار مالی	رعواں حال سرچ حوالی
گاہے جو گورن وقت مرہت	اجی حواسی راں شہت
گر بیتن ادیر گورن سارے	یوں ارمی گشتہ خاک حواسی
گر بیتن سہا طجد میوب	یوں رزاتار در لکد کوب
گر وقت صبح حدت ام	یدرقتہ و سار دادہ چوں حام

رسم است که عام را طریق سار	مکتوب بر تپتی و سپید مار
آهسته قدم اگر تکیه کرد	برین بود و قسطنطنیه کرد
تا قنار عام جستم نمودن	عادت نیکل عام نمودن
در معنی کمال یا عقل از عقل	
آهسته آهسته اره تخته	بجستم ولایت قسطنطنیه
مغل آمد و گوش می میبرد	میں شہر و کلاں و عاتق مرد
میں کو چوں و او برید و قاصد	میں (محمی و او دلیسل و قنایه
یکدیت روش او محسوسه	دستہ مصداق جمع واده
می مادم و بیدم کو تشش	دستہ مصداق کے روشش
آخر چو مدد و سبب باری	معاذ طریق طریقی و سبب باری
پیش آمد و میں سبیل باریک	مکتوب چشم اسما باریک
سل کرد دست یا کی بود	بر مخری کاس تیرہ پا بود
بہت متعلق چنان مقام است	کہ بر ملحق آسمان میایاست

در معنی الظہور تاثیر جمیع بحیر و سعادت

پیرائے صبح دیدم از دور	مس چشم مرا کتا دم از دور
خون کبوت یار و آہ عاشق	دیدم سعادت صبح صادق
ایں حیرت ناسباتیں بامت	دیدم کہ مسیبدہ نیکانیت
شیر طلقہ ماہ عاتق صبح	شام کلمہ ملک دم صبح
تند تند طبع حسد گاہ	راگ حروس و کوس در گاہ
ایں پاد دل صبح کردہ	س عترت اند مستوح کردہ
کادم پھل مساجد	از یک صبح آن مس رسیدہ

در معنی ترک شواغیل دنیا

پرست ایسے پرست بی سسے	خون کرم قوت طبع دسے
پرورد بسد را دتا ید	آن پر کہ کرم قسم را
میان کراں اور سر آمد	ہر گہ کہ کرم پر بر آمد
ایں طیار پر چہار کر گس	خون تیرہ ز عاریت مس

یوں کر سیر کر گساں جیسے	یوں کر سیر کر گساں جیسے	یوں کر سیر کر گساں جیسے
آہنگ سوئی گوشت تاسکے	چوں کر کسی چوچو لاسے	چوں کر کسی چوچو لاسے
تیر تو ملک چو تیر و سرور و	چوں کر گس ملے اراں لود	چوں کر گس ملے اراں لود
میر میر مع رقت خون	یوں سرور دت دیت گردوں	یوں سرور دت دیت گردوں
اے نگہ این عموں مگر پر	افسردہ جہاں میر پی جیسے	افسردہ جہاں میر پی جیسے
در مسد عموں جوں شیبی	یوں مسدہ جوں گر نخی	یوں مسدہ جوں گر نخی
چوں مل و کل گوشت گیسے	دسی ماہ عاست ید میدیر	دسی ماہ عاست ید میدیر
چوں مل و کل دیر رستاں	دم مستقام تکتہ پیاں	دم مستقام تکتہ پیاں
مل ملک امت و مل یکار	کادر سرور و مل و یکتا	کادر سرور و مل و یکتا
عند نگہ خاص تو گر یلداں	کاشا دولت تو داماں	کاشا دولت تو داماں
سے کی دنگر مستحاحار	سے سار سیمہ سماحار	سے سار سیمہ سماحار
تہذات سرو چوچہ سے سور	ارتق و ل آستے برادرور	ارتق و ل آستے برادرور
خود نشید تنو و مسدہ ار سترم	یوں بر کسی آفتے جیس کر م	یوں بر کسی آفتے جیس کر م

میں تمہارے گھر میں تو	میں گھر میں آتش تو
عورتیں ہاں کیونگی	کہ مطلع تو رسد و راہ
مرد ہاں تو دیکھ رہا ہے	ایں بار دیکھ کر دروں ہوا ہے
ہاں تو کہ رشتہ عروہ کا لا ہے	ارحورہ دست حیا کی راست
یکچند برس سبیل سے ماتن	تھے میں صدق سے ماتن
مادری مرگم مرگم مستن	حدہ شید مراد باز گشت
تا فصل بیج جاں رسیدن	مرگم عمر گل و میدن
کا ہاں کہ دل بہتا رہا ہے	دہی ماہ میں صفت گمارد
مگر تم تر عالم دوں	دوئی دوسہ برکتید کردوں
کوری بہت مراں کو دوش را	ایں مائل کو ش کیہ گشت را
دہ خط چہ شوی چوست را	ہیں خط و طلبم اسرا را
ار حایرہ چہ کتری چہ رایہ	کہ کثرت راستی کے آید
کہ رحہ چہ چالاکت	مید احمیر سے سہا پد ار خاک

آسا کہ شغل کار داسد	مید آکھیں ارب چار داسد
ایں سال قاصد رسا د	وہاں بیش سہ چار سہ سماند

المقالة الثانیہ در تنک کبیل اللہ

ایں یا امت تاج مے یاراں	میدیر کا دس سر ہواں
دروزد سراد کلاہ ہر کس	ایں مے کھن کلاہ تو مس
آکس کہ سر کلاہ حاد است	فردا تن کلاہ مے کلاہ است
واما کہ کلاہ مے کلاہی است	مرہرود و ہما تن کوتاہی است
تا کے ر سحر ویر و میر	جسدار آخیر یکساہ و لاجیر
ماکی صنی سلیہ پوہ	مراقبتیاں سلام تاجید
ایہا ہمدرد لات و لوت اد	ماد حروت و درروت اد
وریکدہ قلہ جہیں شاں	صدر کہ سرکہ در جہیں شاں
مرعائے میراں است	اموس میراں شکستہ
از جہنہ کساں ہوا کرتہ	اوقاف یسب و اگر متہ

یک برادران جو ارمید	یک بیٹم دور و جو اوریہ
چوں سچ کتا دہ یرونی نوم	چوں نوم بررگ سرو پے شوم
در دولت دین جو نوم و طاؤس	یکسر مردیای رشت و محوس
ای شاه طعان کیتور دل	ملح اریک و یتال گنسل
محمود ساد الطلق و رسد	ار دحت سو ساتھی جسد
نزدیک ہر خسیں مالی	چوں کوہ من سال لے مالی
بیڑاں راہ راہر سان	گلگاہ و میوے عاریت داس
ہر دہرہ سرحد کم ارہج	ایں یکڑہ گئے آپ دکر بیچ
فت آکوہ میں سرای مدہ	حم سلطان لود دیو مردور
امردہ مقتضائے و ران	حم مردور است ددو سلطان
مردوزی دیو آخر کار	حسد و غل سقرچہ آوزد مار
ہر کہوہ سلیقان قرداست	ار آتش دوج آب عود داشت
مرکس کہ حرب عکسوت است	باو غمگین او تہیں السوت است

ہر کو سوئی خام ناکساں قامت	مالی شد و حرمہ کم رکم بایت
است سرکساں عالم	چون سدرۂ ناکساں کم ار کم
ہر کس کہ سمرل طمع راہ	در صبح و عطائی خلق در راہ
حرکت کش سفاقت باد ستاس	کاول دق دارد و آخر آس
باز ریرہ سحر و حسان چید	کف کعبہ و یک اکساں چید
چون سگ دیر ہر کسی است حایت	راں چون دُم سگ کز بہت رایت
ایں یا امان راہل کار د	سکار و صراے سگیاہ د
یہاں رہا و مختصر تاں	خوق دُم سگ رتاج سر تاں
در راہ عدلے تنہی آساں	ار عدت اعدای ترہاں
پر جتیا تیر و می سرود آے	چوں تیر صرشت دُم میا لائے
ایک آب طہور تبیلرم	ار مالک بحس کس تبسم

الحقالة الثالثة في وصف ملوكهم ان وعراق و مدينة السلام
بعد ادو دایچر اصحاباوی تسمی مسحة الاوتاد و نجاط التمس الا

اسے عسی رو نشین حال را	بہاؤ عیسے آساں را
اسے اردو صلیب اکہ	یہے خطا استدو محور
سرکل و خود نکل سوچہ	رقذ چنق قنہ دور
مالی و عدایان اتفسد	سیرہ کف و رہہ بیکر
ماں مہد آتئیں مانے	تاسلہ آساں پرمانے
سہم تو کعبہ ریتہ مردم	ہم درد جاں و ہم ہیں گم
درواہ توہ ترس دہاں گریہ	تایرو ات حوں او سریدہ
خود دنداں اتو چوں شیرہ	دنداں رر ہکان گریزہ
ماں کہ رہسگی گریہ	رہعت دہی ہمسہ کہ ہی
تو تحسہ م کعبہ بقائی	آں کہ رہیہ ش عائی
در صفت عالم محل یعنی کعبہ دل	
آں کعبہ کہ ار سکوں معاہت	اورا ہبہ دگر د حوم طواہت
آں کعبہ کہ عاہ قدام بود	آں وقت کہ وقت ویر عدم بود

در سر را مش آتم میلاں

نما پیش چہ چہائی در مار

راں می کرم بیالمے

دادیش ہزار سالزاد است

رد چون کف دست امی یا آ

ہم ریگ ^{فیدل} توں اور و اچا

ہم رو من سرہ مرقع او

عاری دل ستیا مش ار حال

اہ سیمیں سخت رمزم او

رنگ محشر سواد و لہا

خط ملکوت ماد و اش

میاز مش در ست میلاں

روح اریبے آروی خود را

ہر کردہ من سیاه میلاں

ستہ قدیتیاں سدا

مے گتہ حدیث جاتمے

ایک ارہ حقیقیم گاہ است

ہم سرور تر من کالا

ہم ہود سموستراں ہا

ہم حرص طہور مسع او

ار رنگ ہمار مدحک طحال

وز عسرت اساس محکم او

حاک محشر مرا و لہا

تہرستان ارل مکاشف

سکیا مش حسیر پیراں

صلہ اریبے دیکھ دوئی خود را

دست آہ وہ مجاہد را نش	اورں وہ سرخ کو تراش
آمد وہ سالک را نام	درستی و وقوف و طوف و احرام
حوں دایرہ ہر گھاہوی صدر	ہر وہ سن چید و ہر شش قدر
چوں فکری کے شدہ حدود سن	سیت اللہ اوقیں و حدود سن
ایک رو کسے مشہور تہ	کو پختہ عشق و سیکے راہ
حاقانی اریں قدم کہ بستے	وہ کسے دل گر پرورستے
ہر گر کہ حدیث کسے نام	مقتل آید سے مرد و نام
ریں نام چو ترکشم وہاں را	جاں موسیٰ زہر سہراں را
مار آمدن بسر خطاب ما آفتاب	
اسے در دو نشان ہمت پرورد	سر قوم و عروس سہلہ کردہ
وہ العسیر و دلیل رعیت وقت	والشیم طیارہ ملت وقت
گر کہ متعبر روی عطیے	ہاں تارنی دم از قیدیے
نوعہ فی و سخن حرایں ہمت	ار قبلا چہ ترسی با پسین ہمت

روح پروردی اگر کہ روح پاکے	۱	روح پروردی است نشان ترساکے
سرداں چارہ ملک و		یرواں و قسماں و کئے و تو
سرمایہ مراد بخش ماہا		دو محدث و دو قدیم اراہا
سم کئے و سم بوسے نظیرید		در شیب و سردار ناگریزید
لے یت فلک چو نویں داشت		لے ماہ تریں چو ادیس داشت
دانی کہ ہوائے کسہ دارم		ماں روئی ماہے کسہ دارم
آن کسہ کہ نام قبلہ استمع		مسوب نواد میردی روح
بچ اندت اسے قادیہ بردار		کر ستر دلم تنوی حسد آ
ار و ہر خط امام ارے		یس گوستس ہوئی دایم آ
کر سستی دل سے قوام		کا دار تو ملدہ راعم
چوں دریا حوش کم نمائے		چوں ماہی گوش رکٹائے
ارم سے تو دریدیری		سترے کہ وہم یاد گیری
چوں آب رر کی میاںم		آ آفتن آب حیات حوام

تحریریں ممدون آفتاب رام سرمد رمین

دست از سر ملک دارست	کیر و سرور میں بر آرسے
گرت این سر اختار گردد	عاد تو بکے عدا کرد
یک بیر ہر اردو سرستد	کر عاد شدہ کام قیترستد
بیدق چو گشت استحت عاد	فریے یادت حساوداد
قہ آن رمعرباں گرتست	روح از سر آسماں گرتست
مطمہ رسر شود گوہر	گوہر سر شود ہبادر

شرح فضیلت رمین و ساکنان او و سرکردن در آن

سامعہ سرے کو در میں است	کاں دار علامہ میں است
ارتق نظر شمار میں راست	بیرایہ اصمیا میں راست
پرگار ملک چودا کتاوہ	اول نقد میں بہسا دم
گردوں زر میں حلال گیرد	خط ہم رنقط کمال گیرد
صعوت رعوام جا کداں است	معدما حاص جاکیاں است

ان سب کو عامر ان ماک اء	درستند تحتہ برو ماک اء
ماک است امیر بر ماسر	ماک است امین بر خواہر
ماک است مل وصل مرداں	ماک است محطہ رمل مسداں
کسبکہ زرخشاں ساحت	ارگر سحی ماک بکیمہ کرساحت
دل آئینہ دوروے پاکست	ان آئینہ راعلاف ماکست
روئی سوسے تھی سراسے پاکی	رومی سوسے این ساط ماک
آستش و کردات ماکست	گہوارہ کایات ماکست
این جسج ردن کو اسماں است	ماصیہ بے طوف ماکہ این رست
رد میں کرد ایست جیم دارکاں	گردش حوسر ماس گرداں
گردوں رقصاٹھے مایا مت	کا قبال رکاب مصطفیٰ بامت
ہاں وقت روست لطف پیوست	آمار قار و سرشیں مست
یس ماک شرف تر را فلاک	کارا متیں مصطفیٰ است و در ماک
این پیر را جسج گرداں	ست آفت ماں را و مرداں

تو کسری عدلی ای ملک یہ	یوں پیر ہوں بوجھ تاکے
ایک ملک جراس رکے است	آفت کدہ و دود سے است
باری سوئی دود گر چہ کوئی	مع یستی آتش ار چہ دئی
یک رہ محسوم خاک پیود	ریں گسدا گیسدا تاجید
خود روی ز ساتش خود اسے	آں رحوں میں ر سرکئی یاسے
یاسے افراری کئی ر تسلیم	ریں یاسے روی بچارم تسلیم
مردہ است سن دولت خاک	چارم کتور ر مستم اطلاق
ار کتور اچھاں میں ر	راعداد ہیں چہاں میں ر
خود سید کہ مالک ہیں است	دارالملکش چہاں میں است
چارم کت است نص قرآن	چارم عرص است کون انسان

ماز آمدن بصر حدیث و تحریص آفتاب بر عمریت سفر
 سوی عراق و ستایش آن ملا و صاحب آن

کھلے لک گر کئی تخشم   ری روضہ کتور چہاں رم

دو آسیہ سو ہی عراق تارے	مہر قندہ ملک علیہ سارے
آں ، حمہ کارش تو دارد	بر فست عراق بر دارد
آں ، حمہ شامگی را	اور گیر دے ہی را
آتش چہ آب رود گالی است	ماکش نہ خاک آں حالی است
حلاب لب تو آب یا کس	میر عابرج تو مت ماکش
ماوراء دی شود مراحت	آں آب و هوا کہ علاحت
چوں علت اصل یا ک گردی	ار ملت آفتاب رودی
سیادہ مرکز قراب است	آتش چہ کوک داب است
راں تانہ شد پیاد یا کس	رودی است سرزدہ جیم ماکش
شد جیسج بریں جہاں مصر	شد ماک عراق جیسج اگر
سیتہ المقدس شمر سواد قل	میت المورداں ملا دش
مقدس چہ جہاں تالش حواں	سمویر چہ عرق تالیق داں
جیم ربع بہت رُبعے اردے	جیم سبع شد او سخی اردے

<p>بر تخت دوست معرہ احساد</p>	<p>ایں سع شاد و سع شاد میں خوش و خوش</p>
<p>در ہر سرار و مدد سس آمد ہر کجہ و کجہ و کجہ</p>	<p>حالی کہ مدد سس چو مدد سس</p>
<p>ار لیسہ مراقباں عرق گیسر</p>	<p>میں سرج اختہ ال رتویر مادہ و مادہ</p>
<p>در گوئی عسرافان کوائے</p>	<p>ہر عسرافان میں کوائے</p>
<p>آداستوی کہ مر حایک</p>	<p>در ہر قدم ار م لایک</p>
<p>در صفت لشکر گاہ سلطان محمد ابن محمود</p>	
<p>لشکر گاہ استاد اعظم</p>	<p>آئی یہ بیاد گاہ عالم</p>
<p>اصطرا میت آسمان را</p>	<p>لشکر گاہ ار پے فتان را</p>
<p>در گاہ حد ایگان ابراہاں</p>	<p>میں چو قصا سلاح میداں</p>
<p>کتور وہ کافہ سلاطین</p>	<p>رداستہ قحط کتور دین</p>
<p>سلطان جہاں شاہ جہاں بحق</p>	<p>رخسیر کاٹ آسمان و ش</p>
<p>ارداع محمد ابن محمود</p>	<p>یتائے فاک یا قضا مقصود</p>
<p>اعظم مر شک ستہ</p>	<p>رگو ہر تاج او مر شتہ</p>

مرچوب سریش اردول پاک	ہنگام سہ سحر اماندہ پاک
عیش ملک الحیط خواشد	تخت محل عیش اسد
آوارہ تہ اردیں کہن سرش	کالسلطان استوی طے العرش
راں عرش قوی ساد تندیں	میں کت کہ اسے ملک مس
طہر استس سپر صولت آمد	اردوئے عرویں دولت آمد
مستح لکش مرد و طہر	ریر ابرو است جسم میا
گردوں ہر ارب سدید	کاں حرم لال منصف دین
یاسین صفت است نام والاش	نوں والقم است شکل طہر اش
در بیچ کرایہ دیدہ ادایں	نوں والقمی داسے یاسین
ار بودک قلم ماسر ماہ	حوشت کرا عنقیب ماقہ
تیا لرہ و صبح آسمان دید	ار قویعتیں مساحت تعویہ
حسم دل آسمان گرمیاں	تعویہ مرین اوست سلطان
آردہ دست کوثر آ صبح	حبات مریر سایہ تہ

کوشش بتیاو تاج راں	ستیر بیت دوست کرگ عراں
مصرم ویدی کردیکہ سے	دوسرے میں پٹارک دسے
راں حصرم کا مل باو تائیس	دیسے کثیر و سپر گدا بیت
تینتس سر رواں اعداست	طوٹے سقری گرد و حدیست
سحریت کہتس کوامیتس تچ	رماچی محسہ گوہر آ میج
در سحر سے است باہی تہرے	رماچی محسہ بیت مارے
صد جیشہ کد سچو تیر	کاس سر و شہاں چو کھگیر
تیرشش تہہ تزدائے مایر	ہر یک دودانہ اردم دسہ
نامہ رہیگ وقت ہگش	پیکان دو شاح رحسد گشت
راں مقرا صد ہر دوں	ترد دقائے اطلال اروں
ور لوک سال تراں مرہا	دور دواراں قسا کھیا
سپہشتن کد ار سر تما	محسہ عمر عرار مسما
وار و فرستس میں متانی	یرجم دم ستیر آ سما نی
رائیت کر اساس وین کد رشت	چوں کل جہدس ہست و تاست
کردار قہایتع آب سانس	آپک دل محالعا لش
آرہے چو کھ ستانتس آب	سار موہر سگ آکھاب
سے سار دسخت کیکہ درتاں	راں آپک سر مہ نصرتاں
دشمن رسوس باو آ فرید	آوار محالعت بر آورد

وقت سگرات یکد آوار مکار	ار می در میسراج ماسار
امد ر حقیق ان مرقاق داد معد	می می که جیسراج مان سیار
بر بدق کان ر جیل اعد است	اخون بدق طلع یست الاست
ایسلیم محسم پدایت آمار	کرده است ر تیج مدوی راد
پوی مشت تحرف پدست و ۸	راں سد و شد علو کون
گشته است چور کی آدمی حوار	ماسد می اور حسیع استرار
شد کر گس جیسج جید پرورد مرد	ار سک - تحس کتنگان خورد
کان خورد میس مے گوارد	راں رو - مهور سیس دادر
حمسائے میل گشت گردون	ما جیسره ملک شد علم کون
بر ماروئے خورام سلطان	راں میل نوت و مت و صول
پر طائر و طالعش لقامو	ار مایت و دیش جہاں تاد
حمیش ملک عدم گریں گشت ۴	ما طالع او ملک نشین گشت
سحرین مصورت استی اں شد	ما طالع خراد ملسے ساں شد

سمہ راجی اد مسکرتش باد	حیرت لقیب لشکرش باد
امیرہ جستم احقران است	آطرہ ام آسمان است
یکایکش رود تماشای دروہ	چون عمرہ دوست باد کیں توڑ
بادار سد محرتش کتیدہ	احداش چو طردہ میر مریدہ
حاقانی را مدح خواے	بید است چو جوتہ صدر واسے
حان کردہ سیل موج سلطان	رامدہ خط لایساح برماں

مار آمدن سرحدیت و خطاب کردن با آفات و تخلص شاہ ہمدان

چوں یاقی اقبال در گاہ	ہجرت کمی از معسر شاہ
ریاہ ہمدان مدیدہ یوے	ہو اللہ الا میسش گرے
مصراتش متال کدہ خواے	الودش فوقیس واسے
کوہی محمدش خواہ پراک	میج رمی وستوں ایلک
تبعش میرار بردہ حسد گاہ	ساں سوی سماک لالہ لہا باد
ہمیشہ متیب کردہ آہنگ	راں سوے سک ہر اردو گنگ

سبز جہاں مستی فروید	سجی مرغ در خود دروید
صد سالہ رفته ہر یک	قلم برہن گرفتہ ہر یک
کار ہمدان چہ دست الہ است	کالود سرار گاہ حق است
بیت ہمدان کہ روی دیوی است	الہا لوحود او قوی است
در مرغ شہر ہمدان	
شہرے می شست مر مر	دستان فلک گشت در مر
نعت گشت اور دست ابرو	کاؤ گردوں چو گاؤ گردوں
آتش ر لطافت انگیں وار	۶۲ بادش ر شاطر عمران مار
پس ساعتہ عصر و ہمیش	۶۳ علوائے مر عمرار معیت
در بارش تر اسے بری	جس طرح است کبیدہ خاک پری
احرام مگر شفاعت بریراں	چون متعلباے خاک پیراں
یا موت عدد است حالہ مالش	راست ہوا صبح آسائش
گر ذر گزشتں در سہ کار و	۱ خاکش بہر عمر آں برآرد

راست که مرد در داور	نیت که دایست شادی آور
بر دور و جیح بر دافش	آید و بر کار دافش
خود کلن عراق مدعاهاست	اما چندان عروس آهاست
اکاب عراق مانع وی است	اما چندان بهار سست است
چون در چندان مقرر گشتی	خط چندان که تر گشتی
نیم طالع وین مسید می	هم تمام و محدود عید می

در شرح علل و احوال رئیس چندان

آبی مواقب سادات	حیات ساحت ساحت سادات
آن شایع تنوع و ماده خود	آن صدری سالی صدر محصور
آن اوج طلال و مر که حاه	صغار سپرو مرطاده
سحاس که مات گردون	بر آذگر سماک میون
آن مقصد بیت اصعب را	و آن نصیب تمت و لیارا
درگاه رئیس شاه پرور	سلطان هم و خلیفه گوهر

<p>دارای مدی علای دولت آن اسرار گوهر موت آن آک سلاک حیات دانش رحمت مبین لطیفه قطعی رسته آفتاب عرا دوران کر آسمان داد است گرسمه زو میت ماده آورد این قطب کلیدین و داد است سه در آسمان شدار هم راا هر سه درین ممالک</p>	<p>دریا ملت و بیگ دولت آن گوهر امیر موت آن صدر شجاعت و رسالت بهر حلقه از بین حلیه والقاسم دو تراش و درهرا این قطب کر آفتاب داد است قطعه که ستید آسمان کرد رمادیر آسمان کشاد است شد چون شب قدر رود عالم قداست تشرل الملائک</p>
<p>در معراج امام اکرم اعلم محمدالدین خلیل</p>	
<p>محمدالدین کاسان کشایست دارد کشت از سماسه حاوید</p>	<p>عکس کشت آفتاب رایست صد سیکه شیر حور چو حور شهید</p>

<p>شیر آلود است حامد زور</p> <p>یک رده اراک مودوگ یا</p> <p>شیر اک او ش جت ما ید</p> <p>را گشت حلیل راد شیر</p> <p>کر شیر و بگفتش عجب میست</p> <p>راا عالم پیر حماد سرش</p> <p>این حمر لاس دیوسان بود</p> <p>ار شیطانی اثر مادمش</p>	<p>بر معر دال گفت دل اوز</p> <p>راا شیر مرید میسیجا</p> <p>وزرا کون عیشم و ش آید</p> <p>چون نیست عجب رصع تقدیر</p> <p>محمد الدین کو حلیل معنی است</p> <p>شد حالت صفای خیرش</p> <p>ریس پش و شکی بهای بود</p> <p>آ محمد الدین بود عطا دهن</p>
<p>در برج سید ملک السادات محمد الدین</p>	
<p>حضرت سحریت سحر احسان</p> <p>سحری دجه سحر مشرب روح</p> <p>عالم چه حسد پره ویر میالسن</p> <p>بر رحمت اسرار عمر لود و س</p>	<p>سید کوپی است کوه امکان</p> <p>کوپی دجه کوه بخار روح</p> <p>سحر ملکوت سر کراس</p> <p>هر هست احسان چه حاشه ربه</p>

کادو صدف یک مرد در	این را آورده گوهر آن بر عسره
و بحسب کتاده روی و سر پیر	ماهی قشیم و سنگ تمشیر
مردان جوان دود ستاور	ماهی کف و سنگ جود
ماهی دور آن چو بار اسفند	در شصت میان رمان سے
و آن پست مکتوبه جوار	چون شکم صدف گسوار
آورد در لوح حسد والا	گوهر کف و حیات ^{سم لور} دالا
قوامان استند گون سر	راں کف کف آورده گوهر
کشتی طلب خطا کوه	رعودی خود مار حور و ^{دلا} دلا
هر کسکی نعل اسب یک اسب	از رصه حیات قاسم سیم
کتی مساد و میکسار	چون قوس قزح شده گوسار
این حسد تکار گاه دیں باد	تا محتر مشرب پیش باد
مافانی را سحاب حاطه	راں بحر کشیده میں عطا هر
ارار چه مها هر قوا است	لایه آتش به از کوه در است

در مرغ فریدان کمال تساوات که لقب بستان مخزن الدین عماد الدین لود

چون طلعت مسترخی یست	در حدست شراب رسید
مهر تر فلک بھی سکا پیش	واں محمد و عماد سراسر پیش
ارتر عاویا مستی سر	در ستره محراب مستی سر
آنچی ملکان کمنه میں	میںے در زمره مسر بقیں

در شمای ائمہ جیدان پر سبیل اجمال

سہ کر آسمان سہ دست	در حلقہ ما طغان است
جمع ہبہ ما معان سے	دل تاب مہم ما میاں سے
قوسے ہبہ سالکان معیت	ماں شان ہبہ سالکان معیت
آن صفا کہ در شان فین ام	سایہ حق و سالتیں رہیں ام
سہ ماہ شامساں رواست	ایں ماہ سایہ ساں کردی ہست
ارداہ مسلم قوت ہر یک	ہست مسلم ما قوت ہر ایک
یوں آدم جواید مسلم امما	نما کردہ میلداستیں آدم آہما

دل میں دیکھ رہی تھی سیدہ	اللہ تعالیٰ رات میں
تو آسمان سے سورج چھوڑ دیا	مرحسہ میں سارے مردہ کر دیا
افادہ رطبتاں طے طبع	ہیچوں سے بدلے بدلے جمع
سرگرمی رعلوم حق و انصاف	خوں حذر اعم مقید انصاف
چوں تیغ رماں کتیدہ بیوست	لہر حمار رماں مار و دست
راں تیغ و قلم عربی اسیر	یوں پتہ و قلم سب علی دار
میں ویس دیں کلک تراں	کر دہ چوہر دیں کلک کیاں
آں طایفہ کا محرم میں ام	در سایہ آفتاب دیں ام
میں ہمدار مرتبتاں میں	لہر مصیبتاں معنی عراق میں

در طرح ملک انصاف معنی عراق میں کالی الدین احمد	
دار مدہ دیں احمد احمد	محمد دوم جہاں جہاں معرو
آں صبح و ما صر سلاطین	سلطان احمد کالی الدین احمد
سر کا دہ خلق امام کالی است	فاروق صبر حق امام کالی است

اگر سرِ خلق سرورِ دیانت

ایں عالم حق را اہل عالم

خود جستم بروست حاودانی

یکرد مد ملائک آمریتیں

او بایں حق سرور د اں سرور

عیش چہ میل مروں درمیت

الحق حق اوست در ہر ماں

تا بمانی دین جور نہیں است

تا کفایتیں ایں آسمان است

کا حکم خطِ جررہ یارتانے

خود خطِ نقای آں دجائے

حکمائے قوائے اولیا ہر

ہر

ہر حق سرورِ دیانت

اہل عالم اہل آسمان

منور قضا می آسمانی

کای قاضی شریع اتر میتیں

ورد ابقضا سائے آں جہاں دور

مذہبیں جو حکم ختم ^{والد} تقصیت

تاریخ مرق و درخیز صفا

اور لیلیں کہہ پیکار لیلیں حیات

امروہ آسمان جیاں است

میدیر وے ^{۱۸} سچل کاسے

رو پاوت سچل حاودانے

سے عیش سچل اوست بہم

ن سچل دیار

آمار دود مرد است صورت واد	آمار شرح است جان و سیداد
اسمار اساس امیا دوست	آمل نامت خدا دوست
استیج است اساس امیای	عدلیست و است صافی
کافی که عدل سے بطیر است	ما ایه خود و قیقه گیر است
ار صورت عدل و است اواد	عدلش مرد حیات اواد
اگر هر حیه کلکاه دبی است	ار عدل و ار غمسه تریت
ار عدش امام ورق دانست	اگر و است و قدوه قد است

در روح ملک المستأج محمد الدین ابوالقاسم بن محضر القزوینی

محمد الدین بامرا شریعت	مدعی نفس و ملک طلیعت
ابوالقاسم محمد یروا بر	مروا کلکان کوه قسا هر
مرکبه سخا و دوستامی	بج سفای سگداهی
محمود صفت کلک و دریا	اویراں کس سوسات حلال
قزوین ریی پیش تقدیر است	کام و دیک در ارجاں است

<p>آن در گنجش بود بشت است در هم نقشش همان لقب است</p>	<p>امیر الدین امام گشت است ز ناک درش آسمان لقب است</p>
	<p>در معراج محمد الدین ابو جعفر</p>
<p>آن که ظهور و غور و شام سلطان ولایت و ولایت مد جعفر سرکش علام است آتش سوز آتش است آتش خبر از آتش گشت خبر</p>	<p>مد الدین قدوة المشايخ اجید بر تخت و پادشاه یون معروضه بوق الکلام است عالمی که حقائق است بطلان و ان نشر تا کرمت آفاق</p>
<p>در معراج محمد الدین حافظ</p>	<p>در معراج قدوة المفسرين امام الدین حافظ</p>
<p>تقی و مراستی و حاط نوع و کیس و متر و حاط تر حاط و حاط کرده حاط حاط متعلم است حاط</p>	<p>برایش شمع امام حاط در دستش لایه حاط بریل امین لوح ایمان دستش و رای و تر حاط</p>

خود راں در سر میار گشتند	این قند سحر را گشتند
پیریت جسمه دوار قرآن	کین اعظم کیست گشت رسواں
پتھر بدان قرار گاہتیں	مالے میان قرار ماشن
لوح محفوظ و حق محفوظ	ماہم را داری پئے موانع
باشد سماعت و حسی باشد	مادعی سنان گرفت یو
ردعاه علامہ دین مصلیات	دیں یا نگہ از پناہ او یا مت

در معراج امام الدین رازی

کارش ہے کار دین طہاری	علامہ دین علامی تراری
مرد خوش شمر بدست دین	ہر عاکرہ دست عابدین
کو در سہ دار طہری آمد	طہری ملک مسائل آمد
طہرای سخات یات طہری	ار برکت او معلوم دل
ماں یہ خواں راز رازیت	آن قوت کہ اصل طہریست
راں وقت تنہا احراست او	حقیق مصلحتی قاحراست او

هر چند آخراست دگرش	مهرست معاخر است دگرش
او خواهد بود تا قیامت	مجدان حسد اید کراست
ما این عفتات داور است	اسلام و عفا را دواست
مشور عا یام شان داد	توقیع حسد و کلام شان داد
مار آمدن سرحدیت با قتاب و ستایش بعد او	
آنست چهر تو بر سایه چرخ	رزدی ده بیم حایه چرخ
هر روز سطرشتی بی تحت	هر ماه محرمه کشی رحمت
چوین ما می از عسرتی طلب	ساری و چهار او مرکب
رین انگلی از بال بر باد	ورین شوی و شوی بعد او
او هر صاری که صبر ن	ایں درد تو من کردت ابرو ن
ای سر صر سرده لشکر	عدا و طلب و صر غمگد
عدا و تیر است کج یرو	ر کج متین و صر حسیب
میتا الشرف تو هست عداو	ار صر ملک چه آوری یا

۱	ار پھر جیہ حاصل است ماری	۱	حسہ چہرہ کتاوں بہاری
۲	لعدا و نہار مارع و لدا است	۲	یتیمائے سمت ارد کتاومت
۳	نام کے دستیر و کار مانی	۳	ماہر دو اٹکاؤ کا و مانی
۴	دستیر بھید و ہیر آید	۴	ہر کار گاؤ اسید و ہیر آید
۵	ردار دستیر و گاؤ پائیت	۵	لعدا و طلب کہ او ستد حایت
۶	شریا کی دہ او ستد مشک دہ او	۶	نچوں چشم گورں و لطف آہو

۷	در صفت بھید او	۷	
---	----------------	---	--

۱	قہر سے می جو سکر دانا	۱	درو سے ہمہ گائیات میدا
۲	چوں عارض دوست ارکھوئی	۲	دروئی ہمہ آرزو کہ جوئی
۳	یا بھوسہ وصال اردات	۳	ماوی کہ اس و معانی لذات
۴	چوں مرقہ کہ معائنہ سید	۴	آہا کہ کرام کاتیس انہ
۵	ر لوج کرامت اریئے یاد	۵	لعدا و گستد متق لعدا و
۶	ارداج کہ دردش گستد	۶	درو س جین پردہ شستد

<p>پیدا و گیش تمام کرده کلماتی که از عابد و از راه چون تندرستگان سپردش که عمل گویا به شگفت است</p>	<p>پهل چوب پسته مار بعد و در</p>	<p>مستحق خداوند است و اعصاب آدم بدلی صاف نمودش آن دلدرد و برایت است</p>
<p>+</p>	<p>و صفت و جلد و کرخ بغداد</p>	<p>-</p>
<p>حسب این جمیع کج است تقریب و در حدیث و قسطنطنیه رین روی همه سعید روید اگر شبیه گری کد حاش روبرو و سر بر این نشاند سینه سیاهی گلاب ای ای یک جسد کات و طهر مگر حاتم حاتم گیس گیس است</p>	<p>دولاب کین و طبع جمیع است</p>	<p>تقریب و کرج جمیع است احرام و در حدیث و قسطنطنیه اگر سیم گری طایه آیت آتش دکل گلاب مایه اگر شبیه کد حاش شاید اگر روح ندیده مستور آنکه کلد و کلد و قمرین است</p>

آر اور وده چون پسیما	در سلسله رمت رابعا آسا
ماو است برو مروق آا	مگر برگی ماو گره سار
آن ارگو مسلح او بر	نرید دل سیم تنکل سطر
ماوار مدست عایر	رو تنکل قلیدس اچیرایر
دعوت است اباست کیر	اما عروس برم رو تر
ار دست مستطرد	ریچره بکار مسکده
آن تنه دلاں که گرم تاچ	تسکین چه راس و حله سار

در صفت رورق که بر روی و حله روالست

رورق بر متش رواں دساگن	چون صورت بر رواں ناطس
چون کسره حباب آماں	بر کوپه آسماں پشته ناں
پوں قوس فرج حمیده کردار	انار تنکل او کون سار
قوس قوسه کار سمارى	بر راس ووس که سوارى
چون آتو صالح ارس و سر	تسماں کلیم رتیرستس ادا

از خلق مدال گیسو دار	استاده روز و آسمان قرار
چو آن تیرت کاسی و سربگ	است و سرب آن لنگ آفتاب
مدیح یک ستم از اید	هر بار که جان در آید
این تیرت کاسی و سربگ	ریت سید صحر و سپهر باور
مدیحی خواند یک سریم	رورق صحت و دوا با هم
آتش سلسل سلسل است	بدوای است که کوثرش میل است
شیدای سلسل است سلسل	لاشک رزقک او چه سوال
کو گنج تر و آن دوایت است	مداد و دوا و ارم شاد است
نامی طعنه است از اسماست	مداد و حلیقه و نگار باصیت
در صفت حرام حلقه که در تاج او است	
لافت حرمین از آسمان	می حرم حلیقه است
آن دوا و مزور و سورت ایام	آن دوا و سلام این آفتاب
اربع کرم و سورت ایام	سورت و سوا و سورت ایام

مہدی شیدہ مہدی پانی و پیو را

یہ ہے انکیا اور استاد میں (2)

د و بر مع ملطای آل

صبر ان السعديين

میری اُمرا کے آل بیتا میں۔

پیکر اللہ ویرا قع ماس

جنتی طبیبان اور صغیر عبادت

المعتمد على الله تعالى وحمد الله تعالى

در پردہ و بی غشدم مقدره

ایستاد و در بهشت برده برآید

شعری نظمیں اور آسمانِ گل

کیونکہ وہ کتاب شریعہ والی

حوں انگریزوں کا دیر آسید

انہوں نے ایک دوسرے کی باتیں اور

بسم الله الرحمن الرحيم

لور دواڻ سڃا وٺا مهر وقت ٿاڻ

۱۰۰

کے لئے

...

وہاں سے ایک سال پہلے

Handwritten signature: *John F. Smith*

پسوند علی بن ابی طالب

وہی ہے جس نے ان کو

ہم برسوں چھوڑ دیں

اہم پہلوؤں پر یہاں مختصر

دیں یا فتنہ بیج و دشمن کھن	راں حج شریف و شلاح دیکھیں
چوں نگہری حساب آن صفت	آنچی مگر حساب استمد و
شیخا	حریطع حلیقہ روحی رمین الحقیقی المند
۱۱	روستائیں حرم خلعات اور بریںیل خصوص
میں اسلم فلیقا ملن	و از اسلم و تم آلام مطہلق
۱۲	ار صفت و ادایک لایا
آہا صدر مدعی الیک	آہا شکتا اذ غورے ایک
آہا سہ سلیق اذ و لوریں	ایک تہ صدر او او اذیل
۱۳	میں میں سر قع ملایستن
۱۴	تہ تم کہ حیرا فقی حصورا متن
در شاحت قمرش لہی کام	آن میں ارو کہ ارتوا سرام
۱۵	میتہ تو اس کو تہ سہی
یک عاتم او ہر ارجستید	ایک الکتبتیں ہر ارجستید

آن رکن کا شاہن دس گند راست	ان حسد کو کل حال ارواح است
سردار عباد و مخلصین آوشت	سردار عالم عیسیٰ وار است
از آل عباس و آل یاسین	خود واسطہ است دوزخ دین
داد میام کا طر و ثا	ری خاک در شش قوس بالا
طقتیہ سرائے آمد مستش	گردوں رسا وانی کہ استش
استادہ سرائے طقت داری	وین دہر کر و ست رستکاری
چون خایہ میان طقت گرداں	وین حسد میں ساکن لڑکاں
و پائے تسامد علم طقت دھاریہ	تار اسے طبعہ رس دو مایہ
بجوں قزاق عشہ میں نقالت	بجوں کعبہ متقیم در محامت
مخدوم و امام اہل ایمان	و انکا و جو کعبہ و جو قرآن
عم برادہ مصطفیٰ حان	رادہ رجاں وار جہاں
ہم دولت مصطفیٰ ہت آتیں ہر	ماہمتش آفتاب ماہیہ
وین ہم سرکات مصطفیٰ دوان	سکت ارشاد نقادوان

دیر مستر این بهم بر آرد	لا تک فرستد بهم بر آید
رو کرد مهر سحر سحر است	هر که گر آن سام او میست
خود سرخ در تذل یابد	آن سکه که بام او دارد
راں سکه که بام او رو فات	نیای مستری رقم پات
واں سکه که برین سبس طر ارد	از سکه دوسه ماه سار
واں سکه که گرفت محس	روحی است نقش حاصل در
مار دول امیا سبب محس	از حرمت محس او مدار
بید است مهر اوست مار	مرگر دوں صد هر دو یار
ایک سکه ازین تمام	در دس طیفی است احرام
مر هر حرسه صرب رباں	الفتی آفریده یرداں
راں ظل حدائی دیں - بیرویت	حد سید را او بی صفا است
حد سید کلاو یاد تاب	در سایه سایه اسلم
مر که بر عرش محس او داد	واقیال دلی عهد او داد

ان ملک مسرور و سرور تہا	ان تماخ شاں و تماخ بدو باد
در دخت عادل عتاس	ما قالی را رواں شد آتاس
در بادہ عام گاد شرواں	مریبت تاسراے ایتاں
لعداد بود مقام حاصلش	روصے کر ملک دہر خلاصش
<p>در آرزو برون بعباد و شتیاق نمودان بدو</p> <p>ستائش ائمہ علما و صدوز کبر از حتمہ اللہ علیہم</p>	
در صحت آب و باد بسداد	فرج عمرے کر صحت پر ماد
کورہ گئے اندوہ پر	اں آب آب احمر شتر
کو عمر دوارہ آورد مار	ولل ادو ماد عیسی انکار
فکرت کف اند و شمتہ دہر	میراں بسدود و محاور
یک شمتہ و صد ہزار کتب	یک ہتھ بند صد ہزار متر
ہر یک جو سہ عروہ دماغ است	ہر کتب از جو مست طبع است
کھیں ہر شے اراں سہ عروہ رعاست	ہم حفظ و خیال و فکر آنحاست

در صفت علمای معاد

در داوران حکم داد و داد	در بیات کیسه بیا کران
لو کرده قضا را دقت و لسن	دولت رحمت حاصل محو لسن
را چو تندر و طبعان ^{دام نافع} داد	ماران سید دست اسرار
هر یک مدتی ساد و این را	هر یک مدتی ره عقیق را
حصان حصار کرم شان	طیان سرائی دین علم شان ^{نادر}
یا لوده بوش متر حاطه	آلوده بر هر معصوم طاهر
حون رجسته لعل مقوی	رگ سوخته دیور اهنوی
خود را رتیب چو ارباب ^{مد}	پس چو رگ سیار راده
ترتیل رحمت میسر دید ^{ساده و د}	ترتیب ریار میسر دیده ^{نادر}
مستاد و شاج شان مرکب	صد چارده عقد شان گهر سکت
رد گشته تراش قلیها	ادر کعب شان رس کرها
در بخاری بر صیف وین	میس کرده و ان در قو آئین

دقت است مرا بر این دو هم بکسل	دقت کرتا ہے ایمیں حسیح
رسید و رول بریتان	قعلے روم ارمواسے ایتان
عیزت آدم جو شکر و عیش	قعل در کعبہ سرور دیر
خود حال کرد ویر طرد و زین	لے دست حرا با و قعل زین
دین قعل ستر و عزیزت و حتم	در عین وار است حتم یک چتم
بهر کمال سبک گنج لایا حیت	انگو اندر گنج قعل پر دخت
س قعل اردم سبک سرور	بیں گنج سادہ ام دو در

در مدح شہاب الدین ابونصر یوسف الدمشقی و برادر او فخر الدین

من یدکر صوابی و اعشقی	می حصرۃ یوسف الدمشقی
آئینہ در کہ صعدہ خلل است	ستقل و حال او کمال است
دیں راستہ تدار و عات صر	در کو کتبہ شہاب نو صر
سحرے کرد گوهر نظام است	مل گوهر سحرہ اقسام است
محیر و فوجہاں و گوهر است	ساحرۃ الدین برادر او است

ب - قد فرج امام الموحسن ابن الحنبل هر دو

این کتاب صرف استدلال است	کتاب الحیل امام شریع و الکتاب
صدح کئی است حلقش در نزد	این الحیل اربعه حاد م از حصر
ما تپی به جمع فرست	این الحیل است فرست
را بهب علیه اوت سما م	کتاب الحیل به اعی سن را م

در هیچ کتابک لسا طیرین امام فخر الدین احمد و امام الاکبر صیاد الدین

در هیچ کس بهم بهاد و سید	مسجد الدین دو المائت احمد
این بر لبه متق کیده ستش	کتاب الحیل کماک آیه ستش
دین و هر سه کتابی مرید است	این کتاب امام ابو حنیفه است
اکرم که چنانچه از سما م	کتاب الحیل صیاد الدین است
و اها که میا طر و میشتند	در هیچ کس بهم بهاد و سید
هر دو کس که در نظر بها م	در هیچ کس بهم بهاد و سید
نظاره حای و پرده مکر	کتاب الحیل صیاد الدین است

ای توید و حشر و قیامت	مقتاح ز من و آسمان
ای روئے شمس و صفت حشر	رؤی و صفت عروس و صفا
ای یک سر و چشم و صفت	ای چرخ و این و گفتنی
ای از تو سحر گراں مار	صافی یوتن و مستحق داد
برگد مستقی سهر ماه	صافی کردد کنوت ماه
یون حشر طاق و کشت	ررس کرش و کیدت
کوه اربے حکم تو کمر است	کاں ار کرم تو کیدت
حوس و کوی و دست	ار شتر و سرین گوی
مارین شتر و می	حون لمرگ تیر و شکائی
ار قوت شتر و یوت	حون و دل سگ حون و کشت
ای تاج سراں شتر شکرت	حاقانی طوق و ار شکرت
رین شده طوق و ار سر مار	سرصل و قتل کن مار
سلطانی و ما صبح بدم	سلطانی و صبح بدم

چون مصر سحبت مار جوی	دام سحر سحر کرد می
بر در گشته مقبره گریستی	اول رعبه اوق در گریستی
را کج گشتی چو دال در گاه	از هر سو در گشته است
رخشان کردی مداح سلطان	هم چو ریش ویش ویش را
حوس قاف عراق حامل اعلان	رویت رعبه اوق نامت در حال
نه عین عراق فصل رحمت	نه مال عراق فصل سخت
مل خاک عساق فصل بار است	نه عین عساق فصل وار است
راه بغداد در بوستانی	ار خاک عراق در گشتی
در عرصه باغ داد بغداد	دید می حرم علات آباد
را آن خاک چو او یاستی تو	می داد و داد و نامتی تو
بر همیشه دلمه واکتادی	مردست طبعه و دلمه وادی
و دلمه لقب یکی متاده است	را آن و دلمه هر از شیر داده است
بر متهد گوشت حاکم تادی	را اسما بر می گوشت براده می

در بادیه تاجتشی حرب وار	هر کوه چرخ ماوراء
ردت عسکرهاں گدازی	الحرام عراقیاں گدازی
دیکه میسم که بودی	بیست و شش کرم بودی
را سحر مدینه کردی	گنج ہرمان ہرینہ کردی
ہر کوه بدینہ مید	چہ دولت سردی مید
یدی میان رور یاسین	در خط مدینہ صورت دیں
سولس مدینہ میں سکوا عشق	ہر صورت دس نور میا عشق
اکون ہم ایں قدم یکا گام	ہر روز مدینہ تاحد شام
در مدح شام و موصل گوید و خطانی کہ با قبا یہ کند	
ای مدحکات وصل و ہجراں	گرامل جوئی و گہ حراساں
ای را سہ ہوا می خاک مال	تیا لڑہ و صرع کردہ مال
صحت کہ تو قصور شام است	حالی وادی قوقور شام است
آخر جہس و حسد و الت	ہیں گردش صد ہزار سال

رکن رود صبح سعت برود	این قلب و سپهر سال درود
ایک عظم وصل و وحدت نام	قلب بر می و سپهر اسلام
قطعه که ترار و ال در هر	جسترنی که ترار و ال در هر
آن هیچ محیط بر دو گیتی است	و آن قلب قوام بر دو گیتی است
جبهه دار فلک و بهاد و عاشق	وین قوسه کون صبح و شام است
دو جهان شیه حریف شام و شام است	مل بر دو آراش شیه حریف شام است
نی آنکه سیاست هیچ ماست	در کتور شام صبح و شام است
عاصه الهی است در سال ماک	ستین بر سرش است و میم بر پا
همچون شیه رنگ شیه بود	حلحال ساحل و ملح بر
شام الهی که در میان داشت	رخسچ عمو صبح و شام است
عود صبح دوم که در عام است	داده ملح شیه شام است
سر در سعادت و رین اوست	مل مادر احتشام وین اوست
رین تیره عین هر دین را	مهر است مشیه رین را

در وقت ملک مستی خاک	در دهنه مراد ناک
امش عرب است و پشت او شام	حسم است درین صفت ادا
چون صبح بر راه کشت است	شام درین راه و آن چا است
صبح در راه کشتان گرفت	در خدمت شام پیوست
چرخ حوت و دانه در میان	چرخ صبح و چرخ راه کشتان
دانه و کپه رحمت شام	آن حوت و دانه مست ادا

در کتب مهر

در دانه کشت شام کاه است	مهرارح لطیف خانگاه است
در قوت حسم دانه حان است	کاسه که جو دانه حان است
دانه که حله تر حار است	کاسه که جو حوت دانه حار است
دانه ریشم دین مروی داد	ان دانه حسم دین رافاد
چون حوت سنان کیده ریاست	در سید سنگ مهر است
حوت سنان کیده ریاست	مهری که کشته ادا امش

کای حرف که ایتجایی شام است	خود اول معراره و تمام است
ارد و شمر شام در اقا لیم	معره است سقط جو حرف ترسیم
در سائلش تمام	
شام ارد و جهان مثال دارد	ما مصرجه اتصال دارد
حال روح معرکت چهاں	در نقطه مال واحد لای
ریس مال سیه که چهره مگرد	گر ترسج ریان کتید شکفت
بر مصر نقطه بی مصر است	ریر نقطه برار سته است
شام است سرگر ملاک	میکنه صادقان ساک
هم کت مسلم امیا دوست	هم مشرب جان اصیا دوست
شام اتر میت ملک رایست	موسل ملف چهاں کتایت
موسل حرم ساحت محنت است	موسل ارم حیات سمش است
عرش است معرود حسرم در	سدره است لساحت ارم در
در مریج موصل و صاحب او صدر الوتر کمال الدین	

آزنی در صاحب جهان	سدره صمد است و عرش کردار
علی عرش طلال صفت اوست	علی اسد و قبال صفت اوست
موصول ملک است از محاسن	امیت المهور کاج صاحب
موصولی که عالم سوم خوان	صاحب رک آوم دوم دان
تخت چهل صلح دیده	قتریف یزاقهش رسیده
آسا و گنج در ولایت خان	شایسته مع روح بر دان
آدم نامی آدم از نسا	در بهمت درین طبیعت الله
در گشت طایفه هر دم	نامک آید کاسحه ذوالادام
میدم ملک است خاک موصول	حور شید و صبح صمد موصول
حور شید کرم شمشیر تحت	آوار کاس شاد می سمث
کاسه مطران صبح و یکم	صبح ارمی رأه دایمک
آیا کم و الیقسلوه میسرید	در سحده صمد مگرید
سر بر در آسمان اعلا	حور شید کرم مشرق تمام

شام اکون صبح اکتشام است	آدم شرق اور میں شام است
از مشرق شام سر بر آورد	خود سید فلک موافقت کرد
رفت آب مالک حواسان	درین مشرق دل فلک احسان
عل صاحب صدر کل اسلام	آلندر عراق و بیاض شام
حریر حریریل خود نش	کسر دل کسریا اور وجودش
ایم صاحب القرآن است	ایم صاحب صاحبان است
کر گدایت تم اس عایش	رائی تایت و یاقب تایت
ار ماران کتس حاشی است	گردون که ریح تر حاشی است
ار سایه بیش حیاے است	خود سید که برترین متالی است
عم کیت و جهان ناسے ماش	ما معبر دست نور ماش
کو دست جهان ناسے دارد	عم بیش کسی چه ناسے دارد
اوار خط دست مید آهم	پرید ارجط جام یا مٹی جسم
جاء که عام پر بود دست	آکس که یکی در کدیر است

حوں دل کس کما کر د	آن حوں ویلے کہ عام دارو
دست آئے تر جان عقل است	عام آفت کاروان عقل است
عور و صورت عام حبت حرام	کے جامع بختگی خود عام
عام دست و پائے اہل ملت	ایک بسیار حرف علت
ماہم کہ بند سہا و حور تہید	یا دست حال و عام تہید
تہید حال را میال است	محمد حمہ آپس اٹال است
ما ز آمدن بسر حدیث و مخاطبہ کردن با قاس و تحریریں نمودن اورا بر سفر شام و تخلص بحدج موصول صاحبیا و	
گرد حرمش حار یا بی	گم کردہ حرم ر بار یا بی
میں حرم ر مسج قدرش	مرستش آمد و طرای صدرش
سلطان کرم در ولستہ	ار سارہ صند رکذہ
کیہ رده زبیر ملائک	چون شکیش علی الارائک
احسانش ردالی قحط قحطان	ایوانش بہشت عدن عدنان

مرد و من گنبد قلعه است	نیل گنبد عیسا گنبد
ادریس و مسیح و حمزه و الیاس	مع آمده هر حریت و اس
کیخسرو و سام و زال و رستم	لست کراں چو حلقه فتد هم
چو حاتم و حسن و سید عالم	مرسوم در تن هر اردان
چو بول و زرات و دحل و سیل	مستحق حب و وقت قیل
چو دی و حریری و قاف و شهبان	یاسک گهر بگاه احیان
دیو و ملک و یرمیا و مروم	روزی طلب آمده دما دم
ارواح و عقول و حسن و ادراک	در صورت مصی آمده ماک
و حلقه و مقهور مانی و خود	در چشم و در ماست گشته مستور
آباد گل و اود و ارمالم	استاده بصلح و عدل با هم
ارطغرل و بام و حلقه در	ار مصلح و پدید مدار او
یک دوستی کرده بر می	از سیمه شعلین آتش می
خودش سر عمل بر گرفته	عدالت در علم در گرفته

کس صورت بکل در شاست	راں و در ککل را سراد هم
برال بریں و آستان سیم	ارامہ سالکان و مادم
کاش عرصات مخترا در	صدر من عرصات مخترا
بیله است سحاش سائل آرا	کمی سحاب خود حق آرا
کج کرم و کلیب ابریاق	باد کجا او سر و حسیان
در سیم قناد کت اما المکن	ا ا ر سحاش یک سارن
طعن طلسا حده هست	اورالتبید حق گمان ر
رداد ما دالامالے	مر شاح تماش سوخت مالے
یک مستم بود گمراه ابد حق	ما جمع مستحق است سولاش
ار در ملکوں سرری اعداست	آن سامه سر سار کور است
پوں چا ، قن گوں که تر	اعداسش که در ترا ، اثر
تا در و ان کرم گسته د	تا قصه سواد شیش مت کرد
تا در و ان صا رجات	کمرت دما که این د ارات

کیوں رکوة فطر ادا د	مرا کہ وقتہ فلک راد
حم صاع سے سعادتش است	وآنچه از شیر بہشت مرغاست
اراک مستند ساد مرداد	ہر چہ از مہر سالہاراد
کے رادہ صعبہ ماہ مستند	کامی کہ بحیج ماہ مستند
بربر راہ ہر دو سیم ار مہ	گفتا کہ میں سحاسے واگر
صلت مہ از قناب محشم	بریں میں ہر دورای محشم
مہ صلت و آفتاب حامت	آاد بریں سیمہ درعت
مہ نور می و آفتاب درعت	در مدت اوست ہر کہ درعت
مہ شید صبح مالے مات	ہر ملو کہ وقت بے یات
ماہ اسکلہ قسای او گشت	وا کہ کلہ عطای او گشت
براقبال یہ یا متی انی	اسے عالم بریں نظام ثانی
العق یہ ریحہ مستیار	اسے اوم ازین طلعہ کہ اوست

اور گل جمال دین در او یز	است قزمنه افقاب میں خبر
خو رتیدی کو کبھی در آموور	راں عورتہ کو اکس آب و
کتااست بر ماں متر حایے	در سد میاں یا ساسے
تکر حسم مدیہ گو می	آیتیں سر بر او پوئی
مستخودئی نگار عمارت	تا متر ح دی بعد عمارت
خود کسہ کہ حایہ حضرت اوست	نگار ح مح گرتش و ماگوست
کسہ در سلام ارگاش	ہر صبح رو در آب عایش
اولی کہ نظام ایش حواہ	ایام سکود محل سہ و ماہ
خون گویم تاسے نظام است	کہ کس کہ خاک شہش مقام است
اب کف دست و خاکیا لیس	گر بح کسی مار ایش
حق صدیو نظام آموید	راں آب و گل لہ صواب مید
راں تنگد و سورہ کسہ سار است	در دین ح حلیل چشم مار است
کرد در قسم حلیل تالے	امش معار آں حواسے

خود لر و درخت از سرش در	عشق لکحر است نام آن صدر
بیر لک اریح سحر کار است	در حضرت او دوات دار است
آن دست و دوات در حق میں	رتداد سلاح حایه دین
راں مامد که دیو حام با سوخت	چهریل سلاح ستوری آموخت
حسین مصر آفتاب گداحت	حالی علی دوات او ساخت
آن لوح و قلم کما ازل است	محتاج دوات صدر و الا است
د ر د ر	و در صفت قلم
بخت از قلم مبره دار گلکش	ست آفتن شکار گلکش
ترباک گرفته عالم ایدین	راں مبره سائے مار رتین
هم حان سحر و مار و پهام	اگر مبره مار واره ایام
حور و آفتن مدح کلک در روش	سے طرود که آتش است حورش
مضریتش و بیامیش قلم	حیثیتش لباس و هدیتش ستر
روزی و سال فقط و بیاست	مضریتش سرود که نوسه آساست

یہی حدہ است وین ادا م	اما مصان حورست ما دام
دورہ دور اور روی	یہیں روی سرس رنگون
مارسراج وطل مال است	گرہ دورہ دور وطل مال است
سفر ادا و مرگی پست	یہود است میاہ چو کد متی
آید سوسہ کھرتیہ و شور	حون عوامان گن سرو عور
اما کہ رفسہ حفت گوہر	کاب یستنی سید کد سر
آفتق و ہیج در شکم سے	رایسہ لعدان سے
می مالہ دستش درار سے	مالہ کماہ روہن آرسے

درمخ جمال الدین

اسے در خط مکم تو خطراک	یرگام سپرو لفظ خاک
دوست قوای محو احسان	تیطان مارہ شہر مسلمان
ارحہ و قواسے جہاں امید	کالہ در سفر است ممحو حورستید
وردست تویر اسے دیا	دو مع رست ہمچو دیا

در روحه مفصل : ہا۔ ی	ار حبیہ عدل شہا ی
یہ عالمی ارماسلم	مارہ۔ مقامت قت عالم
ارحام مال دوست ممد	گوہر کہ سلالہ است ارنور
گلگور تہہ است نورالش	مشاطہ تہہ است اعلاتس
پروردہ یستس ہا رسالتس	گردوں تہہ دایہ کمالس
پروردہ یستس ہا رسالتس	ہر کوہر کاسیس متالی است
یستس کہ سلالہ علاقے	ترگوہر گاہ لایر اے
اور مسلم دین ایمان	لفظہ اعلاتس ہاں
در وقت ہر ارسال پرورد	لفظ ازلت عالم سرود
س اعلہ سال آخربس ا	تعلیم سرودی ازل دس طا
آج شرف حصار اکاں	ایاست فلک سکو متو سلطان
حوارست چو خاک حاک ہواست	حرصے کردہ اعطات ہواست
تو اچھا خاک راوہ خاک	ماکت دسہدہ مرچک

آریا بیکر من چه سده است	آریه کور صفت خوشبوست
مارس معدو اش چو سیبها یاب	حر می که میسده وقتا وقت
آن سده و سیبها تو دانی	کس بیت طیب اس معانی
هم شیردود وقت دریا	هم کاره حرص نت عتقا
ماراح دوشیم دیاست	خود تو که داگلاں دنیا است
ماراح یتیم بختد و گوهر	احی حوں عتقا یتیم پرور
عارت چه کی یتیم دریا	یکیت نت لوا لیا می
اکه حکر دی است کرم باش	میت کریت حکر سده فاش
ار سوہ حوں توجہ حیده است	کده رو خود توجہ دیده است
اعلام حلیقتی طراری	ما ملعت کسه هم توساری
آیید سحر است اول عباس	در صدر قوار سیاست و اس
مرکبه هزار پیل وارت	وام است در زرے تجارت
در تریں کی آسمان اگر	گر تو نوی ار مکانی کر

<p>کمر عاتقش گاه یامت از طبع دمت مارح خواهر دستارن میب که کرد از حسی بهار و مردی</p>	<p>کس درسد ما و ایں یامت کر دهم و حیدر حراج خواهر قیصر و دهم دود و ای آر و می جهاں حوی</p>
<p>در میان صعود و ستاره شرمی و شجاعت آن حکاک لور را به سال الدین</p>	
<p>در میان قفسه یر در میت حیات مرغ سکون روح عسگر مارح مرد اسد یر از ملک ما و ایں یامت کرد و برش آمد سالک میت افتد از دوسور آید از زرق و می عالم حمد</p>	<p>در طالع کنگه شستیر کر مستی بر پروان گردن سر به کف تمام مارح اسد در طالع بر که او مکان یامت سادات عسکرمه کمال ایں استعد از آسمان بر آید آن تفری ملک عشت مسود</p>

دور طالع کعبه جو متوثری	اطب فتوح و فتح و فتح
مراں ریل قوحا مست	موتہ می و موسل آسمانست
محبہ اسی عرب کی مسک	کر تمام یہی حکم لکھا
گیٹ دہرار میل در میل	بیشہ و دیر چسبیل
رداو سار رامت مریج	میل درساں کی رمل بیج
نیاف کعبہ سعد و اح	تو میں دانت سہک اوج
توس دروازہ مرا مر	میں حورو اس گشتہ ہمر
کعبہ فی مال مارواہ	عدل قویا سنی راہ
کر مال متہ در درہم	ما عدل ہوا بیکساں و دوم
آید بحمداد دار ہی حاج	اسے الی مال و دستاح
کمال العبدات حدروہاں اداں	کوسہ قسایل ار سر مال
تسہری چہار خوبی حیات	در ادویہ را ہمار کر امانات
رومہ تنگانی از معیلان	در حطس ساری آسجوان

صبح ساریتا حوض کوثر	ریخ کبھی ارہمت انور
دور کبھی سموم دور سے	طہ فی ساریتا رقوم دور سے
میل مسافات ساری بار بار	گیش حمد واسائے گوہر
ساری پٹے بہت روا ہوا	دور مرد لکھ میں سستا ہوا
ارہر گد ارکھہ احمر	مل ساری ارمسا مستعر
ار قوس قسحیلے ساری	میں چارہ طاق مسداری
ایسہ ہی طاق پل امر	مرسان سارہ سکدر
چوں چارہ رتودور آفاق	متہوہ مل چہارہ طاق
گویا جمال بحر سے ساعت	ار قوس قسحیلے ہر دہانت
شکوہہ رود قفاقتس	میں مل کہ بلالی ہت قفاقتس
مر عمارائے کمار سی	مراد صاوم روشن آرمی
مر کامعدہ میں ہی مانج	ار شوق عمریزہ فکری مانج
میں مرزاں، کہ آرمی	چچ لسان کچھ کار سی

هری برین که مشهور

س کج دواں کئی هر چه

رماهی جیتما کتاد

در دول تو روح و پیرس

گروقت عمارت ملیان

اصحبه عمارت تو عمار

ارمار اتیر و آب کو تر

ار قله قاف سکتن آمد

ص بار آمد و همته

دوران بر طیر حیات

هر چه از طهر و سرود می

چون ماه سحر یک میس یک

تقریب که تمام قوسه آمد

در چند شان دخت کا نور

آی مور که تا میسه

تیرستاها ما پادون

کرد و در و گرد و بندس

تا بودی سپاه استیطان

صغای ملک تنوستان

ایک سار و کوه و گرد و

ماره و ستاره و گرارد

دند مار و مار و سگ و

آرد و در و قصور حیات

مقصود دران قصور می

دست کوه و هر و مشک

دما و آتش را اشیاء سار و

در یکم سلسلے سیاست مصرے	سار مدد کوہ اساس قمرے
حور مستید و مد کردہ خورد خور	حت و ر و حشت مسیم گرد خور
نیان ارم جو در آینه	بر سیخ مردان ورا پند
از چشم حور عمل آوردن	کاه اورد کپکشان مرد تن
چون آن کو دخل مسدود آید	ماوه فلک المحيط شاید
قصری در چ قصر گنج ر گنج	قوچون تنه نخل و شاه تشریح
سار مدد سر پر در میان فلس	استادہ سوان کلاه دریاس
شیرے و چو تہرہ او مرد او	حوارہ فلکش محتد آاد
گردون ہنرم ریتن خواہد	بل کتور شتیتن واس
پاکان کہ در وقت نام سار مد	معدائند اش ام سار مد
المیں جو پیدائیں ستاہت	کادم روزیافت این میات
در سمدہ آدم اردل و حان	سے آید ات خیسہ گویاں
ہیں راں سوی قاصد کرد پاسے	ساد سر بوتیں را پاسے

چوں گشت کوا قویست	مقتضای کت سرگردید
پدر مت کدریم ساعت	این ابر صمدار ساله غایت
آواره بود رسل آدم	در یار کار هر دو عالم
کایس رکبر شد نموده	در عهد حال دین محمد
است ماں محمد امد اسلام	مار در سماں جیوں تو هم نام
بانت مستیدی وفا کرد	خود نام کو کما خطا کرد

فصل پنجم در معراج و فعل او

ار موده مستند و کرامات	آموختنی آیت مقامات
راں میرد، مخدرات او ماست	در عین کرامت قویید است
رد دعوت مستطیع و تریب	راں آرد تخلم الذیاب
مرصع قدرت ائی قدوست	امروز تخلم المحرمیت
ناج رسل و رحمت یکسا	در به اعتدای سوسه عار
مر سو که حیا م سرگشت	خوئی بر سلسل مرده تبت

سیراب تنه دار یکی خاص	نہیں رودوست سیدالاس
سیراب عکادریں گاہ و گشت	کردی چہ خلق را یکدست
تنگات مان مصلحہ ماہ	ہنگام خود چنہ بگراہ
ارینش آفتاب تنگات	قہر تو بر آسمان گدایت
رسول کجاست صد را	کیواں شرفا سماک قسدا
گفت ار نامد و مرج نامد است	درد و صفا تو را بچہ و ہم را بد است
سائیت کما سے مردن میت	را صوفی نام سے تو جس میت
ربا میں تا خود بد و اند	اریتہ درین تاسا گراہ
درمانت کتا من تر م	با گتہ و عابہ و گدالم

در مہج شیخ الاسلام صیاء الدین عمر فہائی

ار دحت سید الطریقہ	عالم کریم آفتاب حدیثہ
ار ظل صیاء دین عمر مات	نور سے کہ سواد آسمان راست
ہم شیخ تیویع عمر ستی	در نور ہدی مصور ستی

آن بیکر دست در میان سمع یق
 در آن کرم و مسداده
 است که گنج فقر غنیه
 ترا شکسته کرده و نقش
 آن لایق گران را از کج
 آن دل آس آسمان است
 می است دلی روده یسکی
 اسلام گرفت روشنا می
 مسدوم حواس و کار است
 شای نسیم و شید قال است
 تنگین و دود و نور و است
 بر صلی - نقاشی آن کو بام
 از حروف و کلمات جهایت

آن گوشت عشق و کاف تو می
 حاص مسدوم و حلاصه
 مسدوم روح و نفس اندر
 حریت و خسته ای عشق
 راسخ حریفه روح
 او را ل و آفتابان است
 از نقش صوف و کلفه ایس
 از شایه مسدومانی
 سلطان مشایخ کنار است
 شعیان حسن و عیال است
 نقیص و علم و سید است
 مسدوم و حاوران و نظام
 از صیغ و حور و روشنا می

هم چو سده و دهم سر تنک دارد	گویی نکال سده دارد
پیش ره قواصل عیب	بیان و رصده تنده ری عیب
در سینه اش از حواهر سر	سحر است صدق ربه حواهر
از آفتش دل گذارش افاض	نگذاشت مدیده موج مرداد
در گرد آغوش اشک جیم دید است	آن حواهر سپیده مصفاست
سماده را عالم مسوده	در صومعه مسیح برده
انگسده هر که مسرور از نور	بیش ضحای میت مهور
کنه است و طرم بر دوش	مروه است و معاسر و زالدوش
شیخ مسموم و مزیکه	اعلی العالی محب کعبه
از قشاق که قشاق او بود	در سفر و دوم را شش آورد
در حلقه دین مده عمر مام	بین عمار که گشت مادام
در گوشتش لقمه یکد و گاه	کای مافر که بزرگ افتد
چون از بر آفته ره مو میل	از بحر سخاست صدر متصل

رنگ جسم کبریا	بر خاک و پیر و پشاده
چون روز سه و سده	دیر مردی مرقه محمد
آید و یکان رقیب و سیدار	ردا من حوا نگاه میتار
نثار سید و یا گدای	ارواح در آید مرا یتیم
گنج کرم و ریش و تنگ	او کرده پندت فرست آسنگ
ار حریفش آب حرم حور و	در و متفق حسد و تارم کرده
دست کرد در جسم رحمان	جسمه انترهت حق و نیتان
پس منت به چو شتری سوی تو	امرو و منبسطه لغو و وس
راور پس درسی ستوده	در حال مُبید و در سن بوزده
را و پس گرفته وقت رحمت	حدس به ریه کمال زلفت
آورد و پیغمبر و صاحب	صد الور و الودایات
پیر که ملک پروم و ریش	احیاء بهر جہاں صیدتیں
رستی ده جان و عاتقان دوست	نگین باغ گل و اوراق دوست

ما مالی مستی که جدا پیش	اثر را خوانی سحر شش
شفاق لقا به دوست حالتش	یازد نقابش از ساقش
دائم که چو ادب این پیش میست	در دیده کشد که قایمش کیست
گویند تراست لائق نیست	به هر دلی که بخت در وقت
آزاده ولی استیغی گوشتش	صوفی صفتی است بهیچ تری دوست
رومی سب است ز لیک محرم	رنگی غنچه است لیک یرم
و ...	فی معنی اقصوف
مسی طوبی از لباس محمد تر	دیبا یوتی در کعبه حوض تر
کلان تیران کا سماں پر دستش	حیدر و مردون نص پوشند
هر چسبیده بسته صوفی آساست	آن می صوفی را گل رهاست
گردون را بگوید حامیه مار می	سجاک از آج از دما کیس
خود رشید مع توفیق سیکر	متشدد به او مددیل برود
چه معنی که اید که رجوعی	پیرا به گسترده برتر سیکر

جہ ریان کہ نو و عروس قراں	مد حجلہ نر و دوسج بیارں
دوستہ رائے کہ حق گدارد	سج آیت بر عقل سیار د
سر ہر کہ عروہ چیدہ گرد و	ریں مطلق غلبہ پیدہ گرد و
اسے مسکراں مسیاد میں	کر صورت عابدہ گدہی میں
کے دانی کہیں جس جہ کمنہ است	حاکمانی اریں جس جہ حمنہ است
تو حال عروس این معاملے	الآنقطہ گمن نہ اسے
ای گتہ جو آہیں آتشیں ماں	میں دختی شدہ حوسہ ماں
حاجی کی ارٹوی خست دار	مارحم سحرورہ خست دار
یکدم سحر تمام محروست	پس حائلہ رحم حورہ میوش
اقلدہ چارہ میج آدے	میں دلق ہزارہ میج سارے
یکسا میج ہوار سپندہ مرکس	میں لاف ہزارہ میج مرزں
آ میج ہوات سمیت سچ است	مدح سہو تو سست میج است
ریں مدح کہ حق ہے است مہود	یکسا میج و ہزارہ (دفعہ داؤد)

فصل فی معارف النعوتیۃ

موسیٰ ظلی روی در ملک است	در ملک رحم ایجاں تنگ است
مسافر رحمتی گرفتہ دوست	کسب ملک سعادت گیرم است
رنگے کہ بہاد صوبیا بر است	سایہ اور غمکہ دے آسجاں حاست
ایں رنگہ فقرے نتاست	بے رنگی رنگ صوبیا است
فقرت دمسد تا میکہ م	بد ہیئتہ طلاق ہر دو عالم
ایں عالم گردہ ہیرل منت	دلیہ سر اچسہ دل منت
در مصر تر اعیسم الوان	قوسہ قوسہ سال کساں
در کساں راں قوف قسیت	کسب عاہ تو یاہ یوسف است
ریں گرگ کہں جہاں غدار	ایں یوسف تارہ را مگردار
صوبی کہ سعادت گوہر ش را	ایہ کشت وچ تاج در سر ش را
مل تاج یاسہ الدار مار	سرا لٹ کشت را دہ مار
اکوں تو در سر تاجی ہے	یہ کشت حروہ تاج فرماے

گرمای و سردی

ہوں تباہ و برباد و مرق مستن

ہمارے گھر میں ہر قسم کی بات

ہوں اور توبہ کے مستمرا یہ

دوم : کہ عتداویہائے

دانی که سیدتی و روش نایتی

ستہ فی کبرہ سرفروشی و فی د م

تہ وقت پر ہی تیار رہیں۔

ہم سیدق ماتس روم حارہ

ملوک شریف اب کہتا ہو ہی

صوفی کہ حیات ابدی سے فور

کرتا مدح شک جاس لیا و و

ماہر کے قضاے استقامت پر

وہ کہیں کہیں عربی عربی خواہد

یوں کہیں سے ہائی لے لیں

اگر گھر کو کمرہتیاں گھر میں مانتی

پس اعلیٰ و احرمت چه نماید

احمدیہ کراچی سوسائٹی

ہاں میں وہی ہوں، مگر ! حق !

میدتق سو که منی هروستوی دهم

سیدنا حمید خاں صاحب

میں شہر تیں میں گدرا

تاوستیقا ہاں جی رہی

جیسے ان رسمعات خود شروع ہو

دوسرے میں قہقہے بستر ہا دو

امروز شنبه ۱۳۰۳/۰۵/۰۵

مناجحات نام اور ساحت	پیشانی پر سے کرو سیرا۔ احت
مختصہ و تاج در عقودش	دائیس کہ رسر کلاه مردکس
لافی توکر موسیم روم است	پڑن در قواریں منت صفاست
دو اگر رہاں بیگ بودن	یرون محسب کدورتگ بودن
کریج کھس در و من پید است	چون تیغ کبود خوشی آفر است
آں مکر رستخ بار دلے	منز مقر اسے آن بیایے
در کنت تیج دیں در آموڑ	دیر نفس تیج ماں مر اسدو
ار تیج شیوخ عمر آموحت	کاں علم گرد ملک بر اور دخت
ار تیج سیو سیلہ لکیتہ	دیں گج فضاست این قوتہ
ایں واسطہ مقبولات اور است	کیں ملکہ قد صفاست اور است
رمعش درو صیہ مر گنت	مقل ار پئے و من اور سگنت

اور تیج بران الحق شکی لیدین خند امی	
کسی است نہ صیہر دامی	از صکر صیہر ویں صرامی

مل حاق و محقق و محقق ہم	برائ الحق و جسد عالم
مل اصل و تحصیل و معنی	حق و الصلا و علم اول
مل اکرم و مکرم و مکرم	مہرست مکارم اردل و دم
ساحر چہ کہ موسیٰ حقایق	ساحر کہ طلق لیک صادق
عیسیٰ صبح علیل حالت	نشان قلم و کلمہ قات
آن سر ملال راے نشان	ار سحر و ام تستہ گیہاں
راہ آب حیات سخن آفتن	رستہ مہرے بہار و لکتن
حور شیدہ و دو موج دالتن	استاد و دو علم خواست
بہار است حق باہر است ابد	چین است حق حاسن ابد
گنج فلک است اما راہ اول	مار فلک است حاتم او
مقلاتے شستہ نامہ او	من بہرے میں حاتم او
مقلاتے راہیں ساعد	آسمانے کہ سحر بہرے اشد
شیدا کہ دم زہتیاقتن	دالت کہ دم زہتیاقتن

مردم و چہارامد خویش	کوزار پئے اس ی دلہ یق
مایار گناہ چہارامد اس	بیر دام رفتہ عامہ اس
دورہش و مرج عاشق زند	درس است مدح او مدحی راہ
جنت صحنات مطراہ اس	لوحی صحنات قفر عامہ اس
اوطار مگر حالت او ست	میدم و مال قالت او ست
دائم کہ چہاں سخن میو ست	گزیدہ سخن کہہ ورو ست
کس ست چہاں راہ اس	فاذ کرد میں صاحب امور
درداں سخن ریو دست	درداں میں ہر اکہ ہست

در ترجمہ و تفصیل خود

کس را سخاں چہاں سخن بسا	دورہش و مرج عاشق زند
اسرار و محصور ہاں میں پرس	بیر دام رفتہ عامہ اس
خوشتیہ تدم سایہ عقل	درس است مدح او مدحی راہ
وہیں شاعر کاں ہر ہندوار	لوحی صحنات قفر عامہ اس

ارمیں لہے مرتد مسرود	سرایہ خود رس مسرود
ہے جو اگرچہ دور باشد	در حضرت خدیوہ است
لے میں ہمہ کر قمر نماید	بیچ اند بہ چہ مردم آید

در میان نشت خولین از طرف حد کہ مسلح بود	
---	--

خواہد بر آدم اسی شد	در صفت میں کمال آید
شاگرد ارل بکلفہ میں	مستورہ کس است در میان تن
ہر شب کہ متو ہر کار سے	اطراف فلک چو پیرا سے
راں چہ کسہ درینام	آرہ نگار کا یہ حسام
سے نامسم تار یو سے	ارہ دیو طاعی حورو سے
نام میں روح وقت کو تیش	دستار سرور وای دو تیش
اس حاکم کو نامسم ارہرویں	ظہار میں اسرار یا میں
دورہ سانسہاں اٹلاک	دراغہ نیست و دولی جالاک
ار آتش مسکو آب حار	نامسم بہتہ ستارہ فاعر

کر آتش و آب عایر باسم	شاید که سخت است لایم
بروق شہ جواہر گروں	یادہ سر این شمار موں
در کار گہ زر گوارے	یوں ستیم نمرودہ کاری
رنگ سد مسج پاک سارم	ستارچہ نک طرارم
حالتا کہ مسکوت مانم	کر کرم حق شد میں آم
مے نام مسکوت کردار	یوں کرم قسم قدمہ زتار
کر کرم قسم ملال دور تر	ماہ چو مسکوت حوں دور
ار یک سر مار بر شگامہ	کان ماہیک مسکوت افد
می کہ شعار شاہان امت	کرم ارچہ ہای شاہان امت
راں روی ہیاں و پاک قو تم	میں کرم قسم مہ مسکوت تم
گر پڑوہ فتیون لود حق اورست	اکس کر دیا حق ختم و اورست
برہ می نڈیں یردہ راں ہیاں دست	کرم او و دستم دلہاں دست
ماتانی سسج سہی اف	امردہ مہ نڈیہ ارشاد

مکتبانی گوشت در سبزه	ارمیت گوشت گشته چیده
موله سبزه در سبزه احاد	قانی ماهان حضرت ماهان
در میان سبزه از طرف پیر که علی سبزه بود	
در سبزه پیر در دو گوم دان	استاد سبزه تراش و دودان
در سبزه پیر در سبزه	ار قوس قوس گم کار
چون در سبزه پیر گم کار	چون گوی سبزه پیر آمد آرام
ار قوس قوس پیر گم کار	مسدود طالع پیر گم کار
در سبزه پیر که در ده ام بر آید	در سبزه پیر که در ده ام بر آید
چون در سبزه پیر که در ده ام بر آید	تخته پیر که در ده ام بر آید
در سبزه پیر که در ده ام بر آید	در سبزه پیر که در ده ام بر آید
کوهر سبزه یا کما حدیش	آسارم ربع و سبزه پیر
کوهر سبزه یا کما حدیش	آسارم ربع و سبزه پیر
کوهر سبزه یا کما حدیش	آسارم ربع و سبزه پیر
آکنده سبزه درین مکان است	شروان سبزه سال غیر دانست

مقامی سہ ماہی	مقامی سہ ماہی
در بیان سنت از طرف مادر کہ طبع خود	
<p>طبع مسافر سوسے مادر راں بر سر صدر کس بیایم چوں صفت مطیع اوروں دوست کہ کائنات شکستہ بینے و سستی نعل یکے بروص خوردی بر سر اربے محاسن کہ مطیع من مدور مدد سے رو معر ملک معنی بر آید رورہ را امانے من کشاید آید معصات و معصاں سکای مرعراست اند</p>	<p>ہستم ریئے عدا سے عا اور گھیبہ حکمت است عا ئم چوں کل جہاں بردوں دوست کہ کھینچے من لستہ می توید بہاں مطیع من دردیگ دماغ از آتش من خوردی تید و ان کہ نگ و پوسے دردی کہ مطیع بر آید مریم مستان کہ روح را میشد ار جو و میج من سبک ما شترم پئے اقدان ناستہ</p>

آں سکار است روح کاسر	اور ارکتش قائل آور
جسد رکت نیست احقار	این کاسه سرکون میسار
در پورداستل بر حیر من او	این دہمت ایم کاسہ گردان
اردست من این جہاں حیر	جو کردہ غنمہ اسلید
ما طسہ من بہاد خواست	سکا کردہ ثناء اسس
شہد سخم شراب ستامی است	عوامع صوفیان صافی است
در مجلس صاحبگان گہ سور	ایات مست اصناف الخور
حیت لریے حواں رد گانے	یا قانی اامیر معاشے
ریں حواں اما کہ لطف ماسد	صاحب مرصاں مہ ماسد

در میان نسبت از خانہ غم کہ طیب بود

از سوختہ غم طیب گو ہر	لقتہر اطسمن بہمت کتہر
عقلم کہ ہر ادب صاں است	دادہ وی شاس کوہ قاب است
سوی سخم بہ کوہ آوا	سیخی سخم بہ آسی آسا

براه تیں خاک ستیم	شرواں خاک چہا ستیم
ہر آدویہ کا دم از حیاں جو رد	تمش بر میں طعم آرد
بست او ویہاے من نوادر	ارہد ہمیر و میں خاطر
راں او ویہاے صحت بگیر	ہنم من مہج آمیر
ہر کہ کہ مہرے کم دو	ہر دو مگر سودو
کا کس کہ مہرے سیر دہشت	حایت میاں حقوایں ہست
لطف کہ تنہای نگاہ است	طاہر رداں طامان ہست
روح اندام متقاں یا	حتی الرحمہ ساقاں را
سحر دم من وقت شکیبہ	شکینہ صہ ہر ارتگیبہ
لہ شربت لطف من قوی دای	متریاں حیات اہل ترواں
گوئی کہ محمد خدا داد	دارو کہ امر اعطا داد
او مشرف و ذاب او مشرف	او کافی و دست او سعی کف
کوثر اثر کف و ساقی	رغوف و مشرف و ساقی

داروده و عطر کشی حاصلست	همیون عیسی و حیدر است
لغت گرو شمان من اوست	صدر رحمت مادر چنین دوست
مستی چنانکه ماتمام آمد	درین صحت معجم و مقام آمد
یون عاریقون کریم و سکر	در ترمز و برده همیون تر
و ایگاه جو نقش ترمز لکین	قتال مبین اتس و دین

بیان در حسب حال خود

اکون کلا حسب عالم	مستو که چگونه است عالم
در کمره علامه ام بیست	عبدل چو صدوی پادشاه دست
پس هیچ موی در شهباز	شکافه پیدام صدوی وار
گر سوختن همچو سیم از آب	گر گشته دست عم چه بیاب
ما احسن خیم روزگارم	ما آله روی احتسبایارم
آن با صفت حدیث و عدولان	و آن آله حدیث شریف و ان
شهبازم و شاه پیر سریده	شهبازی روزگار و دیده

در طلق سادہ مصر و آحاد	یہ آہدہ بیست گشتاد
خوں گاو حراس نگہ بیدار	گرد فقط و مال گرداں
ار بقدر و رماہ مست	گردن لطافت جیتم بستہ
آن گاو حراس میں ہمہ سال	کہ حسیح رہد و وعدہ حال
یشتس ہر چہ سا و آخر تر	لیکس و سدا آخرت سر
نہ تا مراد ماہ من سنے	لیکس مراد و ستر من لے
ہر گاہ رشک شدہ سر شکم	گشتاد در گشتاد من عیبتکم
یوں دیدہ سدا تمہ دل در	گشتاد کہ رشک کن مرور
شکستہ دلی ولت کاوے	معدوم اگر عالم آرے
رو من کیم و من قبیلہ مار یک	ماررہ دو و چہ سراج تار یک
مردات عدم چور و رور	یک نہ مردوں شودہ میسرور
در طالع خود ساق تقویم	یک سال مردوں بریدہ تقویم
کرے عمل دگر سیاہ	تا بیچ تناس ما نشاید

تقدیم کہ شد محل شکست

سایق کدیتش خیال سیبے

یا گره به سیلور و سمد

گرم چید بیت اردو سمد

دروپای سمد نتر و مصر جیپد

نامد کرد ست و ہر و میں

ار او میاں و فادیدم

یوسف یچ کتید از اخوتہ دیتش

اسگندہ ام از حبیب آفات

از کار قید ام فراغ است

طوطی معانی آسیدیم

تقدیر مرا سر رسیدہ

از بہد طرف درون مگندہ

و رسود تو کرد در شکست

ز جاک کتشی و رہ لشیبے

از دار کت و در و سمد

گر بارہ یار سوسد

میں تا قش سرش یسید

آن تقدیم کہیں مسم من

و یوم چہ جو دم از سیدیم

میں میں اعاں کتیدہ ام متش

سگے نقرائہ قسدا مات

کان دو وقتیلہ و باع است

شروان نقص است آسیدیم

مستاور مال و پر مریدہ

از ستاح ال گمن گلبدہ

آباد ہیں بہک دادہ	قوم - شکر شریک دادہ
چوں طوطی کو مرد وارست	مس مہرہ مظاہر ایسے مست
مکتادہ لطاق و طلق لستہ	ارد مست اہل عصر مستہ
برایت طلق مسح راہہ	ناسورہ عاصیت سخا دہ
برخواد طلس اُکتم الیوم	دون بریم گاہ شہت قوم
مکتادہ درار وں بیان را	درستہ دریم سدرمان را
چوں تیغ شدہ رمان تو حید	مردہ رمان - تیغ خیر
گلشن حاسہ دین فراست	مگ آہ مردالم تناس
مردمی کسد و سن مراد	آں کہ رمان رتیغ مار
ہر موی ہو نکل تن من	رداں من است مسکن من
در گدا ارد مادر اہم	مردم مردگان عالم
آہ ارد سگر برآرم آہست	دای افسد می دم رانہ
سرستہ مرد سمعت شاہ	دگستہ ردگرہ ران آہ

در معجزه یخوتس تیخ علی سحر

ارز ملا تقم سک مار	بر ماکه علی سحر
او صا من من بیان و صا	من باو حتن ار صا و صا
آن راه بری حیل کردار	تا لوت گرمی مسج گفتار
خود تا لوتی که او تراست	خبر بر قد مو سو می ماست
او هست علی صام و احسان	من قسرا و بلوغ و صا
احرار میال من و افق	من گشته سحان میال و اس
گه گه رود و لم در آید	مگرد دل گرم من مر آید
مید که کشیده ام ساطل	ار و هر بلانی باطل
حالی بعد است ایچ دارد	تر یاق مسد و مر من آرد
حان مری گشته در آردیم	گر خود چه شیر مرغ خوم
آیا بر صا و صا میسان	کبر و حیا بی واک صا

میرج دل میں گہمت یروار	اردوار و آس آں کو سار
ہاں میرج ہرم وقت فساداں	نور و رستے مارگاہ سلطان
در تافش مادر عیش	
کارم ہماراج مہترستی	کرہ برکات ادرستی
آں پیرسے کہ مد معنی است	آں رابعہ کتا میتس یستا
دور رابعہ و سیات لڑوں	مل رابعہ سات کردوں
نکدہ آہے عادات حکمت	مستورہ و دماں عصمت
ہیم سکات کاہ بیتاں	رہبر احکامات وقت احسان
گہمت - میتس چھوڑو	چوہاں مریم چار ماہ - پورہ
مطوری و مودعی نرا دست	اسلامی و اپر دمی بہا: مل
مولدہ مذہ مالک دو عطا ش	میدافوس الکیہ مالش
سراہ میا سطو استمہ	ہیرونی تاراں گہمت
پس کردہ گرین متعلق الہام	مرکیش کیش دیں اسلام

آویخته در کتاف مسطور	مگر سحبت از کتاف مسطور
برود شده مار پوسه آسا	که مار بود و چون رلیسا
پرورده بر دهنه داییت	دل پرورده در داییت
سجاس پریش بر وریده	اروم مسکالت آوریده
را حسیل و صلیب در مریده	تا صلیب و لا اله الا الله
در خط شده از صلیب درین	از پس گشته صلیب تن
تقلیل حیل یاد کردش	تنج مسیح گشته دردش
صبح از سر دین نفس گداور	شب دلی روزه دارد
شعشع کدش رعفت پرورین	مگردون سحرهای آن دل دورین
موجین دل در موس افتاد است	صافی دم و صوفی احتیاد است
هری اندی بهد بر آن موم	تا عشق مرا تا وقت معلوم
دل موم سید و لعط روغن	کردا نئے ترسم دل من
حاجات من از دعاش مقصود	حالات من از دعاش مرصود

ساعتی سحر سدا احتیاجم	نعمش چه حصص ریر کارم
درد دلش از بے امام	عنت از بے حصص و تناسم
کرده بے خبرش تنش من	از ناوک صبح خوشش من
اطلسه مایاں حبیب	ماروم قوسی مدان مصیب
آه اردو عادات ادا خودے	کارم ر فلک حسیگور خودے
شرراں قریب است از آتشش	من بهر دوا میں مانے مستش
افتاده برای اویم این عالمے	در یامے رمن چیں رمن یامے
الحق حق بهشتش قدیم است	همچوں حسرات عم میم است
در روح عم خود عمر خیام که در استقام و تربیت او بود	
مگر سحیت امردیو مدلاں	در سایه عمر اس امتاں
هم صدرم و هم امام و هم عجم	صدر اعلی و امام اکرم
سرانی و بهدسی متالسن	افلاطن و ارسطو عیالسن
از علمش داده دهر ممدت	یک ملت بهر کس شتت

۱	۲
۳	۴
۵	۶
۷	۸
۹	۱۰
۱۱	۱۲
۱۳	۱۴
۱۵	۱۶
۱۷	۱۸
۱۹	۲۰
۲۱	۲۲
۲۳	۲۴
۲۵	۲۶
۲۷	۲۸
۲۹	۳۰
۳۱	۳۲
۳۳	۳۴
۳۵	۳۶
۳۷	۳۸
۳۹	۴۰
۴۱	۴۲
۴۳	۴۴
۴۵	۴۶
۴۷	۴۸
۴۹	۵۰
۵۱	۵۲
۵۳	۵۴
۵۵	۵۶
۵۷	۵۸
۵۹	۶۰
۶۱	۶۲
۶۳	۶۴
۶۵	۶۶
۶۷	۶۸
۶۹	۷۰
۷۱	۷۲
۷۳	۷۴
۷۵	۷۶
۷۷	۷۸
۷۹	۸۰
۸۱	۸۲
۸۳	۸۴
۸۵	۸۶
۸۷	۸۸
۸۹	۹۰
۹۱	۹۲
۹۳	۹۴
۹۵	۹۶
۹۷	۹۸
۹۹	۱۰۰

اسکے مزاج و حال را سام	اسکین مدیم رخور ایام
در زیر پریم گرفت چون دال	او سیر سے نمود در حال
یرو دره مرا تاتیا تس	آوردہ مکود قاف داتس
آن کرد کہستم بمنقطع کرد	باس یتیم داری ان مرد
در گوشتم الم سجد کی داده	میں غم اور وحدت را دہ
کره ضرب بدست خویش	آن کردید رس کرد میس
ایک و ادا نمودہ رجوان	این حال درست کن رقرآن
لشہ دوم مرد گرفتہ	من یوں حصہ نلو گرفتہ
پستان صام در سادہ	تم داروسے رہ گیم دادہ
یرو دره مرا سیر دامن	خود بود مرفق دایہ من
ارست متت ہفت ہیکل	امد رس فکسہ را قول
کرودہ - مرخانی من	راں عالم چیدہ ہفت آہن
ار آتش و آب عت اسلم	حافظ مدہ ارسیت کالم

در بیان تربیت عم خود

چون دیدم مرا را می کشاد	روح سرورم دست داده
اراسم عقل در گدسته	الحق حقانتم دست
مستم چه پدر برگزیده	بیس سرورم سرورم گرفت
چون کردم ساله صوام	خود بود علی بن کن عم
چند که مرا ملطف العاص	آورد و سرورم ف العاص
بیس برده مرا راسته	در صدر گنایم
اول در به به سرگشته	حلق الا لسان من عبود
داد و ده کم گنایم اصلاح	آموخت و مقطوره ادواح
مرموده مطالعات و تکرار	در کل رموز و عین اسرار
من شاد حال او و آن حال	او اس در به و من مست و
کرده لوجی مرا به لوس	میں گفته رت ساسته

آن شد که رویم و قتل و صیانت	طعم دله علم ساخته راست
سر بر سر صدر مان کناده	میری گره گمان کناده
آن یارده حرب سرتره آن	حل کرده مرا - نسیم بر آن
حج است و شد و عار و دو یک	کر هر چه این حدودی درک
در عار علی تن مسدود	یس یار مرا قسم نموده
تا که سخی مسخی کنایه	آن عار که حرب را سایه
کرده حات بان نسیم	اورده مشال را نسیم
آن دم اندو که رحق آدم	در علم اساس دو عالم
هم آسوی و هم نسیم	هم دایره و هم نسیم
ارکت و اشتعال فاسع	یس خون شدم از بهاد مانع
در فصلیج رو و گلام	صید در حن پیوه دارم
هم رنگ در و عتاد هم آب	در حصرم من رائق تاب
حور امم حکومتی سده اس	نوشید جهان در دست لافاس

نامم سحر آرد	ار سرف سحر آرد
ر لوج سیدیں سید عام	نوں دالقیلے دوست ایام
نوں دالقیلے جو سکر دیسے	یا میں خواہی و سرو میدے
چوں دید کرد سخن تمام	حساں غم بہاد نامم
چوں پای دلم کج در کویت	سالم در میت و یح در کویت
یوں دید کر امل ملق میثم	ار شادئی آن مرد بیتہم
رین کلمہ کلک بقاروت	راں عالم نود و مار عاروت
یک مطہر باد روی بہت	صدیر حکم اقلش ملک کت
آسمان کجاست حورا	میل سال عرست است ایجا
آنکس کہ چیاں عروس مید	برحق نود و عرب است مید
آن میں ہری رعای رعاست	محض کہ مسائل داشت درعاست
خودگوی جہاں سر قواں نرد	کالیس نام و والستہ نرد

در مدح فلک السادات امام شرف الدین محمد بن سلیمان علوی

این قدر معاذک ماظم را ست	از حد مت سید اعلیٰ حاست
این نایه که طبع را قوام است	هم مت سید امام است
دودا لعل محضه مطهر	آن عرق حشمته یمنیه
آن مردم دیده مصطفی را	آن وارت صدق مرتضی را
قدرش رود کون رنگه ست	یک موی ر مصطفی گشته
دین را شرف است شرح مفسر	علی سیاحتی و دین و لایس
دیباچه دوداں جویش است	علامه ها، ان جویش است
ار السی وحی اختیار است	بر مصرف و معرب اعتبار است
آن فاستخ صفا متری را	آن فاکه باع حبیب رحی را
نوده ویرتبه علم حبیب ر	وین سینه دین کلید الی در
وقف ادبی است مردانش	هر عماره گداخت شهروانش
عاه و ترفیق ر هر علم است	کما ستاد مرآت سهر علم است
شهری که خراشتن آورد دهر	اوسیده باع آسمان شمس

میں گزشتہ روی ہر سہم

کتر مئی است خاتم طے

راں معوال وقت احوال

اسائے آن ہمارے رحاں

عندہ است را لعلاب و ہر حق

گر مار ہری شود حق آساں

آہر قشش رہری سفر کرد

کاں تم تمال مسر الود

گر سوے ہری صاں گراید

دیور شود ادیے ہری را

ر کردن مر کما نشن حاوید

گردوں تندہ احمد مکاشن

سر و محمد عرب دوست

میں گزشتہ روی تسلیم

لوہر عجبی است صاحبے

نسکت ملک جو ہر آل

رفتہ ر خطہ حراساں

رنگر گئے عار شد مشن

معاقد رحیم و ہاں

دھما دہری سموم اثر کرد

اثر روح نسیم ملن او بود

ار خاک ہری صاں مزاید

ہر اسے رنگاب او سری را

دس مارچہ رہتہ خود پستید

دستار حمد مر کما نشن

حقان عجم و را دھا گوشت

من شعی نسب د پادشاهی	شعیبی چو که حسنی شمایین
عجب مرمال حالت اوست	عظم رحمتی قانت اوست
نه اگر چه آن حدیت رادم	یر آب حفر متود و م
اگر چه حدیت رادم	امسال در ورده مار مادم
خون دل صبر جاده ان اوست	طعمه مایه اوست
و من است بیج او برین ماه	ورده من و مرغ عاشق شد
عم ج ده است در گ کتیده است	بیج رنگ حان من بریده است

در شرح امام وحید الدین امن عثمان

دولت آن بود و عالم آن داشت	کائنات امام دمی حان داشت
دانش برکات دولت امان	صدر الحکما وحید عثمان
و هر کلمات او معنیست	متن القیاس بر حرف اول
دلف و حکم و حکمت است	در شیوه نظم تر و آواز
لغز او و مرز محمد قضا است	صافی و حلیل و محافظ است

در شرم بیان و رشک غلتش	در قطب و در مل ثبات و حلتش
خون تیره خوشک مسکومی را	بج سحر و سیب سدی را
در دست قفا مهار سختش	تا گرد دکان یار تختش
در علم الهی ابر همه به	در نعل معلوم حسن اودش
از صغر کم ادست دیوان	در تخته خاطرش به دران
از حمت کم است علم اعراب	در دفتر فکرش بهرباب
از قهر مدتهاش قرص کافور	سار دینے باقیاں محروور
سهل جور او ست صبح و کوکب	هر ماه که مد شود به غروب
از صبح و شب آفتاب و در است	تا مہلش آفتاب خورده است
رنگ حق از قهرش شود	گر غفلت از کجی صبح بود
در عشق و تنهات تحت وایتش	از معرخی کلک را دایتش
چون تحت حسا تک سار	حصانش که میل سیل دارد
سوئیقا نیست به سوی قال	ناجیدین بحه سامری مال

در سحر

خو کرده دلش را گم و آوا	نامح - بهشت مرغ گویا
از آن دیدنی از هواں گمارد	راں دست بار صولت و زور
آنگر معش و بهشت را هواں بهشت	دیدن آن تراوی از هواں بهشت
از بزم آید از هواں بزم	خود شاد است از بزم
عم غم و در سر او میسوزد	مس فائده حوی این میسوزد
چون بار سحر بر سرم کرد و	معصوم به کاشش چو چرخ
از چرخ بگشاید بار غم و	بر میوه سیاه از آنکه میوه میوه
ریش معش چو بار میوه میوه	ادب حق دلم به سحر است حاجت
چو پای هم میوه دار است	ریش حسد و چو بر رگوار است
با چرخ که چو بر سر میوه	آن کاش به طاعت و به طاعت
شاید به سر از بزم از بزم	مس چو چرخ چو چرخ
بر سر میوه اگر شاد است	خو شاد چو چرخ دار است
قدح بهشت کمال معش او	در عرصه ناقصان ما کس

و ملج نجم الدین احمد علی بیگم

نجم الدین وقت و مصطفیٰ	من تفاق محقق و محقق بسم
احمد علی بن آل امام کس	من اصل و اصل و اصل
استیج مرق و مراد عالم	من اکرم و مکرم و مکرم
آن حضرت مرق نور قیام	سلطان احمد پور قیام
کراکس دل محمدی	احمد علی ابن احمدی
نور سے کر مرقی ازل تاوت	محم الدین احمد شش گویات
راں نام و لقب که حاصل در است	ایک نور شش ثیاب در است
ار لاج حسد و نقد و محرم	الحمد دوسته اند و محرم
هر نقش سروده و دور	ار و اوقسم کمال حشر
استیج کلاه مع سلی ساخت	خویشید ان کلاه مراد است
استیج کلاه مع سلی ساخت	راں رسته کلاه مع سلی ساخت
ستار ویدل و غنی ایام	ستار اراں حشر و غنی

عرش ملک اندیا کر او	عرش ملک است مسیح او
هر قدر سن آسمان بر	سار به محمود مسیح بر
هر گز کر - مصرت مرآید	اور یس مسایله در آید
خون دولت لے بہا بہر گاہ	رحی مسکدہ میں نور دیاہ
اور باب سیدہ استر شد	سیدہ مہاک عامہ در شد
من جسم و روح دوست نامم	ارواح و روح دوست احام
من ماسد و دانی مطہر	تقیف سہواں و قلب پیگ
آید ہر من دروسے ظاہر	ہر من مہر باغ آید احسہ
جو سیدہ و مرد و رتہ آید	حسلا و سلام ترہ آید
بیار دلی مرا حبیب اوریت	بیار کش میں عرب اوریت
کلام بہ نقاش صبح و رعت	سہراں دل تقسیم میں ریت
رسم است طیبہ را کہ ہوار	آید گہر ستام سرد مسہار
اور حرکت عید ستام است	رو ستام و ستام معراج و نام است

سبحانک که در آید آس و دل افروز	سبحانک که در آید آس و دل افروز
رویش بر من آمد و دل جید دانی	رویش بر من آمد و دل جید دانی
شمع من ساطع است نور مستن	شمع من ساطع است نور مستن
اراد و زوال او آهسته	اراد و زوال او آهسته
معت امدادش بر من ملهم آید	معت امدادش بر من ملهم آید
دل را آید مثل شمشاد وید	دل را آید مثل شمشاد وید
شاید که شمشاد کند تخم	شاید که شمشاد کند تخم
سبحانک که شمشاد شود مختار	سبحانک که شمشاد شود مختار
شفا یابد ز زشتیهای راه	شفا یابد ز زشتیهای راه
سبحانک که بدو رخ فانیان راه	سبحانک که بدو رخ فانیان راه
شفا میسر شد و شفاستان آید	شفا میسر شد و شفاستان آید
شفا حاصل آید و شفاستان آید	شفا حاصل آید و شفاستان آید
عواصم عیال و دگر آید	عواصم عیال و دگر آید

ان کو ہرگز مادی اہلک	سرمنش شیخ یاسینی ماک
ارتقا کہ آرتھو اڈ مسکر	ورمارڈ من قہنہ ہون کر
خود پند کس ہمیں فتوح قرار دے	رتخمنیں ساگر مکتا ہر د
مرسل مظہر بیخ روح بر ملت	ایک شکر کہ تغیر سحر مشکست
ہر کمال شکر میں قصیدہ حوادست	چوں یستہ دل کتا دہ دست
ماتم مدد نقاسے اوست دل تاد	ہتادی رہ نقاسے ہر قس ماد

در سر تہیہ امام المائتہ عجا د الدین ابوالمواہب الابرہی	در سر تہیہ امام المائتہ عجا د الدین ابوالمواہب الابرہی
خدا بہت گورم میں تود لیت	کائن خلق منہ من فتور دست
کہا چشم ارتقی مسائن	اور برگ عمارت فہم المواہب
در ماتنیں ارمن جہ ہلکسم	سوئی شدہ سوئی تے تگاہسم
ہر ایک معاہدہ میں لوسے	تک بیت کہ لہوی دایرہ خوسے
اسے دیدہ و پیر کو سوادت	ایسی خاک اہر کھا عبادت
اسے اہری راہی راہی راہ	الآن قلعت اہری آد

بر ستر مرگ مائولان بود	گفت که بخت کز لوان بود
بودی بر مائولان فصل فصل	با آخردوم رد و راول
تا چیتہ حدب مائولان	خون مصر ماں موت و دست
استعار بیت آب جسدان	کار و طلمات ماک شروان
اسکے پروانہ کم نقل بود	گد جو مصر بہ صفا بود
دوسری و سہ سال جوں سکد	گفتاد حمان علم یک سر
سیدی دہ رحبایے مارا	اسکے دیوین پتہ پادشا
سید ساحتہ من چیم اجاب	یکون عم وقتیں سیاب
لے او گرد سائیں و کس	آن چشم سادہ کریں میں
معلوم ترلہ رواں ابرار	آن حس مقدسیتن کہ صدیا
ارے ہی اہم سوے حیات	رفت عمان جو مائولان
بر شفت و رست کائنات بود	ارحاک سوی حافش بود
میں سید تند و چیر میں را	نوسف دہ ملک داروین را

این یوسف بعد چه سری یاص	این یوسف بعد سروری یامت
زین یوسف تازه گشت و میا	این رال صریح و رلیما
یوسف شد و قلب یوسف آسود	یوسف صوی که دتمشس بود
سیر اسع شکار شد و سارا	چند روی قناعت کف را
دوده اسدنی شاد و نام	کف کف از بهاد حشم
ای دوده تناورای نامت	ای کف تنانت و کفایت
حاصل شد پسر هر میت	چند رحد بر گتر است
شور و روستی و ستریت	لوشور و رادولت است
مگرت آهنا جان آشه	حاصل شک و معلول سرور
هر کس که معلول یزدست او	لواپشه گو که لوشور است او
لواپشه و سینه هم می	آل و شوره و متقی سفته

باز آدن پسر سخن و شغلش به لغت	نوی علیہ السلام و بیح قیچ خجندی
-------------------------------	---------------------------------

کاجرام دو کعبه بابت عام	از شیطانیان حسن مرام
چون یار و دو قد و قیل دارم	از قیل و قیل یار دارم
دل شکم از شکسته اماں	نگذارم سسجی با تمامان
دین قیل الی امت کثیر	آن یزد و کائنات کبیر
این آبی صادق اصیبارا	آن یقتل صادق اصیبارا
یکمائی سپهر و عود منی خاک	آین کرد برسم عاشقان بی خاک
در چپای طبع شب و روز	ایں در رده آفتاب و سیر و روز
صد در دو محمد حسد باد	گر دوا نمکبان کسد سید باد
ملک از استیر تر باں بر سرم	از حسد و لرزگان بر سرم
کای سریدونی بر من دارم	در دل عجم از دلداری دارم
من صد سگان تنوم گریخت	میج حسد و دریاں معاصت
احمد که کوتاہی بیم کم	در کعبه دو شایه بیار عالم
فی صفت محمد القریسی	العرة صاری و حیثیسی

فی صبح محمد الحمد	انکسہ بخشی و حمد
مرکز شد و چار ملت	صدر الدین صدر دولت
وہاں فاکہ سرحدت مرشد	آن قابل سر و جی سرشت
ممودہ مقتدر و معتد	سر کلمات و ستر اکسر
جس طرح ہی اردو و لفظ برائے	وہی اردو محمد است و رہائے
ار میں مستند عرب عاصت	سحرے کہ محمد غم راست
ایں جہر بہاد و ما ساں گت	اں گنج ہری بہت و گد بہت
کہ قسم سرری اردو ایش	گنج ہستی مدد رایش
دس چہا قلم تسلیم کرد	رفتہ رہاں گنج و اخور و
نگاہ نہ بدوے ملت انگلیت	راں جوں کہ راہ و بہت شان بہت
ہمیںوں ماہی سریدہ و سندی	نقا ماں ہر کھا کہ مستند
ہمیںوں دریا حیریدہ دار است	و یہ قلمش سنگ و ار است
یا دج صلال را ملا لٹ	مدعی است عظیم ہر مالش

راں نصیری بی مقام ایست	اسکد شرح تمام اوصاف
دانش دهم ممدان است	اوتاج اهل دماں است
اردو اندک کرمت مصلح	ست کرده صباغ اهل ضاح
مغن کرم و معین ایان	تاج مرق و امین مسدقان
سعد است سزاق در پاست	عین التمن است بلرگاه پیش
شعری لطراست خان یا کتس	دین اللسان لسان یا کتس
بادمی نجم درین جهان است	مهدی احم درین زمان است
گفت مدحی است در معال	دخال دران چیست بهان
عقل این کلمه در روح داشت	کایک جندی در اعتبار است
مدی معصای اسماں میت	دخال سیاه اصمهاں میت
بهت است در اصمهاں محک	دخال بر آسمان معیت
ایک بهشت سیاه و حال	آن دیو دلاں آدمی نال
ایک سر در مدحی یا ک	دردار دزدی و دای امید ک

داروی حساب رقی دیتے	مترقی تلمیذ گاہ فتوح سے
دیبا فقہ مروکس دہارو	ان عامر کرہی دیں نگارو
دردیدہ قفسہ آفتیں میل	موتیں کشیدہ دیں مقبیل
در موصع میل رسرید خواب	امروہ کبیدہ ہم میں ناب
کار کربتودہ چہشتیں جودر	سند قفسہ دست خواب مقبور
کایوں جودہ است قفسہ گوئے	یکوئے محمدش روموئے

در ستار شوالہ الجود جمال الدین محمود و بہادر او

ایوں علمی و حال محمود	موسحا قدم است و پایے خود
محمود و کیا باہ او بیت اہم	دو العجب مال دیں محتار
انکارش گوتش ایار عہدست	اما ایار عشق و پرست
احمد روم حیرت او	یا کال چہرہ کشیدہ او
تخار کھسہ کردہ و راں	چوں ہیام ارساہ ایامی
اور چہا عمر یہا ترصدہ لہی	یہی است عراکس متاقتی

دو خورائیکدل و دو بیکر	الحق دو برادر تک سر
حون عیسی و اوصاف امام	جون احمد و سید نیل پدم
این مهر علی و آن مدقام	در راحت سترق و عرفا سلام
در سرل اجتماع پیوست	لے آگہ محاق در میان هست
ل هر دو دو گوهرار یکے کائن	دو گوهر دین دو کائن امکان
معار عرب و پاد او دست	دو جهان جو دو کتہ ترار دست
آن کتہ دین دین دو گوهر	دادا دالاد کران سر

در معراج امام اکمل و بهام افضل خواجہ عبدالدین قصصا

عزالدین یادگار مس مس	بران عالی مجلس مقدس
عزالدین مملک دارم	رسیدہ رسم معارف دارم
عزالدین جسد ماں محمد	کرد داست مرا عریہ سرمد
ماجید مصر عرب گردود	ار عربہ کس مصر بر گردود
گر عربی اردو تہا ستر ہست	نقدی دارم - عروہ در دست

سردستہ شالیاں تحقیق	ارد دستہ عشق خواہد تعلق
آن عید محققان حالت	آن روزہ قائلان مقاتل
کاسما کر نامت لطف بویت	سحان راہ دوم مسدوست
صافی است لعالم نقیبت	ار میع ہوا ہواے دیش
نامیج کے چہ نگار وارو	کر قصاری شہار وارو
کے میع وراں ہوا ہدیے	کر روح لود سحر وروے
دریتہ صدق شہرہ راعار	ار جامہ حان کہ ویت آز
نامن ظنوم کید شہرہ	ار ظلمت آسید شہرہ
درتشن سپہ داو داو	قصارتش ار اں لقب قارو
گر فقاری کد صواب است	کا شکم رشق آب واما بیت
در صورت آن رخ سوز	کس دیدہ است آفتاب آہر
سے اگر کسوف شد عاشق	گشتہ است صہرہ آفتاب
شہرہ ہمہ رنگما کو دیدہ	رائیہ سپہ ریاب دیدہ

ایں معبود میں کرے شاید	آپسہ اسے بردا پڑے
جویم مقام او ترک	دارم ہر مقال اور تمسک
ایحق طہرے عیتم کرد	کر سچ عمر حکایتیم کرد
ار وحت سچ دادم آیام	تاج کرم و سیر اکرام
راں تاج و سیر سرور ادم	یس دحت تاج دیں طر ادم
شعرم ہمد تانہی مو شتر	دیہ تاج مکو تر است گو ہر

در مدح امام تاج الدین علی واعظ شیبانی

تاج الدین واعظ المسلا یق	مور ایحق ماعظ الحق یق
تاسے کہ مراقتس مزاج بہت	شاہستہ دیں جو مای تاج بہت
مادم رید سپہ میر شس	تاج سر شتر ہی سریر شس
رس تاج لید سر شد اسلام	کاحمد سیر آرد علی امام
دریسر یہ عہ کرد و سیجا	رہن شراں دوا المعاد گویا
سدی است کمال حکمی !	شیبا لے دیں امنی یا

او ہستہ مرا را در دیں	حصانم اردو را در کیں
مہر واکہ مرا دران ہندم	مے گر مرد یکساں سم
میں گریرم اردو دران سر	میں گویم ہر حسا از
این گو ہر ذک منیت ہم	تایبہ کام دوست دایم
دائم کہ حوقہ کشک کشک	مصوب کدہ حرق باشت
یہی سہا سچ ملتہ من	عاقانی راجی است مرص
گرم اکرم بطیر ویدہ اشک	یا سرترار میں سن تنیدہ است
دوست تباہن روز ماتم	ایں درد تباہن حسدہ عام

در مہج قدوۃ المتابع رشید الدین لوبکیر

یار ہی است مرا در میں کہن و یار	از تہجد تو سیت نہ نو کیم
طعن ہر کلمات نے کمر	صدیق ہوں رستیدہ او کمر
طاہر صفت بخو گو ہر حو لیس	عالی رہس جو مستد خو لیس
دائم کہ ادیں شہیت ما حرا	در ہر دو تہاں شہوتہ معا حرا

کامد حق عدم مراعی

میت استرف است میت دانی

در روح جمال الدین بوعلی

سلطان سعاد صدر مطلق

حوریت کمال و سایه حق

سلطان سخن حال دین است

ان سایه که گفته اند اس است

یجیع است غلام صدر و من هم

من و که افاضل رس هم

بیارم در عشق شروان

ارستید تاشق فقره مان

ار فکد کم سماع و کرتن

شد عالمه از سعادت گرتن

مستم به طویل باس گوهر

طعمم به قنطره ای شکر

ار سک حرد شایه اورام

دیر گوتش دلم صیات او حاد

شد گوتش دلم خواهر آگین

دارد به گو شوار به آیین

هر دُر که رماں ہی متا

ار گوتش فقر ص می شام

ار ای متفق میو ایست

دو حلقه یکم سما گیا بست

دیر گوتش کشر که من غلام

نوبه دوک فلان ا ا ا ا ا

مارس درین علانی ایام | یا ترجیح ماسرح به نام

فصل آخر فی مدح

دانی که دال به ایت آباد	تقریب مدیحیم از چه امتداد
از مجلس آفتاب یکدور دل	ندیده خواهرش آفتاب دور
آورد من که این خواهر	میار سحر ماں حاطه
یا گره فرو کتایش از بسم	در سبک سحرش مسلم
بر عین که اسر تید رحمت	سیر مرآت اسرار دست
از دست بریدش بهرواح	الساوق دل عیش ساحت
چون دست بریده آفتاب است	صبح از چرخ عین خون تاب است
چون دایه مرآت آفتاب کرده است	ماه از چرخ کبود رخم حورده است
بار آمد آفتاب میثم	به بهار کمان بلسط حویشم
کای حاقانی سخن بستی	کای کوهر مار عافریستی
که حملت آنگه صد ریختی است	رفتی سوخته تمام بره نامیست

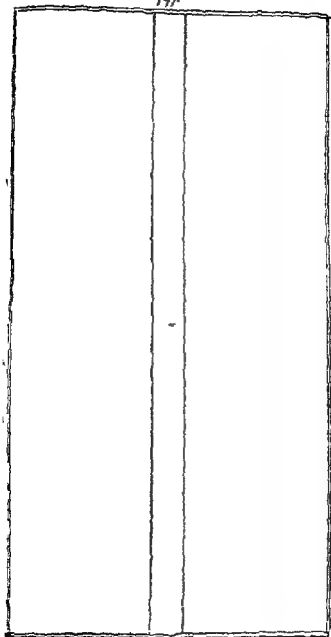
راہم سبیل صباغ در سبک	من آن چہ گوید ہر سر فلک
مرگردن آفتاب ستم	آن مقدیو ستم شد ستم
دیدم کہ دست گیرا	مرگردن اراقت ستم ارا
صدرش رقم قبول راہ	این عقد حواری عار ساد
تہیل کسہ ساس ساق	بر پشایق راس ساق
سارق شد ساق آمار عر	دستی دگرش در پشم
اروی گوہر در من نظامش	ابن مقد کہ مستم شد نامش
چہ یافت ہماش چہ توان خواست	گم کوہ اوست عکس اور است
این شمع عراق و تمام راس	در حق نہ دین گستر کس
این شمع گراسہ است محدث	گر ماطہ یک را کہ حدث
کس گشت حداثہ گشت ستم	گراسہ درین کراسہ ستم
سلطان حق ستم لامحہ	در یک حق رسد اعسہ
در دال سخن مریدہ ستم	در دست من بر آکر مستند

کس اسے ملے اور میں دست	سوگس ر سصلطہ اگر ست
مئلہ مہ صاحبہ لقرآن خواہ	حان ادح صاحبہ جان خواہ
ار صورت عدل دات او ماد	عد لکش مدو حیات او ماد
گر ہرچہ کار گاہ دیی است	ار عدل دوار عمر تر بیت
در الاوار رسدش ماد	رب الارباب یا ورتش ماد

ایں دعوت را نگاہ تہلیل

آمین آمین کسا جسدیل

تمام شد

شرح انتخاب تحفة العراقيين

منقرض

المقالة الاولى وهي قسمي عبرائس لعكرومجانس النكر

عراقین تنیہ عراق است چہرہ کہ عراق دوا دیکہی عراق عرب و نمک آن آمد بخدی و مدہ است
رسد نو و اصل است دلام عراق عجم کہ حراساں و اصحاباں داخل آنست و عراق و بخت
میں گمارہ دیاست خوں ہر دو نمک و کوبہ گمارہ و ریاد واقع شدہ است لہذا عراق گوئید
عراق نام گمارہ رود و میوں است و عراق عرب سرکارہ مدہ و مہرات عراقین معنی اول
کسر و مہر کہ عرب چہارم است جمع عروس معنی اول کہ میں سے من کو کہ مدہ و اور نو کہ مدہ
است گرد و حرف اطلاق اس نشر میں کہد قول کہ ایم طائرگان حساں الی تو از خود
نوا حسان آہ طائرہ بفتح کیر معنی پیرے و رفتہ طائرگان کہ الی التنب و صاحب
چار عجم گوید طائرگان التنبہ بی جمع طائرہ یا جمع طائرگی کہ مدہ اصل طائریاں بود و کمرت
شمال از این مدہ شدہ ہر قدر طائریاں و طائریاں رفتہ و حبیب ہر وقت است

سید یارانه دنیا سیاحتات باسحق شاد راه را و اما اعراس مودود عالم علوی رود است
آفات که خود و یک رگی مسمی بحال بود است سما طر آو ده طریق معاضد باونی سراسر
رود و دل و عواهنش مان را میگوید فقط

۶۴

فصل در خطاب، آفتاب، بوجہ محبت

قولہ اے ہمارے گمراہے! کہ اگر تو تیرا کہ الی الہاں و ہمارا ہوا و ہوا
 حیات و علت ہمارا دریاں ہر چار مصالح عبادت الہاں است و تابی شغل
 استعارات است قولہ ہمارا الی قولہ شکل تو اے شہداء عیار و دور و دریا مطلق استعار
 ہے عاشق است و معنی شہداء و سالک ہر آدہ فقر ہے متاں و شوکت و نور و رسید
 مانند سبغ مروں شمع ہے جہاں است و معنی عایت و قدام گاہ عایتی مجہ گشت
 دیوں و بار افضا نیست حکم مہاں و عباد عایتی و دور و آرا میر لطیف استعارہ ہمارا
 سبغ خواہد رہاں صد ہزار رہاں گاہ یہاں استار ایسے ہمارا مروں باور میر و ر
 بیتاوند کہ کو خود و ہمارا آرائی کس و پر وادہ لہر تو آرام میگردد وادہ سوغت عبادت
 اہ و صد ہزار استار از رہاں تو و در نقاب ظلی مقصور بیامد و صورت تو محبت یہ گویا
 رہی است در باغ سرکہ عبادت از فلک مانند و یکن کہ مراد از شب رہاں دین مقام
 تہاں است و معنی تو جہش آ کہ سبب عباداں کہ آفتاب تفسیر میں العاطف کردہ کہ

اول رنگ مرئی که در آن مشرت می باشد و چون موی را تا آتش سپید چ و تا سیم
 میرساند قول که و یا در دوم که یا به هر دو آید رنگ تنه پی در در معصوم تو
 روشنی دارد و شعله حیت قوسیا پی می بریزد در عالم است از عین قوسیا
 رسیده و خود بهر دانه قول که لوح در بعد آسمان اکتدر در خطوط شاهی -
 قول که در رص تو آه و بان ولایت اشارت سرس بهت سمیع حمت آسمانی -
 ده آیت ده ستاره که آه را از او تاد السها میگوید قطب شمالی و قطب جنوبی و چنانچه
 از ثبات مغربی و سه ستاره که صورت حدس از مطلق است که در صورت و حیت تو
 همان را مطلق و متعددی حاصل میگردد -

قول که که در حشا آه حشا سید علم و طیبیدن حل عز و در حمت سر و سر
 بر قان صحتی به روی ایسا پی که در خطه سر را با سودا در روی و در آوی ظاهر شود
 اول باه فال اسرار و تالی را به قان اسود گویند و بر قان در قسم اول شایع است
 بالبحر و گرس نم معراج اول اشارت وقت طلوع که آفتاب در عایت سر می لرزش
 یبانشد و معراج تالی ای وقت سر و سر و رنگ میگردد قول که که از راه معراج اول
 اشارت در میان و تالی بنامشان قول که بیون شان مثل ماه میی در سر و است آ
 مثل شان مثل پرست و بشک اشارت خطوط شایعست و یون شایع تو بر سر که
 می اند که در روی سر میگردد و در بعضی مع حوشیده مثل واقعه و این تشبیه
 تمام است از آنکه وقت طلوع ستاره حوشیده مثل مواله است شرح مقرر است که چون

شمع آفتاب سرگردان افتد و در این محراب آید قولہ امیر طبرستان آہ میسی از عایب
 سلامت با پیچہ معلوم شد و وقت نشان از ہر عاصی کہ ظاہر تنہای مختار سلمان ہمار
 نمودار میگردد و وہاں امداد نمودار میساری قولہ کہ مدین مردمانی قولہ کہ بہت
 آہ مصرع اول بیت اول اشارتست لوقت عروب و ثانی لوقت طلوع مصرع اول
 بیت ثانی اشارتست تا استان و در میان و مصرع ثانی نکایت است از سیر مدار و اول
 در ہر موسم کہ باشد در سراسر اسی سرخی ہستی قولہ عاصی عریں و چندہ لشکر
 و سالار لشکر متنب ہنسا بالغ عاصی و گرد کہ از ہر دور پیدا شود و در شمع آفتاب متنب
 قولہ کہان شیطان قوس قزح و آن حادث میشود از تمام صورت آفتاب و در ظاہر
 با پیچہ در روشن شعلہ غیر متعارف کہ در خلاف سمت تنس باشد مقرر تنس مصر
 یکم و پنج دوم عاصی متنب کہ سر آمد صورت قمر اس کہ می کہ باشد ساحتہ استند متنب
 طاق سیلانی صد حضرت سیلانی علیہ السلام کہ آرا طاق قمری ہے گفتند کوئی سرودہ گوئے
 در کوہ زوہر عاصی است و در فل ہر آہ آہ یک را لگانی عاصی است و است قزحی
 اسے لاس نمودار تو میبشد کہ نور القمر مسعود من نور الشمس قولہ حسن پروری آہ
 ای اگر گرانی محاط راہ دی و در سری مساں را فی پروری دار کساں عالی الاویں یک
 از املقان و سیم بہت راہہ خاک مدہ و ہوا ہر قولہ ناقص برادر تو فرج اسستر آہ
 استر مردوں گھنتر اردوان متہور بہت گوید ایں قمر و زوہر عوں کردہ است و گوید
 اگر استر بار دار شود شکم او در یہ سحر و سیروں آرد ساروں حلقہ بر کہ عاصی

در نه مرتبه ز بیم در آشنائی خطابی که بافتاب کند

قوله ای دست سخن آید | آن کی که دست طلب مرد درآمده گویا دست خود را
 سخن در آساخته و طوط سخن نموده و ما سپاک خود را با یک و خمس گرد امید
 قوله کل الشکوه این از غایتست و تمیل کرد عالم حسن تعلیل باشد چنگل را
 رای ادب حق در ملامت و برهه کسب چای چیری در شکوه برهه برهه میگرد
 قوله آرد مرت آردی آه آرد نام پدر ابراهیم ۳ عادت ترائق بودای حرم مندره
 و بیجهت رستی آرد آسوده و معنی معصوم شای چیس واقع شده آردی را
 مرآند آرد آرد در عداوت و حرم ایجا سپهر و گهوری عاریت راسع مورد
 قوله در دهرت آه این را در رخت و رانشت صاحب مرغانی نوشته بیجا
 میوید که رانشت نعم های قرشت مردن عاریت رانشت آسوده او یکم مرد
 از نعل سوخته و شاگردی افلاک و من یکم کرد چون علم یا سوخت در دهر و سیلان
 کوی سروی شد و رامت مشغول شد و گمانی آساخته او را در نام جاد چون آ
 سال از نادرشای گشتاسب گذشت از کوه سریر آمد و ناس آفتاب رستی بر خود مرت
 سافت در دگر تاسیبت و دعوی بیجری که دگر تاسب ملا مع مو انشان

در وی عمر جو استند و شت گشت تاسیس ایگه که دو تر شیر او برید حیایان که در
 حوں او دای ساحت بود و در خود مالید بود که در بیج مر آتش میگرد ماده آواز
 باور ساید گشت تاسیس او عهد یار ملت او در آمد و در بیج آتش پرستی و کشتن گری
 او و پیداستند و او در آل و دل ایامی که در آن گشت خیر است که شیطان که در
 سر و معنی بر آسا که در سال شیم در ملکوت گشت تاسیس پیدا شد و مادم کی کار را در
 و اهل طلیس سید در بیج و حیایان که در و ظاهر شده بود و اولی احیاء کرده و در بیج
 داد و عاقبت با در حوں که در بیج و احداثی کردن و بیج میگوید در و شت
 آوری حیایان بود و نام ایلی او اسیم است و شت گری یکی ایسمیران که در بود و اسیم
 سوم با حوں سید است و بیج سبایری که در و حکمانی معرور دم و شام و سید و شت
 و در ایشان میر سبایری و شت است و کتانی ساحت بیج شت و او را ایستاد نام
 کرده و سبکسیران و ایسمیران سید با حوں سبکسیران که در و حکمانی معرور دم و شام و سید و شت
 او را سید است و او در بیج آن بود که کتاب خدا را بیج و سبکسیران سول و با حوں
 او را سبکسیران که در و شت نام شت و در آن سبکسیران و سبکسیران که در و شت
 و شت و گشت تاسیس در بیج و در و شت و سبکسیران که در و شت و سبکسیران
 آتش در بیج بود و گشت تاسیس در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس در و گشت
 بازل متده است در بیج و در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس
 در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس در و گشت تاسیس

و گویند این گهر که موسی و شامه و دیار صیدیات و سامات و دیار
 پسته و گنگ میری ایجا بود گفت و گداش سور که عبارت از ستاره است
 از قوت که از طریق تو معصل و محو میگردد ویرا ستار حاصل چهار و نیم حوال
 میتوان نمود صف حال چنانکه چهار دوازده است که آمدن و آمدن چهارم و
 مانی و توده ای است ستاره و شمس و صراج سرد و سیر و لایقی است که از اسرار
 بسیار بود و متاع گرم سر - چهارم قول آتش بازی در کشت طبع و گوشت
 که بار فارسی و عمر و مراد هم اند یا دو سر یک هم و آن توری جید است که بر
 مرد آید سودا و دارد و دید و دل آن بایل بر روی و منتهی حال میرگشته اند
 و آمد که آتش فارسی است که در وقت مرد و شمس در فارسی از و چه بود و قمار
 رستنی میگردد - چهارم بیهوشی و بیهوشی قول من در هم و آمد و پیرا شستیر
 صیدیت و دل من در صفت کشین بر سر تر از آتش پاری است چنگ نعم اول
 سکون تاسه و قافی و کان مرئی این طبع را دست و جبه که این آس را میگویند
 در مرئی آنرا مطر و سدای آنرا است و ثرا آمد است و ساری خاص و در آن
 سات پیش جید ستاره و آمد مشهور طحال پاسته رخس گرد و او مقرر است که چون
 قمار و شمس و گره برسد قمار مد میراید که صحن که خاک حصار قمار شمس و
 که ساسه مد قمار و برشته طالع من روی و آمد شمس سیماء و صفا
 برار مساکلی است که من است و من اول مارچه قمار شمس گوشت که بر من

کرده در سر علم مدد و چون معنی در رسیدن آمدن است این را میرساند و در
 گوید که اگر ادمی در دلی است که دامن در جرم سراج کند آمارا بهی سالی
 گوید در رسیدن سراج صاحب دار و سود و دست که مقتضی آنست که دامن در جرم
 سراج کند و در اول وضع تانی معنی علم و نشان لشکر و در چهارم گیری بهر دو معنی
 معین است که اول وضع تانی میر آمده و در دامن کسر اول وضع تانی آلت جرم و در دامن
 و علم هیچ رودن نوا و معمول در اصل معنی سراج که شعل آفتاب در راه آن
 در دامن عاود آید زیرا که مرکب است از دو رویکی در کلمات مست و کثرت استعمال
 معنی مطلق سراج شهرت گرفت - چهارم قوله میل قواء از دامن گنایا بهی
 و در است چون اشتیاق در حوالی یکی که عقده دامن و واقع شود قمر میان مصر و
 آفتاب میل یگیرد و در وی آفتاب با چو شد و این حال را کسوف گویند از دامن
 در دامن مستی است ظاهر روشنائی در متن جرم که کسوف در دامن مع
 بهار محرم

صفحه ۱۲

فصل در خطاب با آفتاب بوجه عزت

قوله ای یس حیات آه عین اول معنی چند معنی تانی معنی دات و تانی و ثالث
 معنی گریه بهر چیزی و سابع معنی ممتد و تانی معنی در دامن معنی - سراج

گویند که این است میگویند که عاقبتی عظام و دست سحرآمیز و دست برآمده
که تفسیر این نام احوال علیا است و این اشارت او است - و در بعضی کلام سنا
میروند که حکم را ایا الله غوری شکر سعی در میان خود عتی با ما است و خواست
در پوشیده شدن کار و کسی که در حق تعالی جمعیت هدم الامان - ملح است
اسل موقوفه که و قدیم و مقرر و احکامی که از حدت نقل است از گفت خودم از جوی تو
غرق بود که وقت برگ آمدی به از گفتار وجود و اثر سحر که هر سید روح من در غرق
که در حمایت شرم و حیا را در شوق اندود شده اسی چهره من میگرد و در اثر غول که
موج حیات است در و مانند جان آه خورده عالم میبوی بر خست تقصیر
که در من ظاهر شد با من ساهی است و غلبه و خواه و صاحب بار غم گویند عیان
که بایت در حمایت میراث و در دست که تا حالت معنایه دارد و مستقیم
سیدی در میان تیغ که ماتحت توام میان خوشیای است پس تا برین موارد
سی صریح چنان که هر کسی تمیذ که اگر در معالجه در این تقصیر برگ که از این حدت
حال هم درود مصالقه در هم قول که الیگد شرم آه بیست از حالت الیگد ستره
که جای آن است که الیگد سر با هم و پیش تو ایستاده دست بر دست کمال معلوم
مردی با سحر و مکه شرم و در پیش تو ایستاده و دست حدت و
در دست بهاده ام مردی تو خیرین آه یقیناً در دست تو سحر و در دانی و در دانی
سی از شن منی که دل ما را می نصبت طرح موهومی که شمرده و ساه -

صورت ناقص میگردید و چنانچه صورت حضرت عیسی و حضرت مریم علیهما السلام بر سر
 نقش نبی مودد یعنی من در دست جان فیران و من در دو پریشان نامه هم و سر در
 خود مثل اهل مرگ است که نشان دهنده مرتبه و مقامی است که در دست خداوند است
 موالید نمک که حواسده ایچا شدن است برست گردیدن است شرح گویم در توحید اول
 عرض کردیم که کثرت است است در حواس و دریم است پرستی الان بهم در وقت روشن
 کینه که جاری است ماسورت آه یعنی ظاهر و ظاهری و دلال و دلال و دلال و دلال
 سر است گرفتار و تحقیق در دستش سری در اصل کوشش آفتاب است قول
 رزی که خود ملاحظه و فکر گردیده هر چیزی و فقره و ظلالی یعنی عشق - معبود
 بهار هم است اما در حرکت و ادب و در طریق معبود و در عشق و دریم و دریم
 و همین شعر و آفریده میبگم آه میبگم در شمع عهد اسلام کسر کاف ناری
 میبگم که دست است ظاهر و معنی میبگم آه قول در درستان بالا
 چیست نور سریمت اسپ که پیش روی و آفرین گوید و درستان بالا کباب
 در آسمان باشد چنانچه در آثار کتاب تعبیر بر کسان احم موده نیز مطلع اول و
 نانی متعدد و گویا که در این ویران اسپ کار و دریم
 در لحام و سپهر معبود و در این ویران اسپ کار و دریم
 من توانم که در چو کوته باشد اطلاق راست کند چه آفراسیم ساده و در عالم
 آمد که اردوی طوق و نیز مثل ماه و کوکب تیار شود چه عادت و در این جاری است

که رند سیم مالک بخار سرد قو که در قیم آه مدافع انکس در اسرو دارا
 متب کتبه یا انکس پیکر ترار و صبح قلموس و دست سائے است عار دار اورا
 عا سی طلال که دور رس میگوید و در عربی این را شیخ گویند نمودن که در میان او
 پادشاه و ار چوب برای بدن کردن یکدسته مدد رآر بر روی بهار انجبه
 و سال شائش ترار و استاد و صم لول هم دست است - مراں شنگه سر آه کسکه
 کایه اید و بار و سودای میخ و برره گو - عار محم قند صبح اول و سکون ثانی ام
 کسائے است که ابراهیم در دشت دعوی میکند که از آسمان برای من بارشده
 است و در گنج کما یاز آفتاب - بهار غم +

صفحه ۱۵

فصل در خطاب یا آفتاب وقتی که در حمل آمد

قوله ای دانه گرد قطره برور آه شایع عبدالسلام میگوید معنی حامل که اهل تعجب
 برای هر مرتبه علامتی تعیین نموده اند و جهت احتقار چنانچه برای حمل صفر و مراتب
 حوت یا دود متوسطاتی را از این حد تا حلی علی الترتیب میفرماید که ای آفتاب که در دانه
 فلک خود گرد و در تن و دای و ترتیب حمل میکنی که در و تترتیب قیست و معلوس و عیار در
 وجود از تو میگیرد و اگر ترتیب سعدیات از آفتاب است فقط درین مقام شایع
 علیه الرحمة آمیخه در معنی فقط پرور و فرموده و اعتراض بر آن دارد است و یکی آنکه در

خال بریده و دور فلک سوم و رنگ او سفید تیره است و صراج او سرد تر است و اقلیم
 روم خال عطار دو حاشی است در فلک دوم ده گانه است رنگ است و صراج او آبیست
 و اقلیم ط خال استاس است و دور فلک اول است و رنگ او سفید تیره است و صراج او
 سرد است و کوثر رآب و عا که شب و روز صفت و چهار ساعت است و آورده در روز و
 آورده شب پس آفتاب در عرض شش ساعت صفت النهار سرد و در او درین مقام
 وسط صفت اقلیم متو گویا در شش ساعت صفت کسوف را در تحت صراف آورده مصرع
 الی بیان مصرع اول است **قوله** یدق صرب پیاده مدبر هر مدق کو اک -
قوله فیدین صراف الی قوله کالات آه درین جمله استعاره هر صراف صراف و
 آن سر و در است احوالی حار رانته و در بار پیوسته کسبه کاری کردن که ادا در
 لایحه کردن اما صراف ادوی - هار عم مصرع اول است اهل اسارت و عطا و
 است که در فلک است و در این ده سال ما و صوبه ادو قالی اشارت است و تقیر
 متعادم صراف الشمس ثالث مصرع که ترک فلک است و گشت صراج در هر دو
 صراف فلک است **قوله** و لا گوی آه گوهر صراج و ات شی و اصل هر چیز
 در هر صراف آن و اطلاق آن بر هر یارید و فعل و اوقات و امد آن مرآه - پیوسته
 در هر روار عالم مدوی است و نام توصیف است ای میر مرکب و ترار سایه میسیدند
 و نام تزدالی بر علو حور صفت و چون دیگر آوازش در ات و قوا است است عالم
 لعلی است مرکز عالم مستی و محیط که صرافت فلک صراج است امتداد را طوطی

اور اعلیٰ دیگر عام صفت اشعار سیر او در مجموع دوا ده گایه فایں مشتمل
 تمیز تمام است سسی و دقایق قولہ خوردی سرآه خوردی سرآه خوردی
ملکولای و اعلمه اگر سید قولہ خوردی سرآه خوردی شمع شمع شمع
 برک که در ماسه حواسن آ و صفت چتر سوس سوس سوس - سار محسم
 اس اساس اس سارین آیت کرمیه ان الدین کذا و اما آیتنا فاستکبروا
 عصا لا تقح لهم اواب الساعه ولا یلحلون الحما حتی یلع اکل
 فی مسم الحما ط قولہ یا ابره حواں توآه برآه صغ اهل دانی و اسرار
 سیم که سید است و آبره صغری حمل و اسد قولہ برآه صغ اول و تشدید سر سیمی
 که اعظام خورد - برآه قولہ برآه آسگون سوس موقوف دکاب
 امچی مسموم و فاد معروف نام در مائی حید است و آبره در کیلان برگر و سید چری
 موصفقا که اس سار و بیا و سحر و حرارت آفتاب است خطاب ما و سید و سحر
 که اسر است سار که در مائی آسگون بر سحر و دولت تو سید و سیدان کلا
 در مسم که در مسم و تحسین آسگون که است که آن در مائی است معایت کلا و
 در سسی مسم و سیدان و اسد و این مسم است قولہ خوردی سرآه خوردی مسم
 و تشدید فایں شترانی که در حید و سیران سار در و سید - مسم و مسمی که در کلا
 این برآه و سار مسم و مسمی که در آج برآه مسم - سار محسم
 قولہ خوردی سرآه خوردی مسم که در آفتاب آفتاب که در مسم

[illegible]

ک قری آن مایه بر آن میجریان کانه تابع قوله مودعه مصروفی
و در مین مع مودعه نوشته است مودعه برده است شده معاشقه شادک برده
سا و مودعه طیعی میگوید و معنی دیگر گفته اند هر میت کو یک عین آثار که آثار او را
نصای پایدار تقسیم کرده اند و قید ساه و سفید کرده اند و چهار ماه ظهور
در باب و محرابی که بر آن چهار تار مدود *

صفحه ۱۸

بار آمدن بسر خطاب با آفتاب متکلم تقریر حالات و شرح شکایات

قوله حامانی را ای لوله که میش آه ظلاله المصطفی حوی که هر چهار طرف بسکر
برای محافظت گرد و قلمش شکو بچاه که مخرج اول میت مانی مشر است تا که
اسرار دل اهل امیدانی که او سر او را میگوید و تو محافظ اسرار اوئی -
یا اشارت است معروف آنکه مودعه ظهور مل تشا است که سب معطوف و مفیدگی
دار است و مخرج مالی طلوع که اوقات ما را دوست ساخته میتود قوله هر یک
و تری آه در راسته شک و گل را ترست کند قوله سر داده آه سر داده ماه
بر بر برین و مانه استانی میسر و که انی بر آن تا سماه حاه که میں آرا
آمد حمام مودعه باشد و آلتی در آن افرورد ما گرم شود و امام رسان در سا

سر بر سر - روان قول بیس چون آه مشک دی نامد عمره در حوسا راست
 کرده بر روی سجد و آنچه دم در و نظره - اقیه متله قولہ ارماک مدیدہ اہ چون
 حذارت آفتاب سب مشکلی است بہت حیدن اشک و حاک آن اشارہ نمود قولہ
 آمد آہ ای در پردہ اریا محاسن کوی ماشی قولہ توستہ اتم حاساں لے
 قتلہ تو را مدہ آن طرف آہ مستطال کاس المولد ناموس بیستہ حایکے سہ پر شکم آمد
 سر میں اس آن طرف آستان سحر اس است کہ مولد آفتاب است کہ صحبت کرد اس
 اقلیم آفتاب و موطن است دوسراں اسی ادیتہ محبت وطن طرف وطن سیال
 عالم داری گرم دلاں عاشقان و سحرنگان قیصری موسیقی و آن روستے آمد
 سیاه کہ رشتراں گرگیں بالند و صمی ہم ست سیاه و چپہ کہ رکعتی و چهار بالند
 آفتاب درون کشتی برود سیاه را بر گشتہ اد جہر جہ سیاه را او ست کسد +

صفحه ۱۹

در ذکر سفر خولیت و تفتیکہ الزنتر و ان عریضہ و نو

بیر در آن حق سحر عالمی قولہ صوای سحر آہ کشتہ است و حدود و سیمہ
 لام و صیغہ ہم آہ می بر کس عزم بود کہ صیغہ جہا تہاں بود و در سیمہ
 جہاں لارہ تانی لاشے واقع شد و صیغہ عزم من کہ لاشے و صیغہ
 است شغل کہ برود اس بحر سیمہ آہ ای و یانکا آتش حیدر و سحر و کت

است از آنکه آن سیاه عمارت از آب طوفان میسازند و سفید و دانه و دانه

ایست از آنکه اینجاست که مردمان و گیاهان گرد - مردان +

صفحه ۱۹

در صفت الوان نعمت قهستان

قشای عرب کتاست و آن ولایت است در خراسان و تعمیر است بهار دانه
 قوله دوم سال آه ستستان ست باع بهت هر یک را نامی است
 دارالاسلام - دارالعلم - دارالاحره - دارالقرار - حقه التعمیم -
 حقه التعلیم - حقه التدریس - حقه الترویج - حقه التواضع و آن
 ست شهریت بزرگتر از آن است که انی الشیخ حورستان شهریت
 که راه دانه در آن شهر میگرداند بسیار می شود و در هر مسکن تواس است که در
 شکر را گوید و بیع بهادر و داری شکر و بیع بهادر است و بیع بهادر
 یکدیگر که اشتق و بیع بهادر و داری شکر و بیع بهادر است و بیع بهادر
 کشتن کردن است این بر دو عمارت شار غالب شکر و بیع بهادر است و بیع بهادر
 حریف خود را مال میداند و بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر
 که در هر شهر شکر و بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر
 اگر داند قوله دهم سال آه بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر و بیع بهادر

رہی آمد و پیا چیاں استحکام و صامت و ادگر تک طاق صفت طعنه عمارت رابع
 سده ویر از مصرع ثانی تشبیه پیا آسمان معہم چتود کہ صفت تشبیه و یک طاق
 دارد **قوله** آستق پوست آہ میی رہیں پاکس چیاں موجب متود و ماد و ادونی
 استعارہ است کہ کل اگر ادائی سر رہیں سے مد و امر و اعانت ماد و انواع اتمار استق
 است و ادی رہی و متادانی مست +

صفحو ۲۰

در صفت قطلع الطریق گوید

قوله عوایں آہ عوایں، معہم دیوی کہ حود را بر کار گد و طرعاید و ہرجہ ساگاہ
 و دگر گیر د پاک کہ احوال و میلاں الکسرج - مراح عوایں و یاد و شود کہ دہ
 ویر معی ارض است گوید چوں تشبیر و تار یک شود شمع افرودتہ مردم را
 - میرا بہرہ ہلاکت میرسا **قوله** روزاہ میرا آہ میی روزاہ راہ ترکاہ
 می تشبیر و محاسنا بہا برای صادر و وار و عقب کردہ تا مسافراں و رہرواں و سا
 فی تحف و روآید و چوں شب در آید را کہ ہارسد و مال و اسباب ایشان را عانت
 رہ **قوله** جلت گر آہ میی در احوال و اقص و احوال و میر قادر و طریقہ
 تشبیر و قاصد **قوله** ہچمتہ آہ ہچمتہ کمال ارسیدہ و تلے و لیکن سرود
 سہرود و لی ایت لی آہ لی روق مایہ مصرع سیدہ **قوله** حاسوس اہ

یعنی ظاهر مثل مس خود اقسام میباید ساکن خاموشی میباشد و اما
کسی چیرس باید معرجه نامی صارت اجد کری آه است قوله رسید
آه سکر تنایب شده و انتر مرید که سقش اجیر شده +

صفحه ۲۱

در کوشش محترقه آن ولایت گوید

قوله مشاعل آه صبا رکب و ملازم اول متوج دال معلوم نام بار
درستی است که در دوا نگار سرد رود شده بهلاوه باسد ملازمی نوعی از محول
است که از ملازم ترکیب کسب می مشاعل آن ملک ترکیب ملازمی که از ملازم
می سازد جهت فریب دادن و دیوانه ساختن مردم با خود دله در و جیره خوردن
بیل خاص ساخته اند امروز ایشان را صبا و ما که در و در اترس خیال کسب و آن
نشان چهره ایشان از بیل است را جهت کثرت صاوت و سر مسده بهادی -
دود انگس ساحر یعنی تقوید و تقی میسده آن ملک ساحرا حمار البع و تشدید
می فروش - بهار غم صاوت صاوت می بایک شدن گلکوه سرور و
گلکوه است که عار و سر جی بران است که سر روی المده - بران نواب دران
صبا دلال الکسرام نمودن رسول مدعی مدعی و سلم - متب

رسیدن نزدیک شهر و صفت فکیل و رود آب و مرغابی

قوله گدسم آه تناه کستان اشادت است اہل خرد کہ ذکر آہا مان گدشت طارم
 و اں آدم ہم عام۔ سر اں شیب پستی پیے ارماہائی شدور میں بیت اشا
 گدستم قوله پیرا ہی آہ میر میں طبع است فکستان ویرتق سکوں ہم
 دشین بردو قوله مد مد مرط آہ میل اکسر علامت سگین کراہ ہرستان
 رسک سر سرائہ کسد فکیل مایط فقیروں الحسن او دوں سود اللہ کہد ا
 بی الفاموس قوله رخصت حاصل آہ حسانت استواری و میر مرد شیر
 راجع فکستان است میی حبت استواری راہ فکستان فکیل و مرد و میل را مدہ
 قوله الحق ماصات آہ اصابت استا کردن۔ منہ سحر مدد نام در پاک
 مروارید ارو حیرد۔ شیح فکد العلم و فکد لایم سوے سرگ۔ منہ
 قوله سیرش آہ کتن می خوش و یک۔ سر اں قوله درای میط آہ
 پیکار کاف تازی آہ و دو گلار۔ بہار عم حشمہ سار اسپں لے نظری می
 گوید کہ ہمہ حامی آن چشمہ داشتہ است و ماصات پیے کسر ا حتمہ ایست در

قوتان که آب آرا سمیت دفع بلخ اطراف و حواس مرد قولہ درخت خراجی
 الی تولیخون آہ احمر کبایت آسمان دیر کو دقاف را احمر گویند تنگ درہ
 کوہ پیست دست آف دیار فلک آکوہ قاف آن ہند دست محل سرد گدا
 مرد کوہ ہاموس و لا اعتبار است و ہمیں ہست معق او میوں کتر ار اشکے
 است کہ ارستم مایار برود و سہوں حکم عرق دباع انبی دارد کہ دوستہ قطرو مش
 سود و سہوں مالخ آئے است میان حواساں و اورا الہر مردیکسٹ و سہوں
 ہریت ماوراء الہر۔ تمحب قولہ حمرش آہ حیرا لعم اول موک لگویند۔
 بران ماوراء اراچی موٹوی مام مطرب حمر کہ سرود مسیح گیتی و آن سرود را حمر
 نامہ قولہ بر خط آہ شط کراہ رود و حوی۔ تمحب اصناف جمع صدوی می
 صدوی نکلاں رواید و گوشت می قسم صدوی حمد کہ درو مرواید باشد۔

قولہ بر خط سائل اسے تولیخ آہ میی ای ای ای آن دریا دماں دارد و
 ہر ساعت دماں ڈار کترت خوش دریا سائل می انگسد و حامل گد لہذا اطلاق
 است مایح در صورت آئی کر س اطلاق گر حق مریخ باشد۔ اور پیست
 قیمت و ہما۔

صفحہ ۲۴

رسیدن ببحر اوسکار گاہ آنولایت

قوله میں آمد اُن جیسا کہ حال اسی محل دت و توانای ماں قولہ ہوت
 آ، یعنی نظر بصحت او نمود و مقام کویہ قاف را چون نقطہ فاصست ردنا
 می داشت +

صفحه ۲۲

در صفت منصف و لشکر سلطان گوید

منصف بالفتح حماد و ماہ آراستہ جهت عروس منصفہ مالکسر آسچہ مراں عروس و بادشاہ
 و صانع و سادہ و عروسین فریاد و فریاد می و کتاوگی محسن حامد میدان و کسر
 حواہن خطاست قولہ ہر یک شد ہوسہ خطرناک آہ چون لفظ عدتہ
 حرف دلدہ ہماراں شلوہ گفتمہ ویرستہ حامد ہوسہ دادل دلیل سرکمال مرگی
 و علمت سلطان خود ہوسہ را سخطراک امرال صحت کردہ کہ در ہوسہ دادل اندیشہ
 آن بود کہ سادہ ہوسہ برعائی خود ماستد و سررستہ اولار دست رود قولہ
 پس ماستد آہ خود گسچیری کر رنگ دانی داشتہ استد۔ ہارم خیا صہ
 مالکسر ددالی کہ تنگ اسپ ماں استولر کند۔ منصف ہیاسہ ما اول دماہے
 معقوج دین معقوج و سنے معنی ددالی را گوید کہ دال تنگ برین اسپا و مارشہ
 مار در داکتہ ہدائی و رنگ آخو قولہ چون آتش آہ این اشارت است
 سونے قلعہ ہوسہ ۱۲ طاق میان مد مرواں۔ منصف معقوج کسر یکم

در صفت سارران سلطان

سارر ملکد قوله گو که سیاه گو که و گو که تخمیں رای سمارت
 انسر ای صامع ده و در گن انسر عبید و احد عامر امر است لرب انسر میسر
 قوله بر آخته آه چها انسر مقامه انکار جهاد انسر مقامه انسر مسعود است
 انسر قول عبیدم دحما من جهاد الا صغالی جهاد الا انسر رقی انسر
 میسوی و طرف و مات و در یک هم قوله موده سحر آه آیسع الما میحه
 میسوی و حکی که آ میحه تا کنش است ای سوراں است اردماں تیج موده ادا می
 رماں ایساں کار تیج میگرد رماں ای تیج ساحت اندر میسوی رماں تیج کمار رماں
 سیدد قوله میسر آه ایسے چا کیه عمل قتل درام داند سحر را بر سر گذار است
 اندر مثل قتل عرب میدارد و در بعضی نسخ سحائی لفظ حرد حره و آتشده و حرد
 نعم اول و مانی و اطباره رمعی حروس و اول و اولی است قوله مر مرک آه
 مر مرک سیرج ایسر ستری شمالی سعد المسایل میسک سبک سیرج سلسل
 ای تمثیر سیدی حائل و در قوله حول بیم آس آه آه بیم آس حیرک و کنات
 آس باشد که در وقت گذشتن در کورده سیاه و در نظام شک رود انراں میسر بر د

معلوم است که آن حیرک سوراخ سوراخ می باشد **قول** در گوشه آه مستفاد است
 از **قول** تقاسم لا قتل الم قتل فی سبیل الله اموات علی اعیان و کس که
 مسروان ای گویند مرگ کسی را که کشته می شود در راه خدا مردی در راه است و لیکن
 می داند **قول** هر حمیه آه ستریا ستری سانی و ستری سانی بلکه سخته گردد
 بیان سوراخی باشد که بر سر جوب حمیه رسد و آفتاب نقش دور که میان گد حمیه
 پیار مد و آفتاب بر گوید یعنی بر هر حمیه اقتدر برگی و مذهب و دلد که ماب آن را
 ستری سانی و ستری شامی است و مملکت آن در ملک و آفتاب آن حمیه لداه است -
قول استاد سوری است رشتان ستری است *

صفحه ۲۶

وصفت اولیائی حق

قول مردان دیدم آه رده انگیز که خود را ظاهر و علامت نماید و اهل در سلامت
 حرمانات مایع ضرب آما و میخانه و این جمع حواء است و در گشت رار است که
 حرمانات مقام و در گشت سمیت آکه مرثه محو نقوش و اشکال است بی که کور کس
 امام دارسی معنی و کاب عربی فی اوتان و آکه حان رو و که کس و اید مسامات
 رار گشت می رار خود را چنان می کشد که سبکی اطلاع داشت **قول** سانی
 دم آه سانی دم مستحاله حوات و آکه دم او سیاه می گردد و در حواء است

سرست بافتار طاهر خرد سوار بافتار باطن قولہ پروا آتش آہ -
 سحر گاہ صارت از نور الہی است کہ بر دل خارج وقت سحر میسازد میتود حاد زانو
 در گاہ در صحت دیوانہ است میسازد آن بر بدن دیوانہ در گاہ الہی ہستند کہ در قول
 و احتساب آن در گاہ حکم خارج را در قولہ ستیج زمان مشش چہ
 عشق کامل بردہست و ستیج چہ راں بر اداں کامل کہ در ماری مرد معرفت
 داد کامل زدہ طرح بیکند و معراج نامی استارت است تا کہ از کثرت بود و حدیث می آرد
 و در بعضی معراج خواندہ شدہ و اقتضای می در برد معرفت عشق کامل بردہ دین و دنیا
 کہ مہر زدہ و او است سوزد اندویش کی اریہا مقید شدہ در معرفت واقعی ہر تہ
 رسیدہ اند قولہ از آب ہشت آہ میسازد عایت شوق کہ میار الہی دار و دار
 ہشت سترانہ اندوار مسکہ آتش صمت متخلل دل امتان است و در معراج را نشان
 دو حرمہ داشتہ در کتیدہ اند قولہ خمار آہ میسازد میدان اشک خویش باریدہ
 ریختہ اند کہ خمار ہم رسیدہ یا کہ خمار معرفت الہی را در کشا و دیدہ اند و سرور
 عالم را در پیالہی کہ صارت اقل است گر و گد استہ اند قولہ مرغیگ آہ
 در و شب داشتہ و چہار ساعت است و چنگ برست و چہار تار دارد و ہر تار
 ساعتی سوز میسازد است و چہار ساعت کہ مرغیگ را بہ سما می آرد کتیدہ شدہ
 خارج الدات اندامی احتیاجی در دعوی ملحد و صاحب رشیدی فصیح آن شنگ
 مع الیم القاری کردہ و گشتہ کہ شنگ عالم کستی کلان و یاس کلان را خواستہ

ایکواشتاد گوناگون داند میر گنجید استی و همین سترالسد آورده قوله ران
 جرم آید میسر این عرص که مردم آسرویی خود حسته اند انشان حست آورئے خود
 هر دو دست برادران شمشیر امدو آسرویی این عرص را سرک داده قوله مادری
 الی قوله بر عالم آه مراکت سیر لری قال بعد قتالے یر اعدا من بعد رسولہ
 الی لادین عا هدم من المشرکین این برادرت است ارعدا و پیغمبر او سوی
 انا که عهد کرد و امتهار اسار گویاں منتظ

صفحه ۲۷

در صفت بارگاه سلطان

قوله من پیش آه کردی بر درون ادرن معروفست و معرفی حید و من حوامد
 و جمع آن گردوها است و قنار و قوی و صاحب قدرت را میر گویند و همین
 معنی ایجا مراد است و مع آن گردواں است که انی البراءن میسی من شین
 این بر بگاں معرر قرار گیرده و ساکن بودم قوله که طله وار آه طله پرو
 ما مصوم کوره سوکش خادم کدانی استرج و در بران طله مع اول و الت
 و لام و سکون ثانی آورده قوله بر سر آه یسه بر سر آه حاصل ایستان خادم
 و آمد از مردم ده کاسه دست عمارت از حمایت دست است قوله و انگاه
 آه که تر مع اول و الت مع کوتر است و عراں حمام گویا یسه حاجی

بر سر عارست که مجید در آنجا قسریف داشتند که برتر و عسکوت و آن در شب
 نود و پنجم حجت خدمت ایشان استند نودم و آن قصه مشهور است **قوله**
 ارسل الله آه **قوله** اللهم انجني من هذا وادأيد وهدد طعام وحران
 ارسل مع نوا وودی وحران که گوید معنی قوت خواهد که انی بر آن بیست
 ایضا نود و پنجم و اسات میر آن در آن مکات حیرت نیکار بود **قوله**
 اگست ران ای اشارگان الله الله ای احد و الله مایک که کسی کاری کند
 باحرانی میگوید که ساسانی بوده است استعمال نماید چنانچه در حدیث آمده
 الله الله فی اسحانی و فارسیان در مقام تعجب استعمال نمایند که اقال الله
 و الاحراری **قوله** من هو اشد من ردا اشدای من سستید **قوله**
 اریک آه و احریم و بریم هر دو یای محمول میسر است ویم میر معقول
قوله من بر سر عمر آه یعنی رعایت اطراف بر سرائی عمر کرده بودم دیانے
 معادان را بیالیدم مست می کردم **قوله** آداب بر دی اس بر یکس است
 عرب و تاق الکسر و الف مع دومه **قوله** قتله و الوفاق
قوله باحواد برک کنایت از حال بالین معنی است که دیر باد شاه بود
قوله عدس بر لسان ملک آه یعنی عدل و لیاقت صفات محمودی و آداب

صفحہ ۲۹

در مدح حال الدین موصلی

قوله ان نقطه کل آله نقطه کل مرکز عالم قوله چون نقطه رتبه شد عالم
 اسے چنان کہ اگر حرکت نقطہ خطیبہ شود و سطح از حرکت خط و جسم از
 حرکت سطح بیس رتبه بعد سے غول و جسم
 و عمق بر نقطہ مسلم شدہ است ایہ صحت نقطہ اصل شد و مسلم بود رتبه بعد عالم بر
 مرکز عالم ظاہر است کہ مقام و اتصاف دائرہ مرکز است بیسی آن مدح نقطہ کل
 است کہ سدا و وجود عالم ابد است یا مرکز است کہ قوام حایاں اوست و رتبه بعد
 عالم بر مسلم است چہرہ بر نقطہ قوله فدای آن رتبه عاده اسے در اسے
 ان رتبه را کہ ابران رتبه بعد عالم مراد است قوله علی قلیل سایہ دام و مکان لیل
 ہیبتہ سایہ کہ انی ابراج طلمات لیلہ رتبه تاریکی کے سکم اور دوم رتہاں سلیم تہ
 بیسی پردہ و دوں رتہاں کہ علم آدمی تاں میرسد دار تہیر و عا حراست بکدانی الشج
 و معنی گنتہ احد طلمت شکم و دم و میت کہ انی التبع و این اشارہ است تہ کریمہ
 یخلقکم فی بطون امہا تلم خلقانی طلمات تلامہ الایہ قوله حمید ملک آہ
 آل سے اولاد و معتبر قوم ہم آہرہ است سربا التبع و عا کسور و محتالی نام
 پدر آصفا کہ بریر سلیمان علیہ السلام لود قوله چون دست کلیم آہ و دست کلیم

مرکب انکس از حق صفا و قاصد و راد و حضرت موسی علیه السلام قال الله تعالی
 وانی اشرح لی صلدی و یسر لی امری یا جعل عقله من لسان فی
 یسهروا فانی و جعل لی مدبر من اهلی هادیون احی استلله ادری
 الایه قوله صبر کرمه جعفر ام بصریحی منکی است که کرم خود مقام کنی و گوئی
 کرم است قوله سوره شادی تم صیده بده آمار *

صفحه ۳۰

در گشتن رسیدن محاطیت

قوله انشرف آه اصل کلمه تمت است میی چه رنگ است مرشد تو و ده کتاد
 است سیده تو و چه رنگش است اول تو با و اول علم و حکمت و این بیت شتم بر هست
 تربیع است قوله ای ملل قواء بر ملی را الف مقدم است و ا ب و ه و سستی
 معلوم است و عدل را بر سستی صفت نماید که هیچ طرف میل کند قوله ای کسری
 شست نام آه یا جوی فطرت عاصرا عد که امل فطرت اند و قرقر است که در شست
 پیروز ترقت سواد بود هر چه محاط لای قن مکان یا که خواهد که شست قدرت کانه
 الحی در سر من حصول ملوه خدا داد - میسرانید که بر تو تو فطرت و دانی را بهر را
 شست بهشت است سبب که بر تو تو فکر افساد و ادواریت او علم بیح میرا و سل
 دیگر در دوا من تو اصل خلقت عالم است مثل عاصرا عد قوله ای سرگردان

مرگه مکر کاف فارسی درای قریب و ظهور و اعتقاد و گریسته را گویند که بر سر شیخ نشسته
 کند و نقد مکرر لعل در سینه میزداید و احسنه میخواند و در سینه اهلان و اسب می
 جوهر میانی گزیده قوله ای فرقتا آخرت است اما امام بهادرت و اول برادر
 سرور و یارین قرستان و شوکت و دست قوله عشق اولی نور را ستمند
 ساله میکند و میگوید که عشق و محبت الهی لول مرتبه در قواست ای در قوا ظهور بر سر
 و امر کن که موص و محمد عالم است آخر کار ستم در قواست علی علت مانی عالم وجود و وجود
 نسبت در آن ستم اول که عشق است آخرین طرف می بینی که عشق بر راجه آخرین
 طرف عشق ثابت است و قاف می گوید است و اولی ستم آخر که عشق است اما ستم اولی
 آخری می باشد و علت عالم در وجودت است اما ستم است در ستمی چون الهی که اولی
 خراف انریست و فهم میگوید ای شیخ خدا السلام میگوید که معنی هر دو ستم در حق و زبیر
 ستم است اگر اینطور معنی کند بهتر است که عشق او شاه اولی عالم در نور است
 نور آخر کار امر غنی حکم کردن در قواست شد معنی او شاه تراور میر کرد و در آن
 شیخ اولی که عشق است در صفت او ساه آخرین طرفی می گوید شاهی و در این بود
 و کار و درایت را در اولین جود مرتب می بینی و ستم است و ستمی مثل آن که در ستم
 یا چاکر اله اولی مله حروف است قوم مثل اله و زبیر اولی که زبیر در آن و زبیر
 اعظم باشد گردیدی قوله ما و آه آه یعنی دست تو قایم مقام دست سلطان
 و در اداریت و علت و درایت است قوله دور است آه معنی معر و اولی در آن

سبب و رارت از خود است چنانچه ما از سلطان و این امراد می است
 قوله اذکاور میجامد و کدانی استمف قوله این مال مقیم آه مال مقیم
 رال سید و است و در رال سید و مراد رال و افعال و مال و است که گایه
 از زیادت کدانی المراد رال مقیم دیا که در رال خود را یکست و در هر س مقیم
 میست مانده و این جهت است که دی چات را به حواحد +

صفحه ۳۱

استفسار نمودن ملک العزیز از حاقانی را الزموا له من شاء

قوله حواله آه می چون در یکم آمد مراد به سخته حسان دیا ای معانی
 پیدا گشت قوله ازان دو گوهر می ارد و ف قوله یکسان یکسان و مال
 اسعد بودن اسامه نوی از رانده و آن چنان است که چرخ شش رشته را
 میاره و در هر رشته چرخ شش میاره و یکست و همه را جمع کند و در مجموع یک
 حوهری از حواهر گردد که سراج آن کشاده باشد و پاید رشته را از هم مشرق
 سار و در هر یک چند دانه مراد به طریق ساق کشند و همین بهر جمع کرده
 حوهری که سراج آن کشاده باشد و همه گدراشد و همین دستور تا آن مقدار که
 حواحد و گوهری را بر گوید که فی مثل و مانند باشد و عدیل داشته باشد

و گردن سدا هم گفته اند و دیگر مع حور است از طرد و آرد و در سرج فلکی و عامه
عظمه و پوش بر سر شهید و غسل باشد قوله میس کرد گران عبا چون کر گران
عبا کردن ایستادن +

صفحه ۴۲

جواب دادن خاقانی

قوله کتم متعلی اسے قوله واحد در ای قرب آه اس فعل را مستکسر تشبیه احوال
 خود بحال ابراهیم خلیل الرحمن گردانیده چنانچه خود را فرور در دروگر گفته (در و در
 محض در و در گشت خوب تراش که یعنی آراستگار گوید) که در پیش علی سحر نور
 و بدر خلیل آمدت تراش - و ملا را عار خود کرده و انگشت خرد میرود در میان هم
 بدن و مستی نمیدان است) و بخواه آنکه در ساحت و عاوه و سیار اسوم پیدا شسته و مال
 و بیج انکاسته و دل را گداز نموده و فرور در مسیر را که عسارت از همی است قرمان
 گردانیده - و گفته ابراهیم علیه طریق احوال آمنت که چون بر روی رسید که
 روی از من ارور خود خلیل الرحمن ریست بر میروم و مادرش چنانچه در موفی و حصار
 مسطور است سر داده که صحت اعتماد فرور در بر میس ترتیب داده بود یا عاری
 که بیرون شهر در وقت وضع حمل فرمود بطریق که کسی را آن اطلاع نیافته و ابراهیم
 در آن موضع سر درختس یافته هرگاه مادرش و برتر در اسما میرسد آنگهستان خود را

می کشید از یکی شیر و از دیگر اصل بیرون تا آمد و موی خنجر و مسکین میزد
 بعد از آن صاعی یا مردی سال طبل الرمح سلام تسبیح را رویا صاعی بیرون برد
 و بنیس بر سر هر اسیری افتاد و بیل استقامت گفت خدا آتی چون بر سر تو
 شد از او را من بر سر تو در راه گریست و گفت خدا آتی قمر بر عروس شد چون
 از آب داد و گفت خدا آتی آفتاب صدارت آمد و در حال آنکه گفت که ای بی
 وَحَقِّقْتُ وَحَقِّي لِلدِّيْ عِلْمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَسْجِدُ مَا أَمَّا مِنْ الشَّرِکِ
 آورده اند که خدا بیرون آمدن آنحضرت بود اگر نادر طبل الرمح بود آنحضرت اسما
 آورده اند که مود یا اسما آنحضرت بطعن تان را می کشیده است و در وقت بی مود بود
 عید که انالی آنجا عید گاه میرفتند بهاء شمع در شهر قوف مود و عید است که عید
 در تمام راکت و اکثر سار اشکته برادر گرفتار است برادر گرفتار بیرون مردم باز گشته
 به تمامه آمدند و مشاهده آنصورت فریاد آورده و مود را بر این کیفیت آگاه کردند
 و جمعی که در وقت قوت عید گاه از امر آیم به مشید و مود که آهسته می گشت
 ما الله لا یکنی اسماءکم معلولان و اولاد مودین این محس را مود و سایه
 با عصاره را بهیم فریاد داد و گفت تو کرد این عمل را مود و آن حضرت فرمودند
 که برادر گرفتارستان کرده مود و آتش قهر استعمال یافت بر مود و امر آیم علیه السلام
 فرار داده حکم کرد تا مود مود و سیوه سیوه سیاه جمع آورده آتش رعد شعلیم تیلان بر آیم
 برادر مصیبت سار آتش امر اعتد چون آنحضرت امر مصیبت سار شد همان را ملاک

خدای را آمد حیران این خود را با او سایه رکعت حاجی داری ابراهیم گفت تو
 مت حیران گشت تا کنس کردی رسالت مائی ابراهیم گفت حسی می سوالی
 سلمه محالی درین اما مطاع متعاه در سعید که یا ماد کو می برد آرد ملا ما
 علی ابراهیم تمام آتش بهار و ریاض است گشت و همیشه آب خوشگوار گشت و گفته
 سعیدت انسان بهت موانست علیل سعید است و مدار سه روز یا معت رود
 مرد و دعت تصقیش حال استمرت بر مویع مرفع را آمد و حساب آتش
 گریست ابراهیم به نام شمس و دیگر بر سره حرم شمس دید و در اطراف کل است گشت
 در یابین رسته مرید را آورد که یا ابراهیم ارجین آتش مگوه خلاص یافتی و مرد
 که این عطیه الهی است بر تو گشت میتوانی که برده مائی ابراهیم بی الحاحی برخواست
 قدم مرا حرکت داده و مرد و در رفته سعادت ملک لا کرد و موت مود مداران ابراهیم
 اشارت حیران را آورد لایت شام مکه کرد است تا هفت به تعلیم موع الامین و مد
 اسمیل به مائی حیت الله قیام مود و چون ابراهیم در کرد و لود که چون در آب
 بی است او را فرید که راست و باید قرینه الی الله قرآن سایه اسمیل و اسحاق متوال
 شد مدار عاظر عاظر اسمیر قیام در ماسوش گشت تا چند مرشد در سام ستام و مود
 که شمس او میگوید که بر این ملک ما است که بر ر و خود را قرآن کنی
 ابراهیم اسمیل را ماکار و در بیان همراه کرده سعاس شمس و ان شد چون مستند
 در آمد اسمیل را گشت ای پسر من متعین در حواس دیدم که ترا روح می کشم اسمیل

خواب داد که ای پدر سخای آفرامی را که مرا از امور سده محمدی انصاف الله
 من الصالحین ابراهیم دست در دل نشین اصطبار رده دست و ای بر دست
 کار در خلق سدا کشتید مرید شیر سی کرد کمتر برید و ای صورت منه عورت
 کرار یافتم ابراهیم متعجب در دین اما آفرای شید که ای ابراهیم راست گردید
 خواب خود را ابراهیم پاست کشت و بطور کشت را گرفته قرآن و مورد
 قوله نعم آه ان شیرین بودن کسایه نامت خود و هم سر پیلان نامت
 کانی الرزق قوله یرامش آه سبطه الکسراة فوش یردک و سائیان کرد
 اکر سبب کرد که ای الرزق قوله سرواه را که آه سرواه حکم و دران سلاطین
 را گوید که ای الرزق و عامل براه و هم صاحب بارگاه اما ان یرد ماتند قوله
 کان یقتل کبری آه بی نفس کمتر که رنگین سقوش استاده حتم موم مراسمی
 سگرایه حواسده راست میخواند قوله کمتر بیع لول و سکون مالی منسرح است که
 یقین راست است قوله بر حقه آه مراد ارباسانی موم موی است که الاله حقه
 که استه مهر میرمد یا مار و موی که درون حقه جهت سده خودن عمل سده که ایدتا
 ار حقه میقتد

صفحه ۳۴

نصیحت نمودن ملک الوزرا و احقاقی را

قولہ مارکی جملہ میں خود را سودن لکنت مثل است وجود را مادمی و ماہم
 و ای اداں نمودن معنی و تسای علم است قولہ لانی کہ آدم الی قولہ انکواء
 یعنی کسی کہ آدم را و خود را بر سحر طبع است قدرت داد او را کلمہ ایا حیرت
 کہ مقولہ سیطانت بر ران را مدامی است و سلا و در حالہ اما کہ درانہ
 سیطان است صورت وجود برید پرده

صفحہ ۳۵

بیان نمودن ملک الوزرا و دقیقه گیری خوردہ شناس بادشاہ را

قولہ شایسته مالی قولہ اول آہ میں بادشاہ ماکرم الملح است و در برائے
 مع و متا شاعر خود دارد و وصلات متوافرہ من سحان سحتہ و این اہل شرف
 اوست اما در برائی میں دقیقه گیری و مکتہ بھی کار مرده کہ است میں مرشد
 و اس کثر مرتہ اوست پس کہکہ جمیع عالیہ کمال فایر است در آن مصرع راہ می آمد
 و ارادہ امت او را طالب کام و اگر دیدہ و حیرہ می آمد و در واکہ بہ صحت نقصان پس
 است از امتیاز آن و الامکان نمودن آمر می خودیوں است و تسای لعا ط
 سرب و در حد و دفعہ ظاہر است قولہ آن طلعہ آہ تو قدم و آسور و در بحاکام
 است از حکیم۔ جان آرد و سائی خط قدان قدر وادہ اند قولہ شریہ آہ

شریعہ بالغہ معارف کما هو دینی و آسانیدی از آب و حر آن کما فی السبب حرمه
 معنیکیم و سوم و چهارم چه دال مع و معی مت یستل است قوله فی کرم
 کردن کما یہ از کار صبا که کسی بی مطلق مقصد انگش به مع قوله در کس
 مدآه مدبر ران کما از سکوت است می ماموشش اش قوله فانه آد
 منبرع اول بر حمالان کلب عقوبه در معبر مالی فاعل دال است و لفظ
 صس به نوب معی دال ران از اراں سب که سگ گرده است در مع کلام
 مؤن بود و اگر لفظ صس را اسات دال کند لفظ فکده است به مع
 محمول ابتدای فکده شده قوله رین های مع آه مع ایما امر است می
 آاده شود و کار سازی کن و معی قصد و اراده هم است و کسر اول سیر گفته کما فی الدال
 قوله در کتب آه مع الفتح و آیت که تبا اول عمل را تعلیم کند

صفحه ۳۴

جواب اول خاقانی ملک لور را

قوله آمر حرم آه به آورد ستم که رانی دوستان لور راه دور بردارند -
 قوله سایه او شاید بطور استهزام انکاری است ای می سرودی می رسد قوله
 بریم حرم آه میی است کمال آفتاب بودن محمودین چشم حرم دست و اگر

ماہیہم قتل فی محاب لہا اسے ایسی ہی س محاب است +

صفحة ۳۷

جوان اودن ملک الوزراء وادون اگستری ال

قوله ارده بگير گدبه كسر اول و سکون ثانی و منع سخا می گذار اگر چه گدائی
گفته باشد و معنی گدائی هم آمده است و همین مسمی مراد است اینجا که انی المراد
قوله کا مرور آه یعنی حاتم مردی را که کار فلک است امروز یکین حاتم من است
یعنی سعاد و مقام حاتم است قوله حول حاصل آمد این بیت و اسباب ماعد
ما آخر فصل در تعریف حاتم است یعنی سرگاه که این حاتم من حاصل نوشته بهر تن
چشم تو ای در حق این دو کیمیات عالم فکر کن که ادا را این حاتم من را متبادره خواهد
در هیچ پیرله اسرار عالم مصی نخواهد یافت ویت ماعد مودای معنی است یا ستیار
مانس و عامل متوسل اصابع سدای و ماد گرم صافی صفرقه حاضرته حوا پرست
را آنکه اسلام الهیه که موجب رفیع و وسوسه است سر و مقوش است در راقی اگر که سب
رفع عموم است در سرشته اندواین حاتم حاتم سلیمان است هرگاه این محبت علمی
نسیب تواند در محافظت این سعی تمامی و دامن خود کن و لفظ لا ینکف
ولا یثاکح را برخواستی حاتم نفس مبارات توانی کسی مستعد بود و وقت در

کسی از نوادگرم قول دوزخ میس و مکا و دمار و کس و کسر اول
 مصداق اهریمن است که راه ماسده و پیا و شیطان اسد قول مسرة بالمسم
 مقول را رسول *

صفحه ۳۸

مراجعت نمودن حاقانی شتروان الخ

قول آخر خمس آه شت هم ساقس - قواصی کردن و ستانی سان است قول
 خدمت الی قول چون گتم آه آفتاب الود کسایه از خواهر مرگ است یعنی از خدمت
 مال الدین که چون آفتاب و سی کسی است گردیدم مثل سداگر اسادات لگا مراد
 و اسامات طالع اعراف طرف موطی خود رجعت نمودم کوکب دار نجف و مست
 و اقامت است چون حرکت سیاره در مدوره تدویر است بدان حرکت مرئی الی مریخ
 نو گویند کوکب ستقیم است و چون در مدیه بر دویر است بدان حرکت مریخ و توالی
 نو گویند کوکب راجع است و چون در میان دروه اسد آن حرکت از بالا و تنبیه است
 یا از تنبیه مالا مرئی توالی است و در مریخ و تنبیه گویند کوکب قییم است لیکن اگر اربالا -
 تنبیه است گویند کوکب مقیم است برای رحمت و اگر از تنبیه مالا است گویند که
 مقیم است برای استقامت بکدامی که آیه التعلیم قول در دایه حر دان
 مسمی مائی و ام متبهری است از ولایت شتر دان که دایه الی الی قول چون پند

است است آنکه مرده و هفتاد الطیر فعال مالی سکا ادنی الہد ہد ام کان
 من الہائیں لا عدلہ عد اما استدلال و لا حدیثہ اولیٰ تنبیہ
 سلطان صلی اللہ علیہ وسلم اما استدلال ای قیدیاستدیرا متف ریتہ و نہ
 و ریتہ فی الشمس ملائمت مع الہوام کدانی قصیر علالین قولہ سرورین مع اول
 سرورین ربوں معنی شجاع است ائمہ لرشاح گاڈو کو سعد و امثال آن قولہ
 سادہ اسیرم ریحان و صیران کدانی الہ ان قولہ برآخو آخو ریمہ ہاں و
 سکون و او معدولہ و ای مرست حامی علف عربوں و دواٹ کو مید و صرعی سلف
 حواحد و فی وادیر درست است کہ وقوع فی الشمس لائتہ سرورین استہ قولہ
 حوال محوس اہ عنوان بالمعم بیایہ و مرابہ و اول بر جیر و ایکہ ہیب ہ شود
 اہر چیری اہر محوس محوس عربوں تا صان مردست را گوید قسم رے
 قسم اللہ الرحمن الرحیم است یہی این مستعد است کہ حوال محوس استہ و قسم نہ
 مروی نکاستہ استہ کہ اسہ نعم اول وانی صعب و مع میں سے لفظ صعب
 و کلام جدا را گوید +

صفحہ ۳۹

جوان اول خاقانی مراد شاہ شروان را

قولہ عدل آہ آہ صدس ہندہ داں و ہندہ شکر ما ادارہ است

ظهور حوادث و وقایع بسبب نسخ آن خاتم

قوله مادام آه این بیت و ایات اعداد و شیوه دوری حاتم است یعنی هرگاه
 آن گیس نور را خود جدا میکردم عقل را من میرمید و خیالات ناسد و پست
 می آمد داخل و هوس دیوار سده سیاه عم و الم می اداحت و حیرت و آزار متوج
 طغان و تکیس می نمود و امسار و مرج و ساء ایستان می شد و صفت لای الی جولار
 و لای الی جولار هم رسامید و روحا با ابلان جهت نامی می حوانی می کردم
 سده مردم آه سده دیوار یا حیح یا حیح را حیح از اولاد آدم دو طرفه هستند میگویی
 که کبر در آدم را احتلام شد طلع آن در خاک آفتاب شد از آن طلع آفتاب
 سماک یا حیح و یا حیح پیدا شد در درخت آهبا اختلاف است در وسط زمین بیابا
 ایها مردان دیوار اظلیف میداد گوشت آدم می خورد در ایام بیج از کوه و
 بیرون آمد و میر می گذاشتند بر جبهه میا صند می خورد و در افرین که یک
 مر صالح از مردم بود از حکم خدا آسمان و زمین یک دیوار از آهس و سماک یا کوه که راه
 آمدن ایشان مسدود شد و در قرآن بقعه ایها مگور است و در عالم افرین
 تفسیر قرآن بقعه یا حیح و یا حیح معصل پوشیده است طغان و الم ام یک

از بادستان ترک بخش مردن زمین نام بادشاهی نموده است و کسی بهر
 هم است زمین پای قائم میرفتوک قوله گاهی جو گورن آه بر صفت دور
 از بادوسی و یکدوی و در صفت می وقت حصول چیری که اخی کسر الله و با کیری
 و تارگی پس وقت حصول ان شست مان حای من صرله امی حای گورن
 است یا وقت پاکی و اکیری مثل گورن ان سه امی حای میگوید که گورن
 حون حداد و دیرا شست پاکی یکید گرسه گسته دم در سولح امی سب دارد
 و حون امی از اسما رمی آید میورد و در موسم ناستان چون گورن امی میورد
 حرارت روی طبع که مطلق آب رفته بر لب رود ایستد و کسی که از روی
 آب روی در و قلع متور و میدان آب یا شام که بر هر امی از در و ش
 میرون رود و اگر چنین کند میورد و حد از حورن امی حد قطره آب در گرسه
 چشم گورن ظاهر شود و اما در سوم مستند گردد و آرا بر هر حیوانی خواهد

صفحه ۴۲

در معنی کمال یافتن

قوله مقل آناه یسه قتل من رو کرد و مرا آگاه نمود و همراه خود مدکان و مد
 ردیی را جمع و سادس و چهارهس مسالنی و تعلقات مسالنی میگامگی و قصد
 کشید قوله من کورن الی قوله پیش آناه کورن اسب بالانی گراه

ویرا اشارت است تا که منم من حال لورانی کردید که معات صبح صادق ملازم
 قوله سارا که حرور شدن کسایه اریاره شدن و تحقیق آوست که حرق
 الصبح یعنی دریدن است طایبان معنی باره شده و ویدیه استعمال کرده اند
 و این معار است که انی بهار عم قوله اریک صبح آه اشارت است به صمدیت نبوی
 حضرت طایفه آدم میدی ادرهین صاحتا یعنی در یک صبح مرا آن صمدیت
 که آدم با سبیل صبح مایل شده بود *

صفحه ۴۳

در معنی ترک شواغل دنیا

قوله چون کرم قره قره حاسه اریه سمان بیلد معرث که انی ابراج و تدریج تا
 و سکون را و صبحه و صبحی اریه سمان کرم کرم بهار است و این لفظ معرب است لغت
 کاف عربی و سکون را اریه سمان اریه سمان و صبح و کشف دینیه امانه کما است
 رمان او صراحت یعنی راه او آخر شد در من صبح سمانی آمد در هر دو مصرعه آید
 دیده شد تغییر عیار پر نوعی را نیز که عیار بر دارد چپا که کس کسایه اریه سمان است
 و تحت شد اریه سمان و معنی تحت کاوش گفتند قوله چون مردی آه
 اشارت است لغت اراحت مرد و آن جفاست که چون حضرت ابراهیم را
 میان آتش بیرون آمد مرد و جل گفت و ملق رو موسوی اریه سمان آورده و در

خدا ایمان آورد و هر دو این نعم ضرورتاً است کرد و گشت که من اعدای امر ایتم
 مسکت ایتم کرد و هر دو تا صدوق ساختند و دو دیو یکی بر روی یکی ملایس هر هر
 گوشتار صدوق چهار پیر و ساخت و چهار باره گوشت بر سر پیر کرد و نمک است
 و چهار کرگس اگر سحر اعدان پادریائی صدوق بر دست وجود او بر اسلارح
 تمام دامن صدوق اعدا شست و گشت بروم و اعدا احسبم اگر سحر ایتم ملایس
 و در او دستم و اگر اعدای امر ایتم بهتر آید و بر من حله کند او بهتر فاد قساق میر
 و امر ایتم و این خلق میں کرگسان آسک گوشت کرد و آن صدوق را از
 زمین برداشتند و هو الله مرد یک سار و بر دست میں و بر پیش را گشت
 سکر تاجه می و بر سر گرد گشت و روی زمین همه گرد و خاک می میم گشت و در ملاکت
 آچه می گشت آسمان میجوی میم که بر زمین ویدم سار و دیگر رشده گشت مگر تا
 چه می گشت همه جهان بر مثال آسمانی میم میں در ملاکت و آسمان را میجتان دید
 سار و دیگر رشده گشت مگر گشت همه جهان بر مثال و دو می میم به بالا گشت
 و گشت آسمان همیاں می میم میں هر دو ترسیده کماں بره کرد و تیر سه دو تنه
 کتاده کرد و میس گوید که حرا نعل آن تیر را گرفت و چون آلوده کرده در بار
 اماحت گشت اعدای آسمان را تاه کردم میں صدوقش گرد آید و بر میں بار آمد
 موت این قصار عقل و عقل هر دو نیست مگر مثل دیگر قصبائی کاد بران
 خلق حار می هست سحر ایتم اشاره آن مثل دیگر قصبه ای کاد بر می کسند

قوله امسره آه من درون شن کله است مسمی رود و تشاب و تمیل که
 در من تا کیند و امر گویند می رود ماش و تشاب تنگ لعم اول و سکون ثانی و مع
 کاف فارسی و اظهر ای جور مع سگاه است که حاو مقام و سرل است و مایه
 بر گوید که صد و هس درین گداید قوله دست آه سئل کس صل
 میسر نماید که و یا متنازه ماه وی است و یگوید که گوشت گیر ای چاسم در دهی ماه از
 جهت کثرت شدت مروت مردم کج ماه با مائی میسند و قدم بیرون میگردارند
 تو هم از سر وی میری دیار دون گوشت شمرده و حمل اختیار کن و جلوت گیر
 و اسما سید و تر سحار مگر و گری آتش دل مخطوط موده مروت و بهزگی و نیار
 و مع سار قوله سحار درون آسما حار ز گوید که در آسما حاری و مع
 می باشد و ماه را بر گوید که من آما را احد در من عام محوف کرده باشد و اس در
 امروزمه اگر متود و یا م رستان و آسما سر در در بعضی حار حار و برگ
 و استانی را گوید و بعضی حار را گفته اند که دیوار آما آیه و در و بحر آما را ملور
 کرده باشد که هر که در دون باشد بیرون را توان دید قوله سر سگاه یار یار
 خیم و گوس و می و دس می ایس خواص طاهره که متا به عالم می ستغرق اند
 مریدتا مالا عین دانت معایه و مالا آدی معقت مسمی تو ستود و لو
 مست و مع عرافان مشام تو رسد و سر را الهی و کلام معرفت از ان تو بیرون
 آمد قوله سحر که آه سحر عرو الا تحارب قلته که در دایع محل حواس

اطمی است یعنی این ستودن مال را که محل جواس ماطمی است گشاد دارد و محروک
 دست حبیب که گماید ارول است نه است و مهر کس ریرا که مهر ری و جانی
 من مصالح و مساو دل و است است که ان می الحسد معصده ادا صلیحت
 صلح الحسد کله و ادا صلیحت قدت الحسد کله الا دعی القلب لاقتد
 قوله در خط آه در خط شدن متغیر و نگردد شدن سید اخیر در معنی است هر دو
 که در حرف بسیار دخواهد و در و مش و در اس طبعی متعل که انی مبارعم قوله
 این سال بقا آه این هم اشاره است شارالیه آن چهارم و آن هم اشاره است
 شارالیه آن سید اخیر است +

صفحه ۴۶

المقالة الثانیة ورتسک ببل مد

قوله تاکی رحمد آه یعنی تاکی ابل و میا که غیر حق اند مسعود خود ساری و اما میر
 شیا طبع جید که در ذات آنها میر و میگوی نیست شوی مایک معنی و سید که
 مراد از میریت آدم است پیوند داری با و خود این مصالح تا چند سایل شدالت
 که شیا طبعی اند سلام کنی و در جت گرایت ان ماعی قوله ایها آه لات نام
 بت نوت مصم اول و انانی مجهول اقسام طعامهای لدر و طعام که در مان تنیک
 پیچیده باشد که انی بر ان یاد محروک در صورت آدمیست معرور بر برگی

و ثروت خود هستند سرگرد حسین کایه ارمید باغ قوآروردی و خوراک -

قوله یک سرور با آن آیه رودن کیه معنی سیاه و سید هم آیه است و

و سرئی الملق گوید یک چشم معروف و در ششیدی معنی طاسرین و کم می مسافق

دور و کایه مردم مسافق است سران مادینه چونی یا حیرت باشد که دگرگوئی

دو ک نصیب کند و کلج حیدر را بر شاست و آن مادره گوید که امی المرائ

قوله ای شاه طعان آه طعان با هم نام بادشاهی است یک صفتین لقب

بادشاهی است از ترکستان و کائنات بادشاه را بر گوید و آن ملک حسن معروف

است ماقانی گوید ای شاه طعان الم کانی را رسیدی خیال نام بادشاه

قوله ردی که آه مال دل ستال مع سیم های امق حیری و عمل حصول است

چاکر لاسی ملک حاکم و باغ و مرمر و دودکان که این همه عمل حصول مال و در هستند

ارمیه و الصلا سائن روزن کان معنی طرر و روش در رسم و عادات است قوله

این کیه رنگ و آن دگر ریخ این اشاره است طرر و کله و دیگر و در و

ممره معنی یکبار و کبارگی است و آن اشاره است الطرر قوله حم سلطان بود

مزار او سلیمان است قوله مردیل سقر آه و تل العنق نام وادی است از

دو ج که اخی المسم قوله مادی گوشت از من البیوت است ای حامی گوشت

ترین ماماست اشاره آیه کریمه است ان او من البیوت لیت العسکوت

قوله حاکم است مانی کایه مردی دریت و حوار و دلیل است که امی المرائ

قوله هر گز نه میسر کس که طبع پخته گزوت دل و در تحلیلات مع و مطا کرت
 اند که ای ایکنس میدید یا میدید قوله هر شک و دق کسر اول و قنند یانی
 معنی است که آدمی را یک و لا عریکد مراد و قن عالی بودن مشک است و ارا هر
 مردن آن قوله ماں میره آه ای ماں میره سے سر و حسان که مرصی
 و کف و در ادیکسان تا کی گدانی قوله سگدار مردن رستار می سگ
 که ایی الرهاں من آسان می اسوده و تند است باشد قوله ریتیم شیر می آه
 قنند شیر می عاریت از طریق دین مستقیم است ریش سرگین آب طهور عالم اسات
 قنند است و ما کس عاریت از میا می این طایفه عال که عمر گرامی و امر و صول
 ایسا فایده سادته از مطلب اصلی مراد میاید اند و بعد که محسن در اسد شیر مرگر
 دم میالای و از صحت ایسا صحت یافتن و طریق دین تنین بایل باقی که آب طهور است
 و یا طالان او ما کی است محسن پس با و حد آب پاک تیمم دست بهت با کس
 محسن حسد

صفحہ ۲۲۸

المقالة الثالثة

قوله آئی عیسی آه عیسی ره پیش کیا یا اوتاب و لب که سر راه تسید که ای
 بهار محمد عطا آه اوتاب و او را عیسی ره پیش یگو یید صحت منع مثل مرانی

اما میانه مواضع است و بعد از آن شعاع نور را در مجاری عینی گفته است و میگوید که
 چنانچه قوله ای تا بعد از آنکه نامش موقوف و فتح را در مجاری عینی ذکر کرده است
 گاهی در عینی مدلیت که عبارت است از شکلی که از تقاطع خط است و او خط عمود بصورت
 مدلیت هم رسیده قوله سر کل وجود آه بگذر از اول وقتندیت الی تقف ماه و
 بر جری که سر است تقف مانند آمده و بر گیر گیت که بچو ماه دودنه است و در عرض مدلیت
 سیاه آرایش کند و در مدلیت شعاع معنی سگار و درش و طوی و دمانی و مردی
 که انی المران اشقرئ و حیدر مله آسمان هدایت را داده است ای ماه را معروض
 بالعدس از عیال صایحه در دیوان خود موجود است میره کشید آفتابا مله در درون
 میره آن در سرج مله این سیم است

در صفت عالم گل یعنی کعبه دل

قوله آن کعبه که از سکون آه مراد از کعبه دل گوشت که مورد فطرات الهی است و
 همواره در حرکت است و بگاه سکون متعین میگردد حتی القلت قلنا لا یفلک
 کل ساعت کا العصوی عینی کعبه دل که همواره از تعلیقات الهی و مددات ملوی
 در حرکت و محسوس است و چون گفته طاهر انسان سکون طاهر قوله نه بر سر این است
 ام میکان در غمت خاوار و صحنای مانند درخت که از آن بر می آید

منت و معصیاتی اشانه است بقصدا صاحب نیل که سرگردگی از همه سحران گران
 که متغله آمد و نور و فیه الهی بپاکی شد تم قولم بر پیشگاه جلد الکسریع القندی
 در عرفی و مردو آمد است و نیز سطر در آید که سید مار در قسم مات حید و حق که عریان
 نه سحر است سیکوست خود بر سر راه استاده کند و عاریت کاروان نماید یعنی در راه کشته
 اول مقام و سرل و ما بهائی و بار که به حکس صاحب و با و ث آثار میشود مستند
 قریب است سرار که عمارت اردو متان حق است بهمت هدایت و دلالت طریق مستقیم
 میله بر سر راه و ششدار و راه حائمی یکسند قولم بر آن بی کرم آفرینجی بالغ تسلی
 در عالم حق عمارت در عالم ارواح یا عالم حیات که بسیار است و فیه کرم اشارت که
 دل است قولم یکبار در عشق آه ای پیش جانتعالی که سنگ ملک ملک بهریت ادا
 راسی آن دراری بیم قدیم است که انی از ترج گاه وقت و در بیم گاه وقت اندک از دور
 و قاتل هر ساله میر میس خواب را آنچه شایع علیه الرحمه استی قدم گرفته حائمی دیده
 اندر قولم ره حول کعب آه میسر باید که راه کعبه حول مثل کند دست صاف از او گدا
 در خلاف دیگر راههای سائک که گرد و عمارت میگرد اما آمار در آن کالاهمی
 صاف کوبده که بی اللری قولم هم یکسانی قولم هم بر و صول از یکت و آن کبر
 کاف حائمی یک گشت که در پایب حول میجاست و میوسه جلد داشت که میدال و یک
 تمام نقره است و هر چند که احوال می آید آفتن بیست و نه آیه است و آیه در آید
 سیل در بر و هر چه میگوید آن آب محمود فی الحال میرد که انی السرائ

سوم مالمع باوگرم گشتد بیانی المستحب روحی سرور و خوش طهور کسایت
 بهت و خوش کوثر اسبابی ترکیبی مرقع چشاکاه مسجع عات که ارجعت آنکیر
 کرده اسد کدانی المصیح قولی مایع دالیه تختی المسم شتر قوی مرگ که ارماس
 راساس آه - مصباح گوید که ایما مراد سرستان طریق طریقت است حال
 و عدد و دوق و آنچه معلی ساینک دارد شود در موپنه رنگ را در خط معنی چیست معل
 که تک را از صحرای چرکی بود که در روی آهس و انشال آن نشیده و سرر گوید سررگی می
 سستیان طریق گفته دل در مصباح و چرک معلال آرد و فارسته از قولی
 خط ملکوت آه خط ملکوت میسی صبح که در میان واحدیت و احدیت است ویر عالم دایع
 در عالم ملکوت و سرخ چیر که میان دو صیر مایل باشد و در اصطلاح سافکان صبح بوج
 اعظم را گوید اوقاف بام ماه قولی روح اریبی اسے قولی دست آه دست
 است مایع و موپنه و کوثر مصباح کوثر قولی عدد را مایع یا ایه است قولی
 نامه آه صبی ماه که در دست ام اعظم الوصیعه و مکان روح دو پیریش سوداچی دلو
 معرفات و قوم طواف زیارت و اما اندام شرقی است ماحده و مکی و در مپل ام شامی
 ماه است اول اعرام قوم و فوق معرفات قوم طواف زیارت چکارم سلی میال معا
 و مرده چون سافانی شامی در مسعود و مپل شامی میان موده قولی چون و مپل
 هر گما آه می معرفت کسه دل شیت و راز ویت و مپل مایع و هر مکان از مکر مپل
 چاکه دائره ارجهات مرامت و عدد و ذوات و مپل مایع است اما که نقطه طول دارد

عروس و بقی که مستجاب و الحمد و کرد و چون کسه دل میت الحمد ادرین است و
 در کسه گل میت اقدائی اری است که در یک سال اس را یک عید و یک شب تقدیر
 است و ابراهیم و رد و عید است و هر شب شمع و شتابان ایما -

صفحه

باز آمدن بپسر خطاب با آفتاب

قوله ای در دو مقام آه خطاب با آفتاب موده میبراید که ای آفتاب در دوا
 بستم که شعله صفت برده واقع شده و عروس که عمارت ا مرد یک شتم است و تو
 جلوه موده ای که تو لود موده و اعتیاج مودله دو مقام میبراید و مردم سراسر
 در لطایف است و مقام الموم و کسر میبراید و قوله و الحمد الهی خدا تعالی که در
 قرآن و الحمد و بقی که گفته و قسم تو حیده است این سه صفت و بپسند میبراید
 قوله اگر چه آه بی بر میبراید و حمد و مودله و شریک مداری و صایت یکسانی آه
 اری می که دم خدایی سرنی و قهر و عدم شرکت راست میبراید و مانی قوله تو مودله
 آه تر بیدار آفتاب و طبع است که متین طاعت قطعات که هر دو طرف او را
 راس و دشت گویند و آن محل کسوف آفتاب است میبراید که اگر حادث میشتی بعد از توان
 طبع چر است و پس دلیل صفت است و مانی قدم قوله مودله و الحمد الهی خدا تعالی

آہ کریمہ دسا ائی اسلکت من قویتی فواد عیرو دی سرچ صد لیتک المحرم
 قولہ بیچ آوندت آہ ای سرچ بر ما تر تو نگہ زد کہ من مدکن قولہ جوں آب آہ
 بیسی بیان ہر روز کہ جوں آب سلامت طوبیاد حاجی ہائر آتش آب جوں گوہم در
 سرچ اول تعید است پس بیان جوں آب مزار رکھی *

صفحہ ۵۳

تخمین نمودن آفتاب را بر فرض زمین

قولہ یک سیر آہ شد کام کایہ آہ و مات، الوہ است قولہ قرآن سر
 آہ سر قرآن صارت در رول با دست الآسمان حد میں دروچ بیسی بہتر صبی
 اور سر کہ اشارت بسو و آوست در میں ملک ٹمک آسمان گشتہ *

صفحہ ۵۴

بیترج فنیلت زمین آلم

قولہ کان دار ملا و آہ زمین دار ملا و میں اراں باشد کہ علیہ اللہ سے
 آدم م ہدار خنوط و ان ساکن شد قولہ بر کاد ملک آہ سرچ اول کہ آہ
 در میں ملک قال اللہ تعالیٰ کانت دفعا عصا ہا و سرچ ثانی اسارہ رعب
 میں در ملک بر کاد و آہ زمین دار ملا و وجود فقط وجود میگردد و سرچ ثالثی و السکون

[illegible]

آسان معلوم کند و این لغت یونانی است همه را می افتاب خود مظهر قرار و
 رباب نام آفاست و معنی گوید نام میر اندیس است که دایم امطرلاب بود می
 چنانکه در امطرلاب حقیق میر و سار تاره آسمانی معلوم میکرد و همین طور لشکرگاه
 او را کرت و هجوم لشکر سرله امطرلاب سماں گردیده کرد و حقیقت شمار کرد و اگر
 سیر بسیار معلوم توان کرد و ما اعظم حرمتش چه مرگ است حرمت و اما در مساک
 بایان حدیث تو کردیم پس مادم شدیم ترا قوله کالسلطان استوی علی امرش میسر
 و بشکریست سزا و اداره استوی علی امرش بعد شدای مادشاه بر عرش عالم شد
 و بر مرآت انقاس است از آیه کریمه ان و کم الله الذی خلق السموات والارض فی
 سده ایام هم اصوی علی العرش الایه میں مودن شین می گشت و کلام است
 می رود و تناس و تمیل که در اصل تاکید و امر گوید که ای الهی الهی می ای ملک است
 روح هم مع ایة الکری کوان قوله طعراش الی قوله گردون آه مولت بالبع حد
 مدلی یعنی معزای او که بر فرازین مرموم سده مولت سپید دارد و نقوش اوله چون حکم کلکی
 مودله امام عالم آمده متناه ابرو است عروس دولت را که عمارت اراں همین دولت
 دادان مانند و طعرا را مودت سه داده ارا که در ارسنه ساند مودت طعرا مودت
 ان که الی و نول است مرموم میا حده اوله که همین و حروف حاسمه در دیوان معانی
 معان طعرا مودت سه نام شده ارا اول و آخر الح که در دیوان و میسر اوله که
 طعرا را مودت میسر و و نام مساک داده بر طعرا میر لایتم بدوس بر امر و است

حوس طعرا که شکل طال است سیاهی زخم زده عاقل یزدان عایت قصب سماء در آبر
 ریزه که طال مصحف میگردد و این طال مصحف است اصاصه نم او سیاهی قوله پس
 مستانی تو از هیچ آه گرفته مصراع اول و مخ سین فی نقطه مصحف و کلام مدبره گویند و ما
 ثانی مشدد صری و مقروکات باشد مصراع ثانی بیت اول حال است ترا که صورت طعرا
 الف ابون بوده است یا سین ام صوره ویرام سائر که صورت مصحف یعنی ام صند اول
 سوریه یا سین موصی سر لندی و در صمدی عالم است اول و قلم که صوره است متن
 ادساف عیده سر و زبان طعرا است یعنی چایچه در صوره نون و قلم که ساق
 اصغر است و طعرا که مراح مصراع است و صری است که صوره نون و قلم صند
 یا سین است و درین مقام قیل یا سین و اقتصد از آنکه ام او اما سین گفته و طعرا از نون
 و قلم و ام در طعرا شت نماید بطریق قصب صیر باید که درین مصحف نون و قلم یا
 مالائی یا سین تمکس مدیه و در اینجا موجود است قوله افسره نام مصراع مکرر یا
 طعرا اصاصه ازاده کردل طال را اعطاه قوله تپا لمره از آنکه آسان چهاره اصاصه
 و حیران در حرکت است قوله آورده بر ستاره آه پیسته دست خود که درین سستی تل
 کوثر است حاشا ما یرسانع آه و که الحبه شمع ظلال السوف و اقتصد است
 قوله مصراع ثانی قوله ران مصراع حرم کسرتن حوته اگر و عام کدانی وید الله ما و
 یلارک شیخ کسیره و اسمای جو و حیدر که اول و شیخ مرئی آید و داده حوته اگر و شیخ و
 سیر و کرج او در رنگ ستاره عوره اگر است اما از آن موافق میگوید که صا یا حوس

دهن است چون فلک بهم رنگ معنی دارد و قومات را او موصوف دارد میر باید
 امان معصوم که اصل مادتهای است سپهر گندائی مثالیه کسیره است ای دانه سره
 بره که مستحق معصوم معلوم و معبودم هر کس است فاعلم قوله سحریت آه امیج انیمه
 آتی صارت از تشبیه و تحرک کایت از خطا آن که در ریاضیه نام دارد گوهر خود هر دو
 جنگ تقدیر داده و آبگ طری و حنائی و صرب و مدینه و آسیت را بر هم ماست
 کدائی البراء میفرماید بکسر اول معنی صا و لفظ دار نوعی از یکاں تیر ماسد و آرد و ش
 سار و ابیام طرف مقاصد است قوله شتر آه شست خفائی ماست که در
 ای کمر دربان از سر تا سائی از سر تا پای فلک خیر آسمانی کسایه از
 مع اسد است و آن از جمله داوره مع فلک شد قوله رنخوس اود آرد ای سوتی
 اسکم ادر همراه آورده است قوله سکر اجمع سکره و سکره الجمع میوه تری و سوتی
 بل قوله می که حلقه جان آه حقان طید دل و حوائق یکجا و در متع است
 مؤن بالعم و اویکه از سید بر آید و بر آمدن روح مار و یک سدن سر آمدن و حالتی که در
 و ب مع تحس باید ایشود قوله جوی سیدی آه سیدی معرب سیاده و ب مع بکسر
 و الجمع و معین و انگسر و مع طار و طاعت صاحب بهار عم گوید قطع مساطار یوست و غن
 کرده از سران شمس و معی مطلق و بر تن و گسرونی موار است چون قطع حوائط الخ
 سطحی است و در اینجا معنی را میراد است قوله حن مت آه عدد هشت و دشت
 گون ماسچ این تکل به اوست قوله از مسک آه معی از مسک ستمیر معی و شمس

گفته شد گشتا اهلکات یا ه و ک و کسان ملک که یکی را عسک و دیگری را عسک
گویند از ملک است اساقوت خود را ساجده رد شده و پیچیده بهر ساجده ر قوله
یا جبر آه میسر است و شمال و در مودن فتوحات می چهر ملک که دایس
رآمده آسمان را مایه رنگ صند محاسب میل گردید اگر چهار میل تا مار حقیق
در فتح ختم جمع رجیره ملک می کشد قوله بحسین ملک رحل و ریح سعیدین رهبر و
مستری قدرت استخوان بهر ساجده تا همه طاروا که است شود عمره و عجم حرکت
چشم کین قوه میسر کید کس و صاحب کیده و طائی کیده دی اشد ح کین میسر
کیده و قوه میسر کیدین آمده است که انی المردن حال سبیل کرده ای مانی ملک

مار آمدن بهر حدیث الم

صفحه ۱۶

قوله یا همدان آه قال الله تعالى والذين والى الرقود وطلو وفسن وهذا الله
الاحسن ای قسم است با کسر در تیون و کوه سس و در س بهرامین ای که معلیه میست
مهرای دیگر در حرکت و شرف سل کرده انی قوله صراش آه اے سر را را و خود
کند آتال شاسی و ک الودا و را حون و قیس مسکن و اواهای اولیا و احیا و تقوی که
الود نام کوچی که یک ورسک را بعد از حاسه عرب اقصیه و قیس مسکن کم
وضع چهارم کوچی که در یک است قوله کوچی آه مع رمی ای ج رمی اصا
اصا و سون و طاک اصا و بلدی قوله تیسن تیج با کسر ص و و در کرده

قوله آی مواضع آه خطاب آه صاحب محمود مصر باید کرد در نگاه علاء الدوله که محل
 سکونت یکسختی است و بهشتها و حدیث نگاری گروه مدعی شکوه سادات است
 نو لایقی تا سعید گردی و سخات محل مایه بکدانی السج و در هم راقم آهست که در مصر
 مایه سخات بخش صفت سخات است و چون مدوچ از سادات است و یا که از سادات
 ناهید است است اندام مور مساوات و زیاده و یا جمله محل است از مواضع سادات
 و آنچه شایع است و مورد طبع سلیم قرا معلول میکند که او حدیث فی مسویر مطبوعه قوله
 شایع آه شایع راه راست و ترجیح سده و به راه مرگ سدا کعبه عاقه راه روش و
 وایح سده، الکسر سده الحقی و آن در قتی است در قتم آسمان محمود در مدت فی سدا
 آن صدر عالم آن درگاه نظار پیشگاه ما است و در حقیقت سده الحقی است قوله
 آن ایچ آه بصر الکسر سیدان مرقط صبح میم و کور کسر آن مایه سق بکدانی السج
 در بر صبح مان و صفت و در ایست آن نگاه است قوله سدا نگاه سدا سدا صبح
 و السد در رده و روش بر آه که مایه رده کر شاک و سدا و کی را اعرل و دیگر
 راجع گوید و اینها راجع مراد است صفت سداست در آنکه حاصل آنکه سادات گردون است
 بیج همان نگاه عالی می آید در مدت آن نگاه معهود مایه گرد و سداک راجع
 رده و که موجب معطو مان است از سدا نگاه حاصل میکند و اگر سداک رده و گردانید
 یس میس میس شود که محل سکونت و قدام سداک راجع آن نگاه و سدا دور سداکی راجع
 مرد و سدا که صفت از سداک سداک گردون و در آه که سداک میسون و سداک سدا

می ای درگاه ابرو صفت و وسعت ملک ششم است که ای التماس و مکن است که می
 من گشته آید که دیو در عالم تنه میزد و میزد که مقادیر ما تا گردن ادای ما
 کند که مستحکم آنها را سر و سار این درگاه و صفت میزد و صفت میزد که مقادیر ما
 در یکدیگر و حد است از ایشان گیر و دیر چون اهل دیار را غیر درگاه و صفت میزد
 از میانک نام میزد و طریق درگاه او حکم را و نگاه دارد که هر کس که خواهد این
 را حاصل کند و آفت سماک نام خود را محفوظ دارد **قوله** آن مقصد آیه میزد
 و مقصد بیت هر گردیدگان است و نقل آنها است و حاصل عروج اولیاست یعنی
 سراج آنها است و این بیت متشکر صفت ترسیع است **قوله** درانی مکت
 صفت میزد و عطا و اود و در صفت ترسیع صفت صفت صفت و قوت
 و صفت استخوان بیت است که ای التماس **قوله** آن امر که میزد
 او امر است که اگر گوهر بیوت که عمارت از سر و عا لیا است برین اوده بر نه
 سادت که بهترین مرآت است مشرف گشته و امر و قوت اشارت بصورت
 ملی است ای او اولاد آنها و صفت و این بیت بر تشبیه بر صفت ترسیع است
قوله دانش آه لیلیه یکوی یجیری یک که ای التماس بیس بیس صفت ترسیع است
 ملی **قوله** نوالقاسم کیت محمد - و تراب کثیت ملی به بهرام چشم
 در دل اند است **قوله** دو به این که گرد آمده و داده گردش میزد و صفت ترسیع است
 اند است که از آفتاب هر سینه در آسمان و او گردش و در صفت ترسیع است

موضع ایمنی است اما که میسر باید که این سحره است که قطب باشد و آسمان گردد
 شود و اگر قطب را میسر در قوله سرال لایک مستعاد است از قول قائل
 بملکة القتل و حیرت من الف سحر تدری الملا یکه والروح یعما مادی و هم
 الایه اسے تک بعد ستر است از هر راه ورود آید و سترتگان و حیرت الی
 شک حکم پر مدگار ایتان -

صفحه ۴۴

در شرح امام اکرم

قوله رمجوه آل آدمی سے آفتاب شیر جوار ویت یا سہ رکع جود است و شیر
 الگرد یا سہ که عبارت است از سعید بنی و در دلیل است و شیر جود ن افسان و غیر
 مردن از رکع سحره آورده و قوله رین شیر میو بودا یا سیمایم اهل شیر کشیده
 شود که در یک و در دو مبدع و گویا گشت کا فال اند فاسی قالی ایک حکم من کان
 فی الجحد میا مال انی صل الله ابائی الکتاب و جعلی شیاً و جعلی سادکاً
 ایما گشت و او صابی فالملو و الی کوة مایه مت حیاً الایه گشت که ما ن یگو
 کلام کیم از سحر کرد مبدع است می گفت که من مدد حدیستم مرا کتاب اسل (۱۰۰) است
 مرا می گردانیده و ساری ساحت را بر عا که ما شتم و وصیت کرده است مرا را می
 در کوة اوقتی که رده ما شتم قوله رین بین و رشکی الی قول یا محمد الیس ته یس
 از این ساحت این آسمان که مظهر لباس معراجی سرور و درستم و قدی حوال

دیو بود و دشمنی که از لباس او معلوم میشد راست ارا را رفتی که صریح و عطف
 خود را عطف او شده ملک تیطیت موده راه فرستگان پیش نهاد ساخته داخل را تا
 لباس ظاهر سلطان کرد و شیطان صفت یکم و سکون و دوم و یو و دیا جمده و مار و مار
 و شکر و گردن کشت عطف +

در شرح سید محمد الدین ص ۶۵

قول سید کوی است آه یس سید محمد الدین متا کوی است لیکن کوه مرتبه و قدرت
 و توانائی و دگا ما و دیائی است اما دیائی احسان که موجب صبح عالمیان است
 قول کوی و چه کوه و طهارت کوه خودی که کستی و صحت وقت منزل طرمان بر آن
 قرار گرفته بود قول سحر ملکوت آه ملکوت عالم از روح متب یس و دگاه سیدمان
 و صبح است که سحر ملکوت تا آنکه دست او را مدی و نهایتی سوار که به آتش تها و
 کرده او وسط و نهایت چید سید قول هر شست مان آه مانته بر درون مانته من
 حاشاک و دیرائی حوت سرگیس و امثال آنرا گویند که همه قبیله مانته که انی از آن
 عرویه العلم و الامام که تمام مانته و مقدس یک کدست آب و مانته یکما با آب
 در دست مرد اتش یکدانی که الف و در شرف مانده و مویده الف است که عرویه مانته
 یکما که آب و عرویه العیس المعمر و القاب اگر گویند میر عسی میشود بلکه لفظ درو
 نهایت مساست و لند قول کلاه آه کلاه یک صبح نور و صدق عادت است

ستاره که صورت مدد عالم است می دیند یا سخای گاو و عسگر و ملک است
 و سخای مدد کو هر مدد آسمان است - گاو و مدد رسمی و لایق گاو و مدد
 ملک از قسم عسگر و گاو در این دریا موجود میشود قوله در بحر کشاده آه یی دران دیکه
 که متاهله است و سخای سنگ تیسراست که کشاده رو است تحت فرو مردن اند
 و مسرله می قلم است که سر بر میرود ای در تحریک طالب موم مشغول است قوله
 ای دوران آه یی قلم او مثل باراهی گردیش مرده خود است دور داشت در
 شست مان آمد ای تنقید و در تحریک و تفریح معانی را مان می است قوله
 و آن است آه در صبح مانی سخای شکم خط کوه آمده است پس در تحریک اول می
 میشود که پشت شمشیر مدد کو فرو مردن و سخا است چون شکم مدد
 که محل مردار است کو هر دار است و صورت سمه تالی گفته آید که میت شمشیر اقل
 کوه که مدد فعل و یا قوت و اسد مدد که محل مردار است کو هر دار است قوله
 آورده آه می آن شمشیر اسد دریا که صارت از آن درگاه است گوهر در کف دلد که
 اسارت خواهر است و صارت لایق دست که گنایت است از لعلی که در قند شمشیر
 و مل بیکند و صارت آه و صارت صارت از ایمان آن حضرت است و آن که
 اشارت است بقصد شمشیر قوله کستی ملک آه خودی نام کو بی کردن کستی در
 و اگر مرده خودی کستی مقصد مردم طامعی نماید و صارت آن درگاه که خودی خود است
 قرار و نام میگردد میان خودی و خود تمیز نماید است قوله - تانی آه می آن

فی اربعین مدتی سالها عین مات و لا ادنی جمع و لا عطر علی طلیح لیس
قوله اما عیات آه یعنی در نگاه میک این علماء دیں آب شرح حیات امری یا نه در
نصف شصت و هجده و در صنف حسابی اگر سالی اعمی است ترک نموده اند و در مرده
کردن عبارت اربعین شدن اربعین و در کچری است قوله افتاده آه یعنی
تا مد که حرف اول اصلی را فکر کنند از اول فصلها میاید پس در اینجا از طاء جمع لطم
آورده نموده یعنی از لطمه ایشان طمع کیستند و در رتبه طوطی شدن و قبول گردید
افتاده میاید یا عدلیب در جمع که حاصل است اماده قوله مرئی آه و اما لطمه
بر یکی وجود فکر محاسب اصطلاح علم حساب معنی عددی است که چون در لیس
خودش ضرب کنند عددی دیگر حاصل آید و این حاصل ضرب عدد گویند و در اماده
اصاف عدد وجود و وضع است یکی عدد مطلق و دیگر عدد مسمی پس عدد مطلق آنست
که چون عددی را در صنف خودش ضرب کنند عددی دیگر بیحد بر آید و اما سمیه
عدد است که چون در رتبه ضرب کنند حاصل بیشتر عددی باشد و در رتبه عدد
و در اسمی صافست هر عدد یکبار از عدد در صنف کنند برای آن عدد صنف هم برسد
که اگر کم کنند عددی بقیه شود یا بقیه عددی که اگر برای آن عدد تقویر کنند عدد صنف
و یک صنف باشد چون این را در صنف و شش ضرب کنند عدد صنف و بیست و سه
معمول میل در عدد یک عدد حاصل آید پس در کمال شدن ده عدد شش در حواله
و در عدد کور باقی مانده پس این ضرورت است که حساب عدد هم روحی اگر کمتر

بود مسند لایزال است یعنی دائمی ایشان نوعی است از علوم حق ای آید مددش
و مثل ایشان نمی تواند معانی علم الهی است و عقیده راجع ایشان چون صد مکتب
دارد قوله پیش و پس آه لفظ کلک از هر طرف که خواهد کلک میشود و کلک جهت نمود
نمک او پراکنده می بیند و پس درین را چون حرف کلک یک رنگ یکسان نموده اند
قوله برین مانتع را سست و آراست و جوی

در شرح ملک القضا مستقی لعمریه کانی لیسین حمد صفحه ۹۸

قوله دارد و درین آیه همان فقره ای درات خود جهان یکجا است قوله فاروق
فوق آه فاروق لقب عمره و هر وقت گفته جوین حق و مطلق و هر دو یعنی معنی
سینه در دست میشود بر حق کسر اول و مع دوم کرده و او جمع فرق است قوله خود
حکم در دست آه یعنی همواره و آن سفیدی آسمانی سر حتم است و او لایق این صفت
علمی است و از یک معنی یا همان است سست و شرف او بیت قوله او انک عز
الی قوله نیست آه یعنی آن محض جدا همان که اشارت مایل مردمان است یا
الهی سرافراز و لایق است که قصای آنها را می داشته باشد و درات او ترا من حساب
ریاضت است یا سحر عمل او و مترا سیده و پیونده و ظهور است و حکم او آمدن حکم
الهی جاری و اقد است و در او ماضی دارد و مروض ریاضت کرده شده مرسته
پسندیده حتم القبح حکم کردن و او احسان کردن و قصا حکم ستم ای حکم و لغت آن حکم

الهی است بخشی که داد شده قول ما قاسی در آه مو مصحح او ادب
 نام یحیی یک مالخ مصروفه کمال شمع این سهار عم و سی شعر طر است قول
 کلکته ای قول خطمای آه رحل کسرتش و تشدید لام کتاب و قیل موکنا بعد قول
 مو الکات و مکما قاسی و یک مانده صی آحا اله او و اصل فلکی سعد ظهور علو
 میسندی متورت کلک و یست ابر که کلک و این فلک است اراست که اسم که
 موترات عالم ادر خطمایی که موجب حفظ و تعاضد است ارا لام و مقام به
 کافی الدین امر قول میسند و موتر تعا و میریل هجوم مسد ادرین ترقی نموده میگوم
 که چه مای این خطوط است بلکه خطمایی قنار آن حیا

خطمایی ثواب و لیای رحل او مودوم و ما مودوم است و این اشارت است تا که
 چیا یحیی تسائی ایهمانی را دقتائی استهمانی میر او را حاصل است قول رواد
 دعا است ای او و خطوط دین رحل دار ما ذقیماست که تا ملی شود آه اتناست
 حشر کما قال الله قعالم دوم بطری التما که کلی العمل لاکنه الایه قول مبی
 اساس آه اساس مایا و اماست مدار حدود میت نامی ترج داده است قول
 کافی آه یعنی ما وجود یک رحل نظیر دارد و عمل ایمره کمال سامیده اما در دقیقه
 کیر با و طاش و تر و ترقی در مراتب عزالت میسند یاد اداش ارا نامی
 مو و علم و فعل دقیقه گیر است قول ارحس آه تداس مالخ دوسا ه ادر
 و میاں آسمان و سرسگ است که دوسا و معین حالت است که می اندر قیل

دو ستارہ پینیں سات الحسن مصری کہ باج قطب است یعنی مہد کا فی الدین
 امدادی است کہ عارقی حق و ماضی است و قیامت و قیاد را اور و مردے
 و ملت است ۔

در مبحث ملک الشیخ محمد الدین مصحح

قولہ محمد الدین آہ پیسے دم سارک او عالم قدس جو بدو دلو و آسمہ سمر میں ہیں
 نہ سے تروار عوالم ملاست و اہ عایت شجرہ و صافی آوردن طبیعت او لکھی است
 قولہ قوالقاسم آہ الی قولہ رکند آہ اوالقاسم کیت محمد مصطفیٰ صلعم آہ و میر
 کیت محمد الدین است و لوالقاسم کیت او محل ہست و میر حکیم ناگوید و کوہ قاہر گرد
 کوہ نام کو ہے است کہ مجمع طاسدہ و اسما و دود و لفظ کوہ در مصرع نامی موقوف
 اسما و لفظ قاہر دال بر کوہ قاہر پیسے بر حکماء طاسدہ کہ در گرد کوہ سادہ عالم
 قاہر است و اگر موقوف حواہ فتود تقریر بیت چیاں میشود کہ مرگراں کوہ
 نامہ کہ در کفر و سلاطین او محل اند و مدوح مساں جیمیر مدعا است کہ لوالقاسم سحریر
 حواہ برداں اشارت عاقل و مستولی است و مدوح و مباداں طاسدہ صالکہ دے آن
 سنگ لایع مقام آہا است قلم و دستاخ خود کند پیسے مراہیں اہرہ و دلائل ظاہرہ
 بر مطلقاں طریقہ امر صیہ سببائی چہ کہ سلاطین کیت و اعانت اور قتل و اقامت
 کردہ و جب اظہار آہنا را مردود و مطلوبوں ساعتہ قولہ قرویں الی قولہ ماسول آہ
 قرویں شہریت سرگ کہ یک در دہارہ اورا ماس لحدہ میگوید ۔ میفرماید کہ قرویں

من این یک دروازه حب و اشتدادان و تنگی مولد این امام تنده مست در
 حست و این هم رسید و مقدم بیست و دوم اس امام بهشت گردد و قوله حاکم اس
 حاکم در تن میرشین صریح مالی اگر راجع سماک در سارده سے جس میتود که حاکم در
 آن مدح لعل آسمان ماحده است اسی حاکم در او را آسمان میگودید در عرب و در
 دارم لقب آن حاکم که آسمان است حیاں موصیات دارد و می ار و تنگی
 آسمان هم لقب آن حاکم است موصی شرف حیاں است و اگر راجع به مدوح
 کند در من اس انتشار میریم میتود و سے لو حیاں ادا میگود و که حاکم در او
 آسمان است و این هم لقب مدوح محمد الدین و دیگر که حاکم التلح است و دیگر که او مدح این
 میت میگود ادا نموده حیاں را و می درین مائل گشته و طریقه این سرگ دالا
 قدر است که حیاں سیمو به تفرع یکی راه صرام رساد و در تفرع دیگر متروک مایه است
 احسان است معروف دیگر صرام به تفرع یکی به تفرع ظاهر و مایه است و ایمیسی عایت بطبع
 طبیعت می رسد *

در مدح محمد الدین الوصیر صفحه ۱۷

قوله محمد الدین آه طهره العیاک کند و طود العیاک که در گ و طود ستار
 طود ستاره یا بی یاک کند اس هر که او توسل حست از کثافت و سمات دیار دنی
 را آمد و صنعت لطافت و رست متع گردیده و کوه استوار و طود است است در
 طریقه ایتقه محمدی ستیم الاحوال نوده و ساس و سیطانی و جواص ساسانی

ارمائی رود و دست یحکس ناو میرسد ولایت انگرساوت شاپسے۔ و دروسا
 سبیل یوں عصر آو عصر اول اشارت حضرت امام جعفر صادق رہ و عصر آسے
 اشارت حضرت یحییٰ است کہ وہ سعادوت مثل مرد مردم است قولہ و مطلق لی قولہ
 وان آتشی آہ عذراۃ العالم سوختہ یحقاق والعمامة تقولہ بالتشدید کہ انی الصراح یسے
 و عطا و نصیحت او کہ عنایتی و معافی مطلق است آتسے است کہ آتش کفر و بدوہ و ہزار
 نفس با عواست پیٹاں را میسوزد و دعو و مانو دیسار و ارباب و تنیکہ و دہان ظہور
 آتہ فشرگشتہ آسمان کہ عوارہ سرعادہ کجروی و طریقی ستم سلوک داشتہ آن آتش
 و عطا و صلح او سوختہ

در شرح قدوة المصیرین امام الدین حافظ صحابہ

قولہ پیر آیت آہ اسمعی صبح اول و ثالث یکبار نامعین امرعات مر سوسا
 سعد مدد کہ اسمع امام داشتہ و اسمع حد گوشت۔ و یرک مردم را گوید اسمعی اسم
 عرب کردہ جید بلرغ سمودہ بسیار یریک عالم محاورات حدودہ است حافظہ سجاد پہلہ
 و طار مہر امام عالمی مشہور در عرب کہ لغات عرب و ادب بسیار واقف بود و سنی
 علمی آکہ مدد حتم او بیرون برآمدہ قولہ نو عمر آہ ابو عمر امام کے ار قراء سعد است
 عمر حواں بلعل بو اسد و قرآن حواں جبراکہ طلس بلا اول وہ آیت طریقی شکر سوس
 دہد و سنی فارسی کلام اللہ و محارآ سے معرول لہر تشیدی و در مصطلحات شمسک
 رکور مردہ قرآن حواں قولہ امام را آہ سے ہرچہ در لوح محمود مسطور سلم

ارائی کرده و در میان این ماحضه قرآن و میان طریق حلو و مجموعہ اسے آسید در
نایب مواضع میان انعام بیان او میگردد و سحلق طریق مدایت و ارشاد می کند
مطابق لوح محفوظ است *

صحیح ۲۲

در شرح امام الدین رازی

علامہ دین آہ راز نام قریہ است نزدیک مسرور و ریحی معنی اول و سکون تائید
شهریست در عراق و امام اذیتاہ رادہ ہم نودہ گویند و ارا رادہ کے نودہ راہ نام
وایت ہر دو اتفاق تہیہ سے بنا کردہ و در تہیہ آن ایستایں امام سراج شہر ہر یک
میخواستند تمام جو دکنہ در رگاہ شہر ہر اسے وقع سراج شہر را نام ہی و اول شہر
را نام ہر بار کردہ و حالا ہر شہر ہر ہی میگویند و اہل شہر را رازی کہ اسے المرزائی
ہر جا کہ آہ عایس باسان مدوس کہندہ و امدیدہ و رازین را ہی و در گنج حق مدہ قولہ المرزائی قولہ
کہ آہ المرزائی ہم نام او شہر را سارا گویند و منظور آہ کہ امام علامہ الدین رایت تہذیب اول حسن
میتور کہ المرزائی و سا کہ مرزائی ساعودہ اریں بہت کہ علامہ الدین رازی و در مدہ او سندہ
علوم شرعیہ مسئول گشتہ فلک حاصل شد و المرزائی سمات کہ میں مافتہ و موجود بہت
عقی مسرور گردیدہ - و در تقدیر ہر یکہ نام مدتش داشتہ ہر سب و مطبوع میتور
از انکہ از عطف الصدق بہ چند الواح فوائد و انصاف حوائج راجع میگردد و ارا و صباح
و المرزائی پسندیدہ ہر سب سید صالح علیہ حق سمات یا حق ہر ہر سعید میتور
لئے مع معنی اول معنی فائق مدہ سے المرزائی فلک حاصل آمد میر

سین راجع طغرل دودار قیل یا صارقیل بالذکر که در مارتی شامع است و
تو دینش آکر در عالم ظاهر طغرل سے تاه طغرل صاحب صایل فلک گردیده
اراکه ملا والدین و در دست حق تعالی علوم شرعیہ میگذرد و در عالم باطن طغرل
از حرکت اوسحات یافته و مراتب احدی فارشده ۵

بار آمدن سرخایت آفتاب و ستایش نمودن صفحه ۷۷

قوله ای حیرانی قوله هر دو آیه نیم مایه گند - مقرر است صای دیدن و گزینش
و ایضا مراد از مقرر مطلع آفتاب است و آن از اول سرطان تا اول مدی میگذرد
و ششاد و دو است عدد از آن اول صای تا اول سرطان همین مابست و
همین مقدار شارق و معارب میگوید و مراد از مجموع است که عدد هر ماه ده
نمره است و مایه یعنی هر روز در مطلع سر می آید و هر ماه در سره متعلق می شود
چون افعی الخی برین آه چهار ماه که یا ارماتال و حویپ و صا و دود و است
ای آفتاب چون عراق رسیدی و مطلب خود فائز گشتی مایه که از چهار ماه متعارف
مشهور مرکب خود ساری و در طلال مرآت مرکب برین مدی و طرف عدد تو دینش
و این جمله صارت است از سرعت تمام قوله این در وقت و قوه وقت و در وقت
این آیه که میگوید و آمدن اولی سر که ماسا دکا و است حیران المر لیس
قوله است بر سر صغرانی عدد تراست آه مقرر صارت از سرچ عمل است که

صبر و اوست یعنی نامکی اهل معجمل که مثل شرف است اشیای طرف اعداد
 عبور کن که اعداد متناهی گنج یرویر است و مثل شرف و عزت و تمکین است یرویر
 بالفتح نام میر بر مرین و تیر و ایل و او را حسرو ویر گفتند می در حبیب السیر است که
 صاحب کامل التواریخ گوید که لفظ یرویر مرادف مطهر است اما در معانی معلوم
 میاں معلوم میشود که حسرو و یرویر و ملک هر یک بمعنی دلداد و قولہ نامکی آه سیر
 گنایه اراشد و گلا و از حُج ثور چون آفتاب در محل متورمی آید و این مرد واه بهار
 امد و اسد ماه اوست از حیث هر سه معراج را با و صوب ساحته یعنی ارجل بگرد
 از قور و اسد بریر که اربین اسد صیدی ترا حاصل می شود و اربین گاو و صیری وجود
 می آید که مطلب از وجود تیر و گاو صید و صراست لطف اعداد در جمیع کن و تیراک
 و مشک را اسما حاصل کنی و صوا و مستند بر می کاو کاو ادا و کاف مالم کشیده و
 سکون دو و او است بعضی تعقیبش باشد که انی سره و در بهار علم کاو کاو دوا و
 پارجم را صاحب کاویدن گورن صرع اول و ثانی و سکون ثالث و نون موثی
 کاو کاو می باشد و تا حما سے او تا حما می در حث مشک شده مانده گویند اگر کسی
 چشم او تراق بریزد است که انی البری +

در صفت بعد او

صفحه ۴۲

قولہ شهر ہے آه یعنی شهر بعد او همچو فکر دانا و وسیع و مراح است و حماں کرد
 فکر دانا حقایق معج استیاء ظاهر و جویز است در شهر بعد او میرا سحر در حیم و جویز

اقامت نماید اما آلا تندی موجود است قوله باجموعه آردات است
 و مسائل و ادوات الهی که مسایات از شش معراج باشد یا س حیث الدات یعنی یا صحه شش سال
 مستوفی فی مدواته موجباتی و امتا عاشق است آن میر محل امن و مکان مشرب است
 است قوله چون فرمود که اسے قولہ سر لوح کرامت آہ فرمودہ بالعم کار و دود علمہ کار آہ
 اسارت و جہ بر آب حوی باشد کہ اگر اسما آب توان خوردن و فوجہ جیاسیجہ دین
 صبح است بالعم تکاف و کساد کی یہے سرگاہ عائی قریح معامی آن سدا د کہ محل اوعام
 لغت و صحت اسما بر اسما سائیت و صحت کرام کاتین کہ حقایق عالم را موزوم
 رقم خود پیگرد اسدی جید بر تنوع صحت و مہنگی از مہ دست کتیدہ متق لعدہ عدد
 سیکند تا ار ما طیر رود قوله یسانق آہ حقایق مع حقیقہ سے مع اصا
 جمع معامی اگر کور کا مع جمع کا معہ راں ما دستان اثرا سا ہمالاں و ہمالاں
 یہے یستان آن عدد و سائیں بہشت است کہ ہر گر مہدہ شش بقاں مدیر دیون
 میں ہستی کہ ساکناں او ساکناں بہشت آمد کہ ہر گر ہر مہدہ و ہوارہ سمدانی مسو

در صفت نقطہ و کرج تعداد

صفحہ ۵۰۰

قوله دلا ب الی قولہ قطری است آہ دولا بالعم جیسے کہ ماں آں ریاہ کہ
 ویر دلا ب و کرج معادل و سکوں الی نام ملتی است در عدد او قطر حلیکہ دائرہ
 را دو قسم کرد و ہر مرکز گرد و مقرر است کہ قطر ہر دائرہ ثلث دائرہ است فلکرم

قسم قاف در استبریس میان مهر و کمر و یک کوه طود موسی آن مساف است
 سحر قلم که انی التبع میی و طود و سستی دارد که فلک ما این حد و ست حد و کلا
 کبیر نبوت و کج ستری و طیتی طود که قله سرگ و مسعود و جیح است و جیح هم
 کج مسود سوم حد است و دیای قلم مست و طویک طره است قوله احرام آه
 احرام مع حرم ماکسر و اگر استعمال آن در لیلی میاستد متعب و در اید الا حاصل است
 احرام سیم آسمان و تیارات و نبات قوله حاتم حاتم آه حاتم و گیس کایه ارجا
 است که آب و باد پیدا شود و کبر لفظ افاده مع کثرت کند قوله در سلسله آه
 راست را در ترسیان که خود را همیشه در بحر بسته دارد و محاطه کشد که انی تریج
 و پوان حاقانی قوله ماد است آه مروق رواق سار و معاریه بران و طود اد
 معار است که گاهی مرگ نقش میکند و گاهی گره میسار و در فغانی مرگ و گره میکند
 که آمد اگره مدنی می آمد و در معنی مع سحای لفظ مرگ مرگ مع حوس و کان
 لفظ گره سار که سار واقع شده میی مادر آن و طود گاهی از تنوع حوس خود میسار و
 گاه کسار و اصواع را که سار تشبیه پیدا شد و در طودی و درعت قوله مادره آه لیلی
 ام یکمی است مادر و طوم حد میی مادر لیلی اقلیدس است که اشکال قوس و حلقه
 بر سطح آب پیدا میکند و در مرم و معانی صحت بود و محسوس و کایه مردم در دست و
 اسرار کدای سار هم قوله مشاطه روم عمارت دارد که انواع قشوش بر روی
 آب پیدا می آرد

در صفت رورق

ص ۶۷

قوله رورق آه هر دای اهل مارت ابرسانان میدار که قطار سما و ساهل در سیر
 از قوله چون لکزه سحاب آه کنگره قسم اول و ثانی رده و کاف محمی مقصوم کناره آن
 محرابی شکل که در سر حصار است که آمان نام به چشم ارسال شمس و آن مدت از
 پیر اعظم است در برج مغرب گویند العلم عندی تن و پس برین و پیر صبح آب را مانند
 و پیر عندی پیوسته آن کشی باشد کنگره سحاب آمانی سر بلند می آسمان شناسد و در دشت
 نو دای آن دریا که در سمت اسواج متناهی آسمان بود و کشتی بران دریا چون سحاب
 سر بلند می آسمان می نمود و تشبیه گشتی کنگره سحاب هر دو معنی درست است از آنکه
 کنگره معنی شکل محرابی و پیر مالائی حصار تعلق دارد اے اهل و صفت دیدار
 که از جهت اسواج هم میرسد کشتی مالائی دریا چنان می نمود گویا کنگره سحاب است
 سر بلند می فلک و سحاب را متعبد آمان نموده ارا که در راه آمان داد اے تدبیر
 میزد و سحاب آمانی پیوسته امریکه در نهایت سرعت چون باد آمانی است قوله قوس
 قرص آه راس و دمس و عقد است و ایضا مراد تیش قرار و بلند می ویتی است
 که از اسواج دریا هم میرسد و سحاب را لیلی و سبک است و اواده و قوس قزح پیوسته آن
 کشتی صورت قوس قزح است که از سبکی و لطافت مرشید و وار اسواج دریا چنان
 میرود که گویا قوس قرص است که در راس و دمس سوار می دارد قوله و آن

تا تو صالح لے قول ہر ار کہ حاملہ آہ قتیہ کستی ساد حضرت صالح م داده ریرا کہ
 تا تو صالح لے و اماں نودہ یاسیہ حضرت صالح م ہوا و قوم ہاںہ اصلہ تا تو صالح لے
 و برودہ میگفت کہ ادا م کہ اس تتر و میاں تیا است عدیب ہی اصل مگردین میسر
 کستی بر سو حیا اماں است اعرق تیدی ویراں تا تو صالح لے و و کستی را ارجت
 اما طاور و دم را حاملہ گشت و مراد رقیان کلیم در می صالح است کہ فرو و مرہ ار مرہ
 مرگستان است قولہ استاد و آہ ییہ یاسیہ آسمان صورت استادہ محسوس
 است و فی حدادہ سیر و در حسن طور آن کستی برودہ لے صالح کو صارت ارمع
 تا فی است استادہ مار و تہ است مطلق صالح راں کتادہ و و فی کتادہ و و و و
 اراد و یہ و و تیر و صابہ است گوہری کافی کہ ہندیش ایہرک گوید مطلق مدان مطلق معلول
 کہ نسبت کیا گراں پکار آید و ایجا صاحت ارباب دریا است کیا ہا یا بہ صحت آن
 کہتہ کہ و صیغ و سود عالم است قولہ کہ آسجہ سردی تیا سحیہ ام سارست شہد
 کہ الی الہ ان قولہ آفت آہ و سال و طیل اس و حق کہ کلور و ان و و و و و و
 و طیل شہد است و یہ است قولہ تعالیٰ عیدانی و طیل کرا فی الصراج ییہ آب
 ان دعا و یہ سکری و و و و آب تنکوار و طیل است کہ رواں ام گچ فارو
 است گوہر یوسہ در یہ برین حرکت یکدہ

در صفت حم حلفا کہ در بعد است

صفحہ ۲۵۲

قوله دار سلام هشت قوله سده بی آه سده لعن و تشدید قال بمعنیان
 و چون که مردم ساحت آسوده و آراست و استوار و درست گردن و راجه و راست و لخم
 ارد و کوه میان و دوجیر و مائل و لخم که پیدا کرده حق باشد که انی العتب برسی
 راه راست و محمودی راه صلاح ای یاه راستی و سیمائی است یا آنکه سده استوار راستی
 است ای ارد و متعاهدیت و آل حرم محظوظ است و سواد آفرین است سواد میا و دل
 و سیاهی و پیرامون شهر ایامی پیرامون شهر است اما که پیرامون شهر سیر حاکم
 اهل طبیعت یا سده ای صل سیر و رخت طبیعت تنگ است بر مع میسر است
 پیسے صل فرو و آمدن کرم است و بر مع انصاف ای چهار عدالت چون موسم بهار و
 اعتدال بنوا و سنگی اقسام شکو و گل است آن حرم راه سارت حید داده و انصاف
 را شکو و یعنی انصاف را موجب شکمگی و امتثال از دوست راسته را در است
 یاسده
 در ملح خلعتی آل عباس ص ۸۱

قوله می امرای آه اس قوت و حرکت آن یعنی علمائی آل قناس لطف مصوم
 آمد و لئاس اس دار تمیزی هر که اینها را لئاس نام داشت است می مید ترس بود و
 میگردد و متوهم میشود که هرگاه ماعلاق یسده و آه اینها نظر میکند لطف مصوم می یابد
 قوله حتمه علمان آه یعنی اغوار و اوصاف حیرت محض و در و میرنده کمال فاعل آن
 و حتمه حیات آدمی که عسارت ارد و مایل مستحق حقیقی است خواهنده ارد و موزاد

در ملک مت و مالک و موردی سلطان ای موردی لباس اندک ساه لباس
 سعادت حضرت سلیمان حاصل بود پس مایل ساد و سلمانی و طاهر لباس
 ساه داره قول رعت اریعت آه بیعت اشد سیرا مل و احمد اشدان
 اریعت ملک حارافه یادی تعلقی چنان که لوگته اند که بر ساه و حب و کلا رسته
 عالم لکوت سرآمده اند قول شری طهران آه شری طهرای طراها سعادت
 سخن است و اسان فل ای ساه ایشان میباید بر عالمیان که این درین راه
 لباس سیاه ماسی و مرد و مشتری دل املای روس و دهران و صای دل
 اردول و مرد و امتداد و امتا به موده شهر و معنی گوید بیع معمر است و معنی
 دو نفرین اعظم او و بیعت حکام با صلح با نگاه و مرتبه و مرتبه بیع قول و در
 شرف آه ملک شده ام و سلطان سحر است که اندیشه حراسان بود اریعت نظام
 نام ویر ملک ساه سلجوقی که اتم تمام آن نظام الک است قول هر یک کسری آه کسری
 نام او شردن عادل است اهل کسری مظلوم چرا که کسری بیع یکم و سکون دوم شکسته
 و شکلی معنی شمس موده در عرب و بایست همت و کرم و سعادت اریعت و سیادی
 آید که این تحصیل مسلطین من امیرالمومنین موده و بیعت هر یک در علمای صای
 مظلوم چون وزیران عدالت رسته اند و رابل منی سحای من اند که در هم و در
 دنیا و دنیا طلبانه موده قول مرد موی ملک ای براد شاه شدن معنی کسری و کسری
 مصف دو گواه کسری اریعت گوید است قول گیسو آه همت مد طاق حقه اول مشرق

بنیاد کار یعنی ارواح مطهره مقدسه محطوطه عاشقانه کمال و کبریا
 حلال اوست گردیده ماطر و متاق اندکدانی و الترح و مستی دست که طاره یا سیم
 در ماری به تحریف هم در آید یا سحر و قتلان همی بیت قوله حُرَّاقَه نالهم سوده
 و آلت اعدا ادرای از عقب قوله در ساحت آه سینه چون محرم حلیفه قرش
 یانی ارحایت عقلت و عقلت و در عالم افرور او و مگر دی یا سحر و سلف نور تو
 ستاره گان دیگر میگردد قوله حمید سلیمان قوله سر و دست آه سینه من
 لباس عقلت و محامته است امداری کسرای الهی مردوش تا فک الکوا زده ای
 واقع شده و در گوش حق بیوش او داسه اسامی آند و دست در موده و طریقه مستقر
 آتیا مل می نماید و بهم افکای امیاد است و ممرات تعیت ایشان فائز است قوله
 وار حال دانش آه سینه مال آستاره و ستاره کوثر است ای صحت مسکه تهای
 حور و مراں مالک پاک سود و این او کوثر آند است قوله سر مالک کار مایه آه
 ای مسکه سلطین مادر مراں مالک سر دخی حور و بهاد و صمدات سحر آورده در اعتن
 چهره ایشان که مراں مالک است آس مالک چون نگار عایه پی سقش و سقش گریز
 قوله قدر لب و دریاں آه سینه لب حیاں را طالع یکس بیت قوله حور کوثر
 آه میو مالک سر مت کوثر لب میو کایه در طالع آکس حور و مالک و فارسی و مالک مال
 و ساقش و در کون و در کسده قوله لعالم آه عالم مع معلم مع یکم و سوم سال
 که سر و سده ویر معالم نام نصیری است که معالم انبیا گوید قوله آزال

عاس آه عاس نام محمد رسول خدا است و من اس عاس فكل قال رسول الله
 اللهم اجعل للعاس ولده معصية ظاهرة وناحية لا يصابها دسا اللهم
 اجعل له في ولده هداية التزمادي وبرا درين واحصل الخلافة ماقيه في
 عقده وارتكوف تيريه ويايسين كي لاساخي حضرت محمد است آيد و است با صا به
 عايل يسه آني كراي دست ورو نشويد ووصو سار ورو مجاهد معص ووصو استما
 كرون استهار يافته وكرت استعمال صامت آن سا قبطنده ايه بهار عم قوله
 فساد علم طشت وحقايق آه طشت وعايه لوي ازمار واداون مردم باشد آيضا است
 كه درون تخم مرغی را مالی كند و در تخم مرغی را در طشت را در كتابا گارد و تخم
 مرغ را در طشت ببرد چون طشت گرم شود تخم مرغ ماصول راه يا لاروق در آمد و بجا
 نهد و كيايد از آسمان درين هم هست جبرين هم در تخم مرغی است در میان آسمان
 و ماه فلسفي باشد و علم محوم را بر علم طشت وعايه گويد اندر آن را قلم گويد كه عايل مرغ را
 ابريق يركرداين كتابا اگر ناپيد است اي آيد كه حضرت قوله خود تير را ديده است
 او ستايد و سلام لير عليه است

در آرد و درون بعد ادا الم صفحه ۸۳

قوله مرغ عمر كه رفت را داي مرف شد و ستاني گشت قوله پيران خدا
 قره اكسرتك يعني آما كه در قفل و دالتن امر اتيا كمال فائز بعد اداين غذا و ساد
 محاورت دار و ما عيسى معتقد قره در كف و شفق اشارت محاورت نمودن است

و توحید در رکابیه از حلیم دانش مرا انداختن قولی مریک حوتیه عرود آه است
 عرود دماغ سخاوین تخته که ذکر آیه سابق گریست +

معجمه ۱۴

در صحت علمای بعد از او

قولی دیا است کینه اے قول دولت آه دا الحکم حایکه حکم سریت را در آن سند
 معاد رسا سنا ای دارالعدالت قتاله بالغی خط و ام و حدیث و فی الصراح مدیری ای کرد
 و معیر شین هر چهار مصرع ملاحظه تعداد است یعنی دیا عودار الحکم داوران تعداد که
 صارت اعلی اهل دین است حکایت قیام دا و دولت خط قول تعداد را در
 معامل دایمان اسرار مانی از سر و دست ساخته اسد عرود اسد که قبول کرده
 تعداد است قولی قیام آه قیام معاصر عساکر بالغی حتماک و در داریه
 سے محقق است یعنی قلم ایستایان برای تعمیر خانه دین تویم معاصر است و در ایستایان
 حراس کسبه و در آن سار و حساب گمر است قولی آلوده بر هر آه آلوده داور
 فارسی خبری صاف و مروق میسره امسای طاهری ایستایان از مایه ریاست است
 آلوده بر هر داور محنت بسیار تعمیر بر هر سکند و اشارت است تا که اعضاء اولیاد
 علما را سیدم گفته اند که هیچ سنی و دهری در همسای ایستایان اثر میسکند جاسیح امی گزدم
 محمد گریز سر و دهر بر آسار و خود ایستایان موثر است از آنکه اسما الهی را تریاق
 اگر قرا داده اند چون یاد حق سر و وجود ایستایان مکل و خود تیره است و صحت
 را در اسما چه اثر مقرر است و ماضی ایستایان موش صاف است که صارت از هر

لبی الهی یا سائل تمیہ ترحمیه است و حدیث سببی صاحب حدیقه میر میسراید
 گوشت عالم بر بر آلود است و اردو قس شکاف آلود است قوله ترتیب آه
 مایه بر علماء آلوده که چهار ستون عالم درین متین در ترتیل آهسته و کثاده خواندن قوله
 و رفتی الهی را تو میلاد و صحت پیر قرا و سعه قوله صد چارده آه صد و چهارده عقد
 صد و چهارده سوره قرآنی - ستاد و دو متلج بیتاد و دو دولت میسر بتلاد و دو
 لوده اوار و قرآنی و اسرار رحانی میسر نام یافته و در حکمت و مباحثه بتلاد و دو دولت
 که گفت مطلوبه کلامی ششگانه است حدیث سببی سببی سببی سببی سببی سببی سببی
 شده اند قوله اگرکشان الی قوله پس کرده آه معیبه دین سببی دین سببی
 اصنامت بیایه یا مصعب حمید میسر ای بسکه کریم الفع اماره آتیر و ستایشان تراش
 قلم بدستیده و در روایتین اشارت است - تراش قلم چون در میان اسرار دین حمید صبیح
 عوام من مصعب حمید تحریرات معیده از قلم ایشان سببی ظهور ظهوره گر مگر دو آن
 فی الواقع موجب ترمیم معیبه دین است - تراش قلم که در یاد آن سحریر است نیست
 ارمیت معیبه دین آن لوان بود قوله رسیده آه میسر بر دل و سببی خود از صبا
 صحت این طایفه علیه که دوستی آه سببی حیات اخروی است فعل رده ام با صحت
 دیگر ای زاهدان بر حل مانند قوله میرت آه ای میرت بر سر مرد قوله
 است آه مودت کراست مد از عالم حار صحت قوله بر زمین آه بر زمین مالفح
 رحیم را یک آهی که رسیده و معلقه در آن انگشت حتم یک چشم اشارت است

نشدیم در مال - قولی - متاخر است اشارت است الی وجه و متنی و مراد از او

✱ محمد العيسى ✱

در معراج سحاب الہی میں ان اوصاف پر یوسف علیہ السلام

قولہ میں پرکار، صورت، الخ میں کڑوں دل سمجھنے و عشق و محبت اور سے

سجہ صریحی واقع شدہ صرۃ، الفتح آوار سمت و محنتی دھم و مادہ و عمیق آق و مستی اولی

اولی است یسی آن کیت که یاد کند شوق و عشق مراد دنگاه یوسف استی قول

مستقل آراء اسے صحیح کالات مالی و اقتصادی حاکم کر دے و پھر مرتبہ کمال

مشرق و برابر و

در برج امام الوالحسن ابن النخل

قولہ اس النساء سے مراد وقت کہ امام شریع محمدی اس العمل است تمہارا کہ وہ

سقى دارالافتل محمد آساى مالىق سنده وسلوك الحايه كته قوله علقن آء

مرہ کمر سے لیکھوئی قولہ امتحانہ علی ماں مہوداں فرستہ مہارت۔

کرام کاتین است یا مطلق لایمط صمدی اول ماست امام ار بیست و رست

و محمد لرحمت تعلیم نام ادا ہو عیسیٰ اور ستہ در اس شرکت دم یا قدم اکثر طریقہ

ما مرصع خود نموده ماده سماج را که در متمدنی سلوک پرست است.

در مدح ملک الماسطین آد

فقولہ دیسنا کہ قسم اول وضع نامی دکان و حاشہ مانگوید کہ الی السرائر قولہ

و دوس آه ای مشت که محسوس میت و مل تسرد است در مکان میس نشان اینها
 است قوله لطافه آه ای اطریحات و فقه و معانی حقیقه که موجب رمدگی و حیث
 امری است یبایستد و در ادراک نکته کرد و با حرد و ادی چون قیوه حرد مکش که هست
 و ایستار اقرب یانت در این حامل مست و المادی حرد است موده اند قوله
 سب شان آه ای مکر که قال بعد تعالی و قال الرسول و من ظلال من ظلال که است
 از قتل سایه صیبر است شست رده میبارد *

در ملح قدوة الائمة عزالدین آه صفحه ۸۷

قوله را سجد مراست الی ما آه ذکر گوئی و دینش مشغول میاد حق و در صبح
 سترگو واقع شده سرخی سردله و بهتر و بزرگ و امام کی از اولیاء که سرخی سقنی
 مشهور است و بر دو موی در ایما ساست دله و اشعری صوب شهرام قلیله
 قوله یک نیست ای یک امر قوله دو مراد از ای حال من و مدوح *

المقالة السادسة الخ صفحه ۸۷

قوله ای دیده آه ای آسمان تو میا است و با سان چرخ قوی و آنچه در زمین از
 بایر آسمان ساتت بهم میرسد موجب شود و ما آن قوی دار تو پسته میشود و دینی
 مع سحای آسمان میران واقع شده و مصرع اول بهایت و افاق بهم میرسد
 قوله ای روی آه هفت مصرع است آسمان و شش عروس و عاشقش تاره
 و رای آن س قوله ای یک سر و تن سمیت معدودن ای حله رمان ناما *

شمع در روشنی قولہ مائی پریش حائے نوش سرج لاس و مستی سر
 رگند مستی بیہ ہر اہ تماں لاس ماہ دانو لورانی سیکھی و طلت روش تو تو
 می پرستانی قولہ جون چچ آہ بیہ حوں آسماں لطاں سراسب یکدہ نقشا
 نورار ماتر کردش فلک میتود تو اورا کر سد ریں میدی و کر اورا محکم می سدی و در
 می ساری قولہ حویں آہ بیہ سرج تو سیکھی مام عالم دار شمع لرکیں خود کہ میں
 آساست قولہ حوں آہ اشارت شص است قولہ صل ہا مدی کہ نہ لشکر کجا
 دہد ارعت مار گشت وی اریں دیار کہ انی بہار خم مار خوردی ملاقات کروے
 قولہ شد حال عراق اشارت سعد قاف و در میسی سح سماں لعل تماک پر فائق
 شدہ قولہ کج ہر ایں آہ ہر ایں سنج کیم دہم دوم عمارتی است سعد و معدودہ
 متہود بہت عا کہ ار محائب ملکیت ہر اہرام مصر بہت و آن عمارت ار گندہ ہی ہر گ
 است کہ حکما و سلی ماحہ اور روایت بیہ انی آن عمارت اندیش ہر ایں است آن
 گندہ و در سح مساات تعمیر ماحہ و کو چکتریں آن امیہ ار مر گتریں عمارت
 ایں عالم عایت کلاں تر بہت اراں ملاحہ گندہ گتر است و یکی اراں کو چکتر
 و آن دو گندہ گتر اہر ایں میگویند و طول ہر یک چہار صد گز و ارتفاع ہر چہیں
 مقدار گندہ کو چکتر صد گز و در سید بہت و سر سیدہ راول مقبوع و تانی کسور
 دوسری و اورا اول حرج نور و آجیا لمیہ حریہ ہر آید دوم بیہ لعل ہر کہ
 عیال دہد کہ انی اشراج +

در مدح شام و موصل گوید الح

صفحه ۹

قوله ای در حرکات الی قوله ای را با آه یسه ای آفتاب که در حرکت میل در آسمان
را حرمیده که اقلیم چهارم است و در بحر اطلال با میجوچی دار آب و هوای اهل تراز
تیب ملره و صرع مائل میگردد و طرف شام تو در کس که سبب سخت تست و موصع
آسایش تو قصور شام قصور جمع قصر یسه محل است قصور جمع قصر قوله بر کن آه
ای عود را در و صبح که قفس طالی و معونی است و در بهت آمده که عمارت از بهت آسمان
دور و علاءه کس قوله هیچ مام آه حاتم کما یله آسمان که طهر صبح و شام در
عالم از دست عکس در شعر الا مصفح و او را سخام متعصب کرده و عمارت که شجاع
علیه الرحمه در ترجیح این بیت چنین گفته یعنی در کتوز شام صبح و شام است اما بیست
ای صبح مام که اشارت آفتاب است و در وجود صبح و شام صبا سحر اقلیم دیگر محتاج آفتاب
از سام نیست اجتناب کلام و خیال کرده که مرد بهب حکما و متقدمین ظهور صبح و شام از
حرکت فلک الافلاک است که فلک بهم است که مودود حلقه افلاک را از مشرق
مغربی مرد و حرکتی که فلک الشمس است از مغرب سخا مشرق نمود و اگر این
مسئله را و بهم قرینه نمیت مالا را از افلاک طالق که از بعد حال خطاب آفتاب آمده از
مسی میت گفته چه معنی دارد قوله دو جهان آه یسه دو جهان مودود شته حروف
شام فایم مستعد و بعد از آن ترقی مودود میگوید که عکس بر دو جهان از آن شته

مرفی پیدا شده اند که مرسته حرف شام بیلهوی را بری ما و حرف کس برده اند
 قوله میمون آه یعنی اله که در میان شام واقع شده چون شاه رنگ است داین را
 تشبیه ستاره رنگ داده معنی برای لعط شام و در معنی که در دست علمای میا آورده
 است که عمار داشت تاجی بر سر که است قوله شام لسانی آه اله معنیت نمود
 داد یعنی اله ساء شام نمود صبح مرچین ظاهر گشته و صبح پدید آید قوله سام
 از فی آه یعنی چاه آسمان از راه کبکستان بر حوا پر و بار و قی است شام از قدم برادر
 همان ریست دوقی و شتی و در دیاجیا سماء آسمان هجوم کو انکه راه کبکستان دارد شام
 سماعی گوا که فی بر و او را دارد و در معنی صبح سماعی پانی قی واقع شده قوله
 داسی دکنجی آه داس بر دین طاس را می است که در آن غلله و کس و صهبائی است
 بر را بر گزید که بر سر دایهائی گندم و جو است که در حوتیه باشد که فی الزمان قدین
 مقام می دوم راه است و که صعب گاه است که صعب باشد

در کوهش مصر صفحه ۹۲

قوله مصر لطف الی قولان داس آه یتیم دین مراد از حضرت امیر المومنین علی
 است که اهل مصر از حضرت راضی سایید و آن چاست که چون محالان هجوم آورد
 که در سزای امیر المومنین آمد و نگذاشتند که کسی درون سزای آن حضرت در آید تا است
 رسد که دست آخر مرد سزای سلاکتش آفتق برود و هجوم نموده درون دما بر دست
 کسی که در خانه امیر المومنین تند میزد ای که خود کار بدست داشت و دست از حضرت را

گفت که کار در در آن حضرت مردمان را بدید که ای یسرا اگر او که مرده بود
 و این محاسن سعید من دست تو دیدی رو دادستی محمد این او که مایں حرب
 در دست است آن حضرت مایں دستت زار حانه میروں آمد من از مری از مری
 گناه اس لشتر بود سحانه آمد شد با کار دگفت ای مرد خوشن را از طبعی میروں
 آن حضرت گفت اس کار مرا خدا تعالی داده است خدا ای کسی ما را ستاد و ستا
 بدین کتاب خدا کار حانه هم کرد چوں دید که و ماں سواد بدید گناه اس لشتر کار دگفت
 ای مرد و چون مبارک سخت به معصوم سعید من آیت فیکمیکهم الله و هو
 الله بیع العظیم اتوا و و نگیزان تمثیر بر بیلوی مبارک کس بدید تا آن حضرت عمرته اعلا
 شهادت رسید و این عوفار و را دیده بود و بدیدیم و الحمد سی و پنج سال از هجرت است
 علامه آسید مذکور طهریز واقع است حلاق المعانی حاقانی داس اشارت
 گناه من مشرک کی ارا اهل مصر بود موده و تقریر بجهار بیت طاهر است قوله
 گاهی که چیداه آه ای دانه که آدم مازود و داریست میروں افتاد قوله
 مصری آه یعنی مصری که نام او را اهل او شکسته و بیع عرت او موده اند از بیت
 مثل مثال از شمار تمام یکا حرف است که بیج است و تمام مدار که
 موطن و ما من امیائمه است قوله مصر است آه سقط لغتین سجب
 اناده است در جیر سے متب تر عیم دور کردن حرف آخر حانه مصر را

درستایں تمام

صفحہ ۹۳

قولہ تمام آو مثال سے صورت و دریاں سے تمام صورت سرد و مہاں دار و
 دیکھو دیکھو جہاں است و تمام ہم میر خدا اور اچہ دست است است یا اید و دیکھ
 دریاں اوست است و در جمیع اقوالیم مکرر است قولہ حال ہی آہ و س
 الخ و کہ آتش ماری و سہ ہرگی سے حونی و دروں شہر ہر کہ عبارت است
 ارمال بن محمد لاں مہاں و مہی گردیدہ و آتارہ لاں رچیر و مصر مدیا آہ
 و سہای حال او نقد حامی مد لاں شست کہ اشارت مصر ہوں اوست و در
 صراج متب عد لاں الکسر آورده اند قولہ رہیں مال آہ ای اریں مال مد لاں
 کہ چہر و مصر گرفت اگر شرح کہ استات امیر المومنین مقتول مقول است راں
 کتید عسیت ریا کہ ہر جا کہ علیہ مد لاں و حواری استانی آنکہ کسی را ہر
 رسد مد تیو خواہ بود قولہ ہم کشت آہ سے امیاؤ اسما سکلی با و ای دہشتہ
 علم ریت الہی دست آورده اند و ماں اصیاء را دماں مقام مشرب عد
 صاب ہم سیدہ قولہ تمام اشراہ اتروم مریدہ و سہ و رد کہ انی لہم
 موصل ہم کم و کسر سوم نام تہریت کہ ہر کہ در مقام کد قوت اور ادنی
 اند کہ دے موبد اند ملا و در کشف اللغۃ صحت یکم و کسر سوم نام تہریت
 و مدی ہر اصبح

در معنی موصولی صاحب صدق الوزر از الخ صفحه ۹۱

قوله تمیز الی آب آه این اشاره است بحقیقت قدسی حرمت طبعه آدم میدی از بعد
 صاحبی به جبل صاحب گل آدم را در دست خود خمیر کردم تفسیر طاعت یافتند
 دست خدا ولایت ماں کیا یہ ار عالم علوی است مع روح اشاره است بقول تقا
 معنی یہ من روحی ہے چنانچہ حضرت آدم ۱۲ شجرات امر حجت جبل در تمیز
 سده مع روح میرد ظهور وجود عصری صیباں صایات سردی تا پہل مع
 حصول بود و تصرف یا تقی بر یاقه آب و گل او که صارت از وجود است
 فالب مع روح الہی ہم و سائتہ گویا آدم تانی است از ان تشریفات آدم اول
 سر کر دیرہ قوله حدیث آہ ہے صدق معن که صارت از معنی است مرثہ
 حدیث در معنی است قوله یکای مطراں الی قوله آیا کم آہ و یکک کلمہ معنی است
 معن مادی است این ہا سیکد کہ آہا کہ انتظار معن دایرہ تا مار کیدا یک معن
 ادی بر آہہ است سجدہ کیدا یا کم واصل فی معنی مستند شعیر و لام گیرید مار را
 و معنی معن سرور ہما آہ یہ قوله کسر دل آہ کسر معن یکم و سکون دوم شکستہ
 و شکستہ کسر المعن شکستہ و بس و مرثہ خاطر کسی کورن ہے و معن دایرہ و مار
 مدل بر روی شکستہ دل نوشیرواں گردیدہ و حرد او حرد بر حریل شدہ ای
 بر حریل با قوت و قوام او حرد او ہم رسیدہ قوله اتاب و تاق است آہ

است چنانچه در ایام است طرب شاره است که مخالف سیاره باشد و ستم
 است شاره عدد و دوش سرمد و نای دیگر قول هم می آید بیت کیجا است
 سر آتش خود صیفت عالم را معلوم نماید مثل و هم که اعام معلوم می شود و قدرت آن
 دارد که دهری حقیقت دائمی گذر یابد که ارددست تمام و رفته است نهایت مدتش
 و میر دست حال های التارقت دست موسی علیا السلام قوله آنکس کی کی آه
 یعنی کی که باین رتبه شوقش معقود است که یکبار از سخت میوه داره جدا کرد و این در
 صورت سحره ماده موم می است - یا آنکه اگر کسی ای مقدار شعور دارد که کی را از
 سخت رقی کند و این در صورت سحره ماده بید اثبات است - او میداند که
 دست از عام مرآت اعنی و بهتر است قوله عام است آه یعنی عام در حق اهل کبر
 مرگ و طائی است اهل اسلام و قنای شرح محمدی را امام حساست فکر و حب
 طاک این طقه است و بودن حرف علت که الف است در میان لفظ عام و ال است
 مریکه محل ذاکت و حس امتنان باین گروه است قوله ما هم که بید آه یعنی بید
 است قبر که نام است که سها و حور شید یا دست حال لدین و امام حشید را سحره بید
 و یک دست شمر و حشید را حور شید و امام حشید را دست حال لدین و قتی معلیم است
 و علامه آنکه عام حشید را دست حال لدین همان است که سها را حور شید
 پس سر که دست معوج را امام حشید را سحره بید را حور شید تا ما معلوم و این
 امر را ال حور و در است قوله حشیداه سال کتاب رن و در و توان

پسے حال الدین را مستند تمام است و مورد سادات حم قالی ادا و حال است و الواط
هم و آل حال مرکب میگردد.

مار آمدن بسیر حدیث الحرم صفحه ۹۶

قوله که در حدیثش آه خطاب بافتاب موده میفرماید که اگر در حرم محترم اوداه یا بی
فرست که گم کرده در رکبت آن حرم باریانی قوله سلطان الی حکیه رده آه الصادر
اعلی معدنه کل تنی و آق له که انی العاصوس و در مؤلفه المصلا و بعضی بیجاگاه است
و گفته اند که التقدیر سائمان و مصلوح چهارم متعادل است از قواله قالی ان الدین
آسا و صلا الصالحات اما لا صیغ اخر من احسن عملا او لک لم حیات
عدن بخری من تحتهم الا انها دخیلون معا من اساور من ذهب و یلوسون
سا اخصا من سدس و استعق متکلین میجا علی الارباب هم الدواب
و حسب مرتقا یعنی مدح که سلطان کرم است در آن حرم شگن دار سانه سد وجود
سائمان کتیده و در ملائکة نکیه ساحت چاسو اهل جنت تر سحر با نکیه خواهند سادت
و انواع نعمت مطوط خواهند گردید قوله احسانق آه محطان نام یکی که ما مزج
و نام قیل عدن بالغ و سکون دال مجله اقامت و در جای همیشه بودن را و اسائه
بهت که مرم همیشه در آن خواهند بود و بعضی ثقات نوشته که چون عدن معنی است
است بهت را عدل همین سب گویند که تنقیان دائم در وی اقامت خواستند است
و همین نام حریزه است و معدودین که مراد از حریزه اسما حاصل شود پس اصل

عدل را نصیب نیست شب آن مردی مطهری که انی عیاب الهیات میان است
 نام کی از احد در فعل هر که عیاب صبح بود در دست عریان آمد ان لا اله الا انت
 میرسد در صفت قند مخطا محسوس است لطفی است قوله اهلان ملاقاتی
 مورد که حاصل محبت در دیوارهای ما و ما سار و در تنهایی اندریات در آن گذارده اند
 ما نگاه و بیعی ما به سیر گوید آنست که در هر دو دلیری و ما ناداری عیاب و تنویر
 و اشیای مرسوم رودید من نام مروت کرم همان نام ادسا عرب که آنرا همان
 مسدودید و بیعی نام می خواند بی نام نام کوی که گشتی روح به وقت قمری طوفا
 مرا بر کرده بود و در سر زنی حری که کس و ناله کوی مکمل کرد و یوسف و یوسف که است
 الصالحات کوه قاف شملان ملامت در میان نام کوه است که انی الزمان
 و نام نام اول به پی در پی یکدیگر مانند که انی الزمان را آنی است اول و کسرمون
 موکل روح مع آن را می آید که انی التنبه و الصلح قوله از هر انی قوله آیه آه
 بی در حرم محترم جهت و مع چشم که کلام و علقه در او کل با آویخته و گوسار
 می و در دوگاه در می او می و این قسمی است که عیاب محسوس که کسی را گوسار آویخته
 در دوگاه می او و مندی می در حرم او کل محدث گوسار و سیدم است در صورت
 لفظ یا تیه بیت انی مقسم گردیده مع اول تعلق به بیت اقل باشد و مصرع ثانی
 به بیت بعد و می آن مطلع شرح بیت در علم و گردیده ای در علم متغیر گرفته است
 بریده است محسوس و مشعر مع نیم و سکون شین و مع میس کمی از مایه وانی

حج در که معطر و یکی از مقامها حق صاوت از مصالح به تعبیر و قرانی حج را گویند
 قوله اور که الی قوله ریشاح آید یعنی از این ریحانی و برقی مدح تید و برسم افتاد
 سم باب سخانی او میاورد و اما الحرقی گفت یعنی سوختن - عروج این کلمه را تید
 دانست که اما الحق گفت این بیت لطیف خود علق ادا می شود و در ریشاح ساکت تید
 سوخته خاکستر اساد و صا و صوحتن سیم با آتش محاذ در ریشاح تا کندن و فشرده خلط
 ساحتن بقیه مسعوده طراح قتیله دارد قوله تاج آه سعتی سعتی گوی یعنی از
 مار که آسمان همیشه رنگ دلانی و غلامی او را اختیار نموده اسبابی او چون رگس کشتم
 کرده و صورتی در حال فی آل بهم رسایده قوله ما فقتلانی قوله گرفت آتلا و
 نعم المالت و سکون الملع و دواؤ الما کتیده و مهول برده برده مرگی را گویند نامرد
 سامیانه و سر بریده که در پیش در طایفه و دیوان ملوک و سلاطین کتند در ستانان
 را بر گرفته اند و معنی قرش شمش و ساطع رنگ گرانایه هم هست که انی المردان
 یعنی اراکین بگامیکه عالم وجود را مقدم سرت آمد و ترفاسا کتیده و وجود
 فایض الجود خود چهار کامیاب گردانیده سر بریده حرمت و عظمت ادا از عاقل
 اس دنیا که حرمان است عار آفت رسیده و هیچ آفتی گرد سر بریده حرمت او
 گردیده و طوبت دنیا طوبت گشته قطر صدقه و طر مناج میا - ایست و آن چهار
 در است هر مدی دوست دست آدم مستوی الملقه حون مت را کتیده دارد
 صلت عطا و صلح قوله آماد برودن آمد و معنی درود و نماز در مقام شمیم هم

داشته باشد و معنی ترکیبی آن مدتش و استمال کند صلاح است که ای سهارنم
 قوله ان لوح کما هست که قانع است می لوح و قلی که در اول و دوم صلاح
 ن ا ت ا و س +

در صنعت سلم

ص ۱۰۱

قوله است ارقم آه ارقم الصغ و قان صغی که سیاه سعید ریشت دارد
 معنی حین و بسته ارقم مار یک عوط و قاط سیاه یا سید ریشت آن باشد
 قوله تر یا که چون قلم اعلا بگیرد مار تین گرفته میسر از آن قلم که بهر دست
 ای نمودار هر دو دارد و صورت مار قنات الا وقت مع رسا در مهره است ای
 در صنعت را مردم میاید ملاح بسیار مایل دیس کسیده قوله حیدر آفتق آه
 مع قلم او اگر چه بی است اما آفتق مدعت و مملات را میورد ای محو بسیار
 قوله مصروف آه میسر دات او از مصر است و یانی الملقع موس موسی میسر
 ویر میسر شمشیر آمده ای در عالمگیری و حاکمائی دولت شمشیر دارد و لسان و
 سر است و سر او هندی است سیاه است اعتبار سیاهی قوله میسر الی سیاه
 میسر معده ای کم حیدر میسر ادم ای میسر ادم است و جمیع مدگریه است چاک
 حضرت میسر ۱۲ ا حروف و حقیقت ایرد سماه همواره نگریه استعمال میسر نمود
 در مصان حور است یعنی در نوشتن است چون در مصان حور در ارشع
 اسلام میسر اول فرمود که چون در مصان میسر و این حرم سراجی مرد و مار

نور و ذکر و محبت و طهارت است و در حدیث آمده است که هر کس این دعا را بخواند و در هر روز
 این دعا را بخواند و در هر روز بخواند +

ص ۱۰۲

در شرح حال الدین

قوله ای در خط آدمی در حکم تو که صاحب طهری و عبادت شریفی و کار آسان
 و نقطه زمین است و بر طهر آنکس ترسان آرد دایمی است که تو را طهر پاک
 می رسد و غیره تقریر می بیند که ای صاحب طهری در کتبی حکم تو بر آن مرتبه
 بر که در ملک و نقطه خاک ترسان و در حدیث آمده است که هر کس این دعا را بخواند و در هر روز
 و مواضع آن گرفتار نیاید قوله شیطان بیار آید یعنی بیار که اهل اسلام با عباد
 صلوات می برد و دست او را بر سر می برد و دایمی است قوله کاه در
سر است یعنی بیاید و بر سر می آید و دست او را بر سر می آید و دایمی است
 بر دو گوهر کان را بختیده قوله در دست آید یعنی در دایمی دایمی را
 صدای و دست که شل دایمی می برد قوله گوهر آید قوله آید آید که
 علامه با جیل این دو بیت و آیات اعداد آنکه گوهر کانی در دست که از نور
 و جیوه و رم گوهر را معجزه و دست گردانیده و آفتاب متعالی او بود و نور عالم
 نکل و او گردیده و فلک دایره او شده و در شش هزار سال در دست داده و در
 پیمان گوهری که از مدخل طلال با کمال سر و می آمده و در نقطه آفتاب حکم الهی
 در رحم برین احوال حاصره و در عالم و در دست و در دست هزار سال که در دست

اطلب ازل تر از منی گشته ده ماضی سال آخرین قدم در عالم خود گذارستی و ازل
 عل را که مظهر قدم تو بود و تعلیم و تربیت را در دست ساختی و حایر اعد را از بر تو خود
 با خود تو جمع شرف و عزت و رفیق مائت آوراده باک برده و حاضر قول که آری
 ای درمی آیه پندیده شکم سدی که از طعام حرب حادث شود پیوسته سکم روان بشد بسا
 ناگواری طعام سیده بالغ و معروض و بیرام علوای است که چند میوه را در شکر
 بر می پخته ای که تر است این انواع معای تو آرد و در من را پیوسته و سده حاصل گشته و هیچ
 احتیاج ندارد و در من را دینی گرفتار آورده قول که بهم کاسه آیه میسر در من تو خود
 جاری دارد و قول که ای حو الی قول که کسیت آیه یتیم سحر صارت از بر واریست
 و لفظ گوهر اگر داد و عطف در میان سحر و گوهر باشد بطریق بر لیت درست می شود
 و الا این گوهر مثل در بر در او دارد یا عطف تفسیری باشد و در بعضی معنی
 لفظ گوهر در صورت واقع شده بر تقدیر طریقه استنباط موجب درستی معنی میگردد
 یعنی ای موصوف چون یتیم بر دمی صفت شست از ان جهت کمیت لوالیائی شست
 واری میسر مضم در مارا می خیزد و ایه یتیم و یتیم میکی و عیر بر می داری قول که
 میت کرم آه اسه در حق کعبه احسان و کرم سما آوردی قول که کعبه وجود تو آه
 ای اسماهای عظیم دیده است و انواع یتیم رسیده است قول که تا عطف آه ای
 آسمان که لباس کعبه کرم را بهم تو میکی و علمای که مسوب اند سلیقه تو میرسد و طر
 میانی آل عباس علما عباسیه قول که گر تو خوی آه ای اگر حاکم بانی و دران

مقام شکر سکوت کنی قوله کعبه را بکعبه که در مکه آه یعنی کعبه که در مکه است
 به حکم ما در این یافته که هرگز دست حوادث دامن حمارش نرسد و نگذرد
 عالی یافته که در مکه و حرم میانه قوله حرم صغیر اول مردن مکرر و ولایت
 در جوانی در پاهای گیلان و در پاهای گیلان موصوم آن ولایت است اصل خود را آموختند
 گویند طوطی در آن ولایت رنگی میبندد که در پاهای مکرر و طبع اول و مکرر
 سند و مردن طبع مکرر است در ترکستان مکرر و مکرر است که اول و مکرر
 و مکرر در شوم آمده است مکرر و مکرر

در بیان صعود ستاره شعرای الخ صفحه ۱۵

قوله در طالع الی آن شعر آه نشیمن سانی است سمان را که در آستین اسب و کشت
 سوزید شمع است بهر حال کوهی سیار است حیات آن رخ که در وقت ولادت
 طالع مولود شعرای دو ستاره است یکی راشانی و دیگر را یانی گویند شعرای شانی
 بهر مکرر و مکرر است که در مکرر است مستوره طالع و در مکرر و مکرر
 باغ است آن درخت از شعرای شانی حیات میباید و این ستاره را از مکرر و مکرر
 شعی حرام و مکرر و مکرر است که در طالع کعبه مکرر و مکرر و مکرر
 حکم کرد که اگر گوش سارات فلکی در حمار طالع مکرر و مکرر و مکرر
 نماید و بیت اقتدار و روش و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر
 درین مکرر و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر و مکرر

هم نمود و گدازه است و جان را امن و تهاں پدیدار آید و کمایت انداں شمری
 ستانی دات تو لوده اند سال آمد و فلک و معنی جید است به لایه جید سال قوله
 ماطر مستود آید ماطر مستحق از ماطر است و در ماطر اهل هجوم میان ماطر است که چون
 دو کوک در یک درجه و یک دقیقه برج جمع آید آنرا قرآن گویند پس اگر آن حال
 میان آفتاب و ماه باشد آنرا اجتماع حاسد و اگر میان آفتاب یکی از کوک باشد متعیر و
 باشد آنرا احتراق گویند و چون میان ماه و یکی از جمعه متعیر و بود آنرا مقارنه حاسد و
 درجه دقیقه دو کوک در دو برج که یکی از آن در برج سوم برج باشد آنرا تسلسل حاسد
 از جهت آنکه میان آن دو کوک سیزده حاک باشد پس اگر یکی از آن در برج چهارم
 و دیگر برج باشد آنرا تریج حاسد و اگر یکی از آن در برج یکم و دیگر برج باشد آنرا تسلسل
 حاسد و اگر یکی از آن بیستم دیگر باشد مقارنه حاسد و مقارنه سیزده است تقارن
 حاسد و اگر ساله محقق طوسی جمعه متعیر و جمعه سیاره که غیر سیزده باشد و طالع مطلق
 سیمین برج و درجه که به گام ولادت یا وقت سوال چیزه از اهل حق نمودار باشد
 و اول را طالع ولادت و ثانی را طالع مسئله گویند قوله تو شمری لایه قوله
 کر شام آید به سر دل شمری و در حق تو جیاست که موصل باشد فلک است و تو شمر
 موصلی بین او موصل عارم که تنوی و در محوای عرب لشکر گاه خود عاری تا به تنه مکرم
 اهل تحیم ظهور رسیده باشد و شمری از آسمان رود آمده و روستی بخش که معطله
 گردیده قوله چتر تو آید به قضا و قدر بر ازل و ازل چتر تر از بر حرا ایل گیر مد

ای سایان هر قرار بر حراصل سار و دور معنی مع سحائی حتر حیل ارفع شده
 دار حل جان مسکرم را دانسته که در میت الاله کور است و این مسخره می آید اولی و بی
 میاید قوله و سنان جمع درین طعنه ساری قوله تو من دایت الم تو من یواؤ
 ممول و ای ماری و ای معروف قمری بریر گو ملک که ال تستد امرائیل سیائی محال
 گوید اگر کف و زندی و جهانگیری و در سپهر دست تیر گو ملک که سر آن دو ستاره
 باشد ساک راجع ام سانه ایست طالع صورت عوامیان و زبانی وی سنان الم
 و انشدیه تمثیری گرو تمثیری سدر داج دات دوستار ایست که سان آبهادوری خدر
 یک طالع است و در لوبیکی ایها کوکی است حرر که آرا گو یا میخواند که در کفانی لوب
 قوله و من آه میسر بر رواد و ای علم گمی جیان بودار و گو ما قرص آفتاب
 مقدره راس هم آمده یا آنکه بر سر بر تو قرص حد است و لذت دانی علم نور اس است
 قوله عدل توانی قوله ما عدل تو آه میسر از ساست عدل توانی بر سر که در دو بر
 اعدال را کسب مع است ارفقود نماید و موجب ملاک حال داسد ما آنکه در لفظ
 که نوشته است در خاطر نماید قوله گوید آه از سر حال ای از سر شوق و محنت تمام
 یا از سر تصامی وقت که وقت حسن شمس است میسر از ساست او شل شده که رای
 اهل غرب گوید که میر میر بر مال خیال میسر در ملکات گوید قوله مسیح انگیز قوله
 سل عرفات آه متروک است که در ج سلیمان صیاید تا سر که در ج سلیمان شود مانع
 است آبی سلیمان عرفات را از طلائع و خندان در و جو اهر سختی که تمام رنگ آن

ماہی ہاے در کرد و قولہ سس سنان ای سس مار قولہ قوس قزح لکان کبر
 کردہ ہوا طائر شود و آراکان رستم دکان شیطان گوید و آرا قوس قزح جہت
 ان گوید کہ قزح ماحود است از روح النعم یعنی زاور و دو سر یا آنکہ ملاح
 است ماحود از قزح است بمعنی و تعلق یا مشورت بہت شکاک مکل امر یا مصلحت
 ساد و شاہی از ادا شاہن نعم کدانی المصحب قولہ آئینہ آہ صابا مردان ہم
 بیان آئینہ مسکندری گوید کہ ان آئینہ نو در ہترامی ای سلوک کہ صحبت آگاہی ارجال
 و رنگ بر سر سارہ اسکندریہ کردہ حدود و رنگ بر کنار و ریاسا کردہ اسکندریہ
 صفت کردہ نو دشتی ماسا مان حاصل شدہ و در گلیاں فرصت یافتہ آرا و آسا
 ادا قصد و اسکندریہ را بر ہم زد و عاقبت از سلوک امر الزاب بیرون آورد قولہ
 رسان ای روش قولہ حوں سارہ آہ شکل ماہ میش از چہارہ ردیہ در پہا
 قدر ماں نو را و ترقی گیر و در پہا قدر بدت شریل ماند قولہ شکوہ مرد آہ
 شکوہ ہیدن کسر اول مردوں کو ہیدن بمعنی ترسیدن و ہم مردوں و واپہ کردن آہ
 و نعم اول بمعنی اطہا مرگی کردن و یہ یافتن مانند کہانی نماں سعی اول
 در سعی راست آید و سعی دوم در سعی ماستیہ کالایمی ہترامی بمعنی اول و سعی دوم
 و ہم الما کشیدہ و سون رودہ قلعا ایت در حدود مصر و ام ماد شاہ ہے مودہ دار
 یوماں ملسان مردوں سرطان نام و جہتی است مشہورہ در مصر گوید بعد از طلوع
 ستوری شتر سے کہ از آہن ساخته باشند مرگ ان درخت فرو بردن از آہن

روزی شود ما پند جمع کند و معنی گوید تیشها در بر هر سرگی که مستزده اند
 سیار و درو اتحان می خاست که قطره رشیر گا و چکاسد و عسل لجه باسد و لجه سیر لسته
 شود و آری چکاسد و بر هم رسد آتش سدر شیر سوزد گرد و آتش معری و بهن انسان آید
 و موسیقی که در وقت طمان آساخته است باغ و وحش نوده است و آری این التماس
 و گوید از محو عیسی ۱۲ و تم آری احب انسان گوید گرم و تنگ است و در دین گوشت
 رسته را باغ است و بعد از کثیر بر گفته اند بر تیه رسول و معنی حریبه باشد و معنی روح
 است که نفیس اصل باشد و معنی نقد خیال می رود و در که بحث من و در در معر کند
 هم گفته اند و معنی هر روزه و پیوسته هم آمده است و در آن هر نفس نفس و آن ثبات
 نام اندیش چهره است و معنی گوید حکمی بوده در حدیث است که معنی گوید ستمگریم
 که بر سر هر من نام دارد یکی اندیش که او پسر می و دلشای و مکت را با هم جمع کرده اند
 و علامه را می که که حاکم هند و سیاحت باشد و آواز و نوگیری بر سر باطنی است
 و او جامع اعداد و مکت بوده و شاگردیت اخوند است و توم شاگرد و تلیوس اول است
 که صاحب خط کشیده است و در آن ناس و شمار کرده و در سر سر است و تلیوس
 درین بحث درین کوه و دره را گوید که انی الران قوله باره و شاعران الم باره
 در آن باره و دیوار و قلع و تهر را گوید که آری استاری معین جواد و کرت
 و در تبت و دولت را بر گوید باره سکندر که یار هر است است که انی ترحم علیکم
 قوله خوران بر آه فیور حیات عبادت باره لکنه یسه خوران قعود شتی

را بر ملائکه موله در آن آرد تا موم پیش و در اسحقات و دنیا فائز
 گردد مقصود معصوم و ثناء گناه ارنگره مصری اهل عصر قیام سما و آیه ما و در
 ملائکه عرش کلاه دریای متواضع گدایان جمع شد مع شرف قوله انیس آید
 یعنی انیس هرگاه معلوم کند که اسیر شد سیات الهی حضرت آدم علیه السلام را سب
 توبه آید ای یحیی مثل تو در مدی داشت ابریمت الله تعالی او را حلیه ششم
 است اسیر تو بهتر هستی تو قیس نام کو بی است و این کوه را این بر گوید بر آید
 حور الاسود را در آن نام است گداز آتشی بود که انی المختص قوله بدرقه آه
 آدم و درل حیدر شمار بچوال ار شده تا فائز مصری میب و نصع خواند - سرا -
 سب و در است که انیس قبل از آن در پیش آدم علیه السلام هر سال مرد و عبادت سرور
 چون حق تعالی آدم را بیاورد و خلقت خلعت مخلع گردانید امر مسجده اش مرد
 اما انیس را ایستاد چون سب پر سید و اسحا که از قوم من بود گفت که من بهتر استم
 از آدم چرا او را از حاک سرشته و مرا از آتش پس در بیعت مرد و گفت و آن طاعت
 چند بر سال ما در فتا یعنی سبیت حدیثی که بیان شد است آیه طاعت و مقول
 در نگاه الهی گردد

فصل نهم در مدح و فضل او

صفحه ۱۱۰

قوله از سوره آه مقام در مصلح سالکان آنکه سده را محال شود در آمار سلوک
 و گفته اند که مقام عبادت است از قاست سده در عبادت و شرط سالک است که از

مقانی مقامی دیگر قریبی کید یا بر سر تنه نقویں در گدود بر تنه شکس مقام نماید
 بی مقامات معروض و میر است عرفان الهی ۱۱ حضرت سید المودات رسامی طریق
 پدایت محمد رسول اللہ و کہ گنایت است از سوره معروف و کرامات تعلیم گرفتنی و توفیق حضرت
 معجزه نماید و گوی آیت ای ای الی سب قولہ رد دعوت آہ اشارہ است بمحو اہل
 مامون لکویں آسمان است کردوری آسان س او س حرامی در میان گو میسداں خوش
 نود باگا گر گئے در روی گو سعدی در عود و مدید آسان گفت و یاد کہ من ہر گر
 کر کے عالم تر پس میر ام و عتبہ وی مدوید باگو سید را وی شاد گرگ بس و آ
 و گفت ملز محمد میگروانی ار ایچہ حدایتالی ہر روزی کردہ است آہسان گفت محمد را
 گر کے کہ من مگوید گرگ گفت محمد تر پس آ کہ محمد مصطفیٰ مدیلتا سامی تر ظاہر
 شدہ شمار اکتساب حدائقالی میجو اند شمار وی عاقلید باہسان گفت گو سعدی ہر کہ
 سکادہ دارد اگر من حق وی روم گرگ گفت من حماقت عام و ریادت از ایچہ بر قبیل
 سامی محمد آسان سرامی و سہ قولی مقرر سات و گو سعدی را وی بارگہ است
 و مامی از شمار ہواں شد و چون رسید در رسول ۲۱ اصحاب شصتہ خود در چون ششم
 وی سر آسان افتاد و گفت ای آسان آن گرگ و عاقد با ایچہ ماس شدہ خود آسان
 با ایچہ ہزاران اماں او و کہ الی بالشرح قولہ ہر معجزہ آہ اسارت است معجزہ قبیح
 عصا و دست آن حضرت چاکہ روایت کرد انس ۲۲ کہ گروت آن حضرت کئی از مصات پس قبیح
 کرد و در دست شیریں وی ۲۳ و تنیدم ما قبیح را پس تر ریخت آن مصات آورد دست

او کرم و تسبیح کرده بعد از آن رسماً در دست او تسبیح کرده قوله **الحاج آه ای**
بیرا تانت معمره **فاخره آن** **تاج الامیاد محمد** و آن چنانست که چون رسول ۱۲ ما
 او که صدیق ۱۲ در آن عمار قرار گرفت همان شب مرد در آن عماره رحتی از زمین است
 و عسکوت مرده میدو و دو کوزه رحتی سیاه برده عسکوت عمار درخت مستعد
 و سر روی اهل که آن را فیصله رسول ۱۲ نمایند در رحتی از درختان فادی نظر کردند
 و گسند فلان درخت را سخوان رسول لعنیں آید رحب با سخوان آن درخت معان است
 و بی آمدن پارس رسول ۱۲ مایه تا زمین بر آگشت مار گرد مار گشت و مکان خود رسید بگدا
 فی الترح قوله **جعه آه ای** **بیر معمره آن** تسبیح الدرسین است و آن چیست که رود
 لشکر از عمارت حرارت در بهایت تشنگی بوده و با سبایج عاتب هم میرسد چنانچه
 اگر مردم قریب بهلاکت رسیدن در یابی موعود موت قدحی طلب فرمود و در دست
 سارک در آن قنوج گشت که است و دو نیمه آن را در دست اسعمرت جاری گشت چنانکه
 تمام لشکر از مردم و حیوانات امان آب سراب گردید قوله **بگام محمد آه ای** است
بیر مستی معمره آن شاهنشاه اقلیم دین است و آن چنانست که مشرکان پیش رسول ۱۲
 آمدند و گفتند اگر تو دین و عوی صادقی ماه را در و نیمه کس رسول ۱۲ فرمود اگر ماه را
 در و نیمه کم ایان می آرید گفتند آری و در آن وقت شب چهاردهم بود رسول ۱۲ از
 یزد در گذار خود در خواب است که ماه دو نیمه بود و دو نیمه شد چنانکه یک سیمه بر کوه انیس
 بود و یک سیمه بر کوه دیگر رسول ۱۲ مایه کرد و نام یک یک می برد که انی سلطان

سید جوں آن در سخنان آراستاده کرد گفتند سخن کردی گفتند آراستادان هر
چسید اگر گوید ما بر آراستاده کردیم راست است این سبب هر سبب که
بر سید جواد کس بر چنان دیدیم که شما دیدید قوله ماموست آه نیستی آن
تو سمن میت و تها و تو مرته ایست که در سخنان ما گفتگو سبب کرده که

در الشرح *

در شرح شیخ الاسلام صیاد الدین عجمی

صعده ۱۱۱

قوله حاضر کرم آه بیست ارگلهای رنگین مع ذی شای شیخ حاضر و رابع رنگین سارم
یا که مسکه حاضر سر کرم محبت مع دوست ارگلهای و حرارت محبت تبار او حاضر خود را
رابع آتیس گردانم صد گنج ای صد گنج او هر از معرفت قوله حرارت کمال یعنی نوع
خود را بعبیر از آن است که شسته و بپوشانده و بگریه و بدمد است که تحول است و در گلوئی
آن میوای طیرقت سحر از پست که طریقه را بپای راه الهی است که حجت احوال
جسار مند پیاده و لاله اید و ساس کل الحوه تخمید گرفته به بیت خوش ساخته
پست کسراوان مرآت دی را گوید عمو و آردی که گندم و جو و سحودان را کرده است
حصو و آوازه سرنی سوین و حاصد سوین استعیر آرد حور بیان کرده و سوین الحظه
آرد گندم بیان کرده را گوید و مرگم است که بعضی ارجله دستان و قیام و جو گیا
هندوستان را مگر آرد و مراد از آن است که آن سار که هرگاه مقدار یسته از آن
سحود را چند روز محتاج طعام فتور و اندک علم کدانی الزام قوله آن

دلق کران آه سحر مج طریف ویرا که جسم او در لطافت مرتبه روح رسد و در طیر
 و سیر همچو روح باشد یعنی آن لقی را آن طائر پروای قدس مثل سعید روح و سحر
 و موحشای خود بر که دلق او پناه مردار هلاکت ناموں و معنویات و قوله آه
 مه دل آه اما سیر عالم بالا و دوستی و میس هستی قوله ماچی است آه ای
 دل آه آسمان معرفت است که چو راه سائر دریاں است کله المهر روح و صیغہ گنگ
 صبح که انی اکتفا و در شرمه سیاهی که در روی مردم افتد این مال آس قوله
 تنلی اسلے موصل آه حضرت انوکر تنلی و سید الطائفه سعید اعدای و ارباب یابی کنگ
 و تنلیج مادر هستند و حضرت سیماں قوری نعم سین و حضرت فیصل بن عیاض
 بر ارباب یابی افتد و چپین حضرت الویرید سلطانی و حضرت الوسعید بن النوا سیر
 مادرانی اردوستان الهی نیکال معرب رشکال دانی نشین محمود قوی و کاف عرفی
 معبر رسات است و صاحب سراج اللغات گوید که رشکال معرب رشکال است که
 سین مہلہ باشد چه در ہندی رس سین مارتن و کال یعنی وقت است قوله
 دستش آہ تنای الملع و اندید دلالی و در شمش و در کسده رعد معتقین السکون
 گہاں راہ و مائی گہدشت و اول نایل قدر عاری حیوثرہ امارتعا بہت مسد
 گر بر ہندی کوه سند و در آن ملکماں و سماں فیتد و طلوع و غروب ستا کال
 فلکی معلوم نمایند و در صراج معبر حتم دانتق و قوم حتم دار نکاں، مانے کہ
 رکوتیاں رآن سید یعنی حیا او در راہ اسرار عینی و اطوار لایری متاثر باع

و مد است یعنی ریه های صلیبات الهی - را گیر و میوه صلات با قنای است و
 مایست که از اسما و صریح معلوم میگردد و قنای عالم مالا در آن بر دل میسکند
 قوله در سیدانی از آتش آه یعنی در سیدان و از حواس بر الهی بکمر سمانی
 صدف شد ای سیدان او که بکمر است صدف حواس بر سر را گردیده - ای که گاه
 اشک را ختم میبرد چنان حواس است که از حرارت آتش دل گداخته مراد دیده بر آرم
 و اگر او صدف میان بکمر است و صدف باشد صافی اکثر صریح یافته شده تقریر چنان
 محرم ظهوری آید که در سیدان بسیاری حواس بر صدف و صدف بر سیدان مایل که
 حواس را و صدف را خود می آید و صدف و دریا از حواس مایل شده هر دو در افق
 فاضل لفظی حواس که صدف و بکمر است معقول و موهوم ملوکه بانیست میبرد
 کدانی الشرح و آنچه از توحید این آیات ظاهر می رسد این است که در سیدان صریح
 صدف و صدف حواس بر سر الهی است و چون در حواس است و گداخته مراد او پس
 اسما و تعجب میفرماید که حواس است که از حرارت آتش دل گداخته موهوم دیده
 صریح در متوجه بعد از آن بر قنای خود شاد آورده که این اشک که در سیدان او گاه گاه
 می بیند حواس است که در سیدان صفا گنبد او بر آمده اند و صریح ملک حواس
 اعلی الله الحید کعبه خدا گردانده و بعد از آن که در سیدان است کعبه قوله در نفس
 آه میفرماید که از حرارت لفظ الصبر که حرارت الهی در سیدان است (که سیدان است) و
 در نام خود که بر صدف و در سیدان حواس گنبد آه که نفس الهی صارت است از آنکه

و استقامت لطیف یعنی ارادت مستحق و استقامت که عشق الهی داشت و صنعت
 راستی موصوف بود الف را در نام خود و در حاصل آنکه مسکن راستی و استقامت
 نیست و در حواله صورت نقش راستی نمود و استقامت او را در نام خود و در
 تمیز که معنی از راستی که در مطلق معانی و معنی سر رعلو گرگر آید نام خود را
 حواله نام خود و ظاهر است و استقامت است که انی الشرح و در اکثر معنی صریح اول
 پس اسباب است آن نقش الف که قدر او بود و درین نسخا سیاح و تعلیمیت قوله
 کما عی حاضر که عی که ای آناد کسده کسده معنی که دایره از افعالی قوله حواله
 ارایه رسک آه پیله اردیائی خود صلد حاصل که کایت ارجال الدین مصلی
 است نفس و یرده و اصاف و در و حواله سر گرفته ابر و ابر عاصا مصلی برآمده
 در دگر و بر اثر حرم و دیدید که دایره کمالی الشرح قوله از صفتن آب مصر
 عودده آه ای رید و استبد و در قرارت را دست مسکن سر و تخمید داده و ارا
 از سر گرفته شرح قوله من دده آه خوش حال فستری است یعنی هرگاه در و صله
 مشر که سر و عیالت نام شرف سر و مشرف گردید حجت مسکن عار او گشت که در
 و محل اولی من کل الفوجه میست که انی الشرح چند احاده و ذکر که کسده قوله
 صد و اورد آه صد و اورد آه حال الدین مصلی الوالقا صاحب هر با قوله
 رستی آه کسی سر و من سببی برق و در وری و ما و علو او احصر و در وری
 امک رسا نزل بالعمیچ میسبب جهاں فرد و آید عین آرد بر لعلام

و حراں قول ششتری پوش آه ششتر محض شومر و آن شهرت
است در خورستان که عارف ابرقیتی در آن حبس باشد قول رومی سلس سرج
لناس +

فی معنی التصوف مرقیہ ۱۱۵

قول معنی طلب آه یس و یاسوتی آه کسے بہتر کہ العن اوار الہی نورانی است
حاصلی کہ کہ ظاہر شعار خود دیا ساحتہ و سائن مطلبای اولی الہی در دوستید
و ابواب دیدن آن بہتہ و پرستہ قول کان پران آہ یسے مرشدانے کہ سرکار
رسیدہ حقیقت را کا یسعی ہمدہ طہم الباءات ہم عسی گردیدہ برودہ اسرار
ردستہ ادناس + ویتی و مقدر و صحنی دوستد و دعا دعا آن میگوشد
و پروں راسر لاسی کہ باشد طس ہدائد قول ہر چند معنی آہ یسے ہر چند معنی
نکود لاسی صوفی ما است لاسی صوفیان کہ رد اہل تحقیق صوفی را آن ہونے
میگوید کل را حاصل است کہ انی الترح ای چاکر صوفیاں دوی عت و معرفت
الہی آید ہمیں از کل ہر نوعی مقام ملں میرسد صبح صبح اول عامہ حیر بردہ است
باشد قولہ ریں طلق آہ طلق طود سمن صبح طیر و مردن حیر و حلت و حل را
کو سد و سے آمد رگی ہم آمدہ است قولہ ای گشتہ الی یک دم آہ حق در دست
و جزا شدہ یسے ای کسیکہ جان آتشین ناری اسی سورہ و آرا مدہ دوم و ظاہر
لناس بہت در دست کہ لاس اہل معاہستہ در کردہ این معنی سرائے تو

متحد شود بدست پیدا اول محبت و ریح و مار گشتی شش در دوه و مصر و سکونت دست
 از بعد ازاں این عامه بدوش تا ترا سر آں فاعده متر شگرد که لسه الشرح
 بخش برورن پس گیا ہے ماستد که اراں عامه ماصد و فقیراں و درویشان
 دوست مد

فصل فی معارف الصوفیه صفحه ۱۱

قوله صوفی آه یعنی ارنگ لباس و تعلق دیا صوفی بیرون است و درین رنگ
 صوفی را عقل طلب کرد و محبت و یاقوت آرا که رنگ ارحم ابرجهاں و ماصد و مشار
 رنگ ہیں حم است و صوفی تعلق مابین عالم دارد و ابرجهاں رنگ بی و درین
 معلوم شد که رنگ لباس صوفی است **قوله** صافی آه یعنی رنگینی صفا
 و درمت است و من کردم نگار عاره حاصل بر چهره دارد ارحم ابرجهاں خواهد بود و لکه
 صاف هم آسجهاں است که در دله اسی ارا و صاف یسدیده آن جها است که
 بهمانی مثل میگردد که رنگ ابرجهاں لونی شده و تعلق مطلق آن جهاں داشته
 کاسیاب آن مشار گردیده در یاد حق محو گشته رنگی ادرین مشار مدین دلق ادر
 است ماستد **قوله** این عالم آه یعنی این عالم بایا بیار اگر چه سرل و ادر است
 نت و سکونت و اذن داری فاما لاطول که حکم کاح عالمی و قمر عالیساں دارد
 مثل دلمه چاه است و مقابل مایه دل بایه دارد **قوله** چه گشت آه درین مصرع
 چه میدوسی مساوات است **قوله** که که حکر آه اسے راه و شفا احتسا کن که

قوله غنسی آه مراحمه بالعم قنیلہ ایست از موم سی ارد کار موم خود مدانده که
 اقامت نموده اند که ای المسبح و مراحمی مسوب قنیلہ حراحمی میسیر من که یکا
 حراحمی است غنسی آه که از آفتاب مکرری الیوس ردل من آامه و هر چه
 مامته از دیامته قوله مل مان آه مان التی وسطه ویر سے کلال آمدہ متفق تحقیق
 کده حق راست قوله هرست آه منکرم مانع کارای نیک در و گوار یا بیس
 از دل دار حرف ردن دیماچه در و گوار یا است ای در کارای نیک و در گیار گوای
 او مانع موافقت دارد قوله از سو آه میس قلم او که در و ردن اطوار او
 مسدیده کمره از دای موسوی است دار مسکه به تحریر کات عربی پردار و
 سر حلال می راید و عالم مانع حرام پاک ساخته قوله ران آسمیات آه آسمیات
 سمش کما یه از قلم است مانع از رنگ صرح آتش و یا مانع از آسمیات قوله
 میں است آه ریش مانع سیاهی میس صفاتی عامه او تمام ملک من قند بند
 و در سیاهی مانع او تمام بند است قوله مانع الی من بندوی آه از فلکی راس
 و در که آرائین ملک گوید گنج مکی حارست از هر عالم ملکوت مطلق مانع
 مسوب شهرت طلب در و یا حرام از علای است که در مصلاب مانع قوله آسمانی
 از این شعر در مع موجوده میں طور مظهر آه و نه مانع قوله دانست الی هر آه
 میس چون دانسته بود که در دت حرای اشیا قی حدت او مراد نوانه خواند که و سیمار
 کتاب خود مرا قلم داد و عتوقت و مع گرداید اسے چهار کتاب در راس

حوالہ سودہ تا العت آسمان موجب آراش خاطر میں گردو چار ماہہ راہ راست
 من و استاد وارد حیدر آادہ گردانید و من چار ماہہ اورا در حق هدایت و راہ
 راست نمودن و مطلب خاطر گردید چار کتب آسمان میدام +

در ترجیح و تفضیل خود

صفحہ ۱۲۱

قولہ از من کہ شعر بالا چون خود را آفتاب گشت و دیگر ساعرا را قمر قرار داد و آفتاب
 را ملک چهارم است و قمر را ملک اول پس ما برین و مردو کہ این شاعران کہ مستند
 از من بشمارند مردود و بیجا کہ قرار آفتاب صیبا حاصل کند شاعران مرا بجهت
 از من کس کند +

در بیان نسب خویش الخ

صفحہ ۱۲۲

قولہ خلاصہ آہ یہی مرتبہ کمال و برتری و ہر من ستارہ احمد است و اول مرتبہ است
 قولہ شاگرد دارال اے قولہ می نام آہ شاگرد دارال عبارت از قتل اول است
 آشفہ ریہاں عام کہ مردوک رسید حاصل این جدیدیت آنکہ چون اطراف ملک
 از ستارہ اچہ ماہ بہا بہ انہاں پہنچت امت من ریہاں بیکند ای ہوں تسلط
 خود مرد میں سے اندر و ستارہ از روشن و تازان میگردد و بکمر و ترقی و ہم صاف ہوتا
 و آلات العاطف و مالی ہذاں ملوکندہ معمول می خود و گویا درین ستارہ امت است
 شہزادہ خود ہر سائیدہ آشد و قتل اول کہ محسن عقول جروی است شہزادہ
 تہذیب آن می پرورد و من کہ صلاح بطریق اہل تارود و لفظ و معنی و غائی و بسی

می نام که در مرتبه لطافت و خوش قیاسی میسلیح از حد حضرت موسی و حشر
 علیها السلام گردد و این سمنان عالی قاسم شد شرابان مرصعی عظام و طاعتی
 و طاه حامد که مای گشت قنول بران حامد الی و در آه حماد بالمسم
 و تشنه الزار حامد ایستاد اگر حامد صوف را گویند میسلیح حور از تار و بود می حامد که
 و شمار در دای سر رگای دین تواند شد سامان آن حامد راست محمدی مظهر گردانم ناگه
 موافق شرح سیرت انجمنی صبح ساحت از جیبی مظهر و مریس میدارم و اولیا و اندر
 تنایان که صارت از مسافران اطلاق است در راه و مرغ چست و طهاران میدارند
 قنول شد حار این سات و آن شد تار متعل است ریش حرد و کارای مار یک می
 و دقیقه کار می قنول و تار جیه ایس و تار جیه قریب و هم که حوت ساکنان عالم الاکان
 اید و رگ سدی مرتسکم که حشرت میسلیح که پاکست قول طرا بد دست رگ سدی است
 از جیبها استن آحضرت است ظم ادا و حواصن اشیا ز العبد پاک در مصرع اسل
 صحت واقع شده رگ سدی معری صیره و سیدی شی حامد و آن حور ما از داد قنول
 حکمت الی قنول حور آه حکمت مانی حکمت گو - گوشت گرفته کج شده پیس حاتانی حکمت
 مانی است که گوشت قیامت ماکرده از صحت ما انبی جید که از ناد معقولیت گشته اند در
 راه صلاحت اقاد و اسلاص ماری و در سلی شعوری و صحت عقل حور ادا اگر جیه
 معتقد اقص خود حور عالی اف لنگاه خاص می نماید و در حور گان صفت نشا
 سرگردان نادیه لکانی گشته حور الیاد و اساتقه گردیده اند و در صرح اول مست

ثانی میر میمن داغ مدد سه حوله خرواں سرخی احلاص رخی مالکسر و آتشید عامه
 صورت خورخوره های صیف افضل اند و در لباس و جامه احلاص که عبارت از لباس
 سرکان و صومعه است ایشان در بر نموده اند و گویا قالی های ده گاه خاص اند و ای صبیحه
 صابیت درشت و مطوع است و ابروی است که مسوایی در من کتاب مایاوت +

در میان دستا طرف پیدا که علی نحا لود صفحه ۱۲۴

در سوی در آیه ای از سونای دیگر که علی حار است و خادم و در من من ترا سی است و ادب
 ام قوله درشت آه درشت آه سونای کورن اسی همه گناه که مسو که مشت را و اگر در آید
 بیس قوس قریح و اگر صورت کان است کانی شغب ملق خود که شاه ارد و ارد و میگردد
 و آن مشت ملق در آیه ای و سونای سکم و قمر و با سمدون می نمایم قوله رسد آه
 ارجح تر است که اگر چه حد است و قوله گوهر من الی کو بوج آه هر من نام خبی که این
 و بیس سلطان سکندر بود و بر حضرت ادیس را میگوبید که هر من الهرامه و هر من
 شلت هم می گشت و حق حوسه لالت احم شاسی و طریق اصل را سکه دینی گوید ش
 تحت تخته که ران استکال مدسی کت مد میل مالکسر قلم امین گویا جونی است
 طریق سمه شلت کرده خطوط راست و استکال جمع با نواع این کتد هر من اگر بیس
 اول باشد عدیل او سکندر را از سطلو که در من من چهار تمام داشت مراد باشد و اگر
 انی عدیل او حضرت بوج باشد هر من بعد مریت تانی مودح ایسی میگردد و بیز

عیدل اشارت حضرت ائمه علیه السلام توان گفت که مرعم میسر شود حال در و گری
بیکر و قوله حق است آه ایست و بر تکرار

در بیان نسبت این طرف را در که طراح بود صحیح ۱۲۵

قوله هتم آه میسر از طرف اندر دست طراح دلم و آجایی که حداد و حیات اند این
حدادی آمد و موجب آمدگی آنها العاط و معانی استار میست قوله رکع آه
میسر هجا و در حرکت استاحت الطعام قوله در دیگر آه میسر از گری و حرارت
حساس در دیگر دواعی طعام که دید میسر است محال از باب دانش ای انا العاط
رنگین و معانی متین را گری حواس در دواعی رنگین رساده ترکیب و آنایس میسر
فائل محاسن معلوظ کرده و آجایی آه صبح و الکسر میسر آتش مطلقا اعم از آتش است
فائل سرکه و غیره که آجایی الکسر و شرح ایما الکسر و سحر میسر است از حسن تعدا قوله
آه هجو آه هجو آه الکسر از حود میسر است که از آجایی سار در چاه میسر آجایی تازه و سله کرده
در طبع آب اما در حیدال مگر از دیگر گوشت و پوست و اوار هم جدا شود و جدا را
سودر که آجایی کف اللغه صبح الفتح کتادگی صراحتی و بیان میان و تیج را
و کلام مرگ و ولت و دین بیت لعل و مشر مرتب است قوله شرم آه آه
مرا فان معانی که نمود العاط و معانی را از سر و و اسرو میستاحد مآقه کسبیکار
ماری مرماست کمال محبت بر سیده ماسته و آن وقت را امام حاجت مگو مد

انا دارود و اسے زخمی و جان خودہ اسے اوجہات میٹھاں ہر سار
 و موصار مدکی تو اندر تہم ادا طاعن در میں طبع من کاستہ میں ہر دو اسے
 کردہ من طبیعت من سرور آمدت حیات و موصار مدکی حواہر خود یا انگہ ہر دو
 کہ لایق در اسی جان است و لفظ خود و محسوس لایق و شایاں باشد و در بعضے مسج
 معنی اول حاکمیت کہ سہ ہر دو یہ کادوم کہ حلال خود و وایں در عاقبت و صبح است
 و سبب تحصیل دو یہ جانی آنست کہ آئینہ دران مونس اعلیٰ ہم میرسد ہم دھما مہ
 طاری است و درین سماں طریق استعار طبیعت من چون متاد و اصل ادا اسما و اید
 از طواری حدثان معطوطہ قولہ گرد آہ خود آئی پارہ مارہ ویر معصوم را دیدہ
 خود کردہ چاہیہ خود در بیت ثانی میسر باید طاعنوں مرگ و ماتحتی الروح تہی کہ از و
 روح مدد و عمارت ادا محسوس باشد کہ موجب سوختن روح گردد و شریاں رنگی کہ در و
 روح می باشد محمد عداداد نام طبعی خود بسیار باہر در من طب قولہ کوثر آہ روح
 فالق بالظہا و ساطع اگر اسایہ و حاکم اسر و او معرو و مع ہم آمدہ است ادرک
 در داری نام تختی است کہ حضرت رسول را است و علاج حکمت عداقتالی بردہ روح
 فالق مع التشدید راچی کہ میر در بر اسے در آمدن مار خود و طاق کہ در عمارت بردہ
 اسد در بران است و در دین صفا آنچہ بردہ عا با صحبت است سق سار مد
 قولہ ہمو جیسی آہ استائیت قبول تعالیٰ و جمعا فی الدیاء و الآخرۃ کہ در شہاد
 حضرت عیسیٰ واقع شدہ عار ہوں و دایستہ سرائی اطلاق شکم کھا آید و تہی

کسی کیم و سکون و دم و ای که رسک اسهالی کار و مرض و قدر و انکوا است که
 نام دارد و است و حیاتی بسیار عالی عشق و تمیز و پیر و عیون +

وریان حسّال غزو - صفحہ ۱۲۸

[illegible]

صفحة ۱۳۲

در مع دیدن تو تسبیح علی سجاد

قوله از تر آه یعنی از یگویی خلق سکم و است کسی مرده خود ملام از دولت همت
 نازد در خود ماموت گراست ماموت سار است و کس ساری مشول و کسار اجیاد
 معنی دارد و قمر نام ملام حضرت علی این الی طالب کرم الله وجهه است قوله کرد
 دل آه ای دل سوخته مرا عمواری نماید قوله مید آه ممل آه دست و ما میر و شیکا
 بلال مالکس راه مونس است او احوال و معارفان قمر خاند و میر و مار یکا و شاد که
 مدان و حتی صید کند و مار در میا پس معنی مراد است غافل معنی قمر اول و کسار
 تانی آب میار صاب و در فارسی بلال در هر سمت قاتل که جان ران بکشد و بیج
 تریاک مقاومت او سواد کرد بلالی بر حیر که بلال مست و کشته باشد چون نام
 بلالی که انی سبار عم و چون صفت سخا می موصوف توان بهاد و بلال بلالی مراد
 عام باشد و بعد کشید ام کرد مصراع اول واقع است در آن سعاد است بیکس
 شیر مرغ کسر تالت کساید محال باشد در آن یز قار پرورش نور و زس
 آنچه وقت نور و کردن ما و شاکان مردم از تنگ و بدید مرده

خلفای نبوی یا مرقم رانته نام ولیه مشهوره است حیات ماکسر نگار شمس یسعد
 معط و گبه است از رانده نصری میتن نام است ملک چهارم سات آسمان است از
 بیج و استکی و قتلک مایں عالم دار و ملک ملوی براد است مسطوری مے القابوکر
 الشؤرکة العظم و قلع رمة من الصادی تحالف بعثیم و هم اصحاب طبرکیم
 الدی طهر فی رمن المامون و تصرف فی الایمل بحکم و اید و عالی ان الله
 دواقیم ثلثة و هو ما لدویه مسطورین استی و مود نعم کیم و سکون دوم
 و متع سوم دالشمه معان و ما کم آفتاب سیرشان آباد و الفع و قیل ماکسر و ماراد
 فارسی اصل و تم و مس و درادات است اصل مردم بباد ماکسر میاد و درسم و خلقت
 و تن و وسیع کرده یسے اصل او مسطوری و مودعی است و درسم و آئین او اسلامی
 و ایردی و متعارف اسلام پس گردیده قوله مولداه دو عطاء نام حائلی است
 که شنگاه و یک لودیلا قوس مایع نام پدر و القریں و بروی ران میلا توکر
 امیر لکرا گوید و یلین مے لشکرها و اوس امیر گوید و برام یکے از
 و انتوران باب پدر قوله سر راه آه سیاستو لعت و الیاء التماسیه معدک
 است ترسیا را برابری و سی و زلیا ترسا کشیت برودن متیش میثوایاں
 و برسیاں و راهراں و عالان لصادی ماسد و معرفت آں قیس است مکر قان
 که ای بران قوله تسج آه تسج یاکی کردن و یاکی مدار یا د کردن و مار
 کردن و سحان الله لعت و رد و طبعه تنیل لا اله الا الله لعتن کرد و لعت اول

نامی کردن و منتهی گرداند عمل و کسر اول هم آمده است برهان قولش شاه آه
 یعنی اولی سید و دوم شاه را سید اری میگردد و احیاء را سید سوسین
 و اولی هم دل و دوتا علوم وقت احوال مصیبت دیده معنی سزاوردی قولش
 سید بن آه نفع، نعم بصیرت کردن مصالح یعنی صاحب مادی اختیار را سید میگردد و کج
 میسر نماید در سوا حاکم آن بی اختیار و مواظط و محافظ است از آفات و راه مراده
 بالغ و راه مستند و عدالت دال جمله نوسه از آفات ملک قلعه گیر می فانی آت
 است که مکر را محقق گردان سنگ و سر حرم اماره از متع و رشیدی و کسری
 و بهار غم قولش ناوگانه ناوک حصیر باد و آن چینی است میان تنی که تیر ادا را
 نگذاشته موسی مخصوص فی اماره و گمان این خوب و گمان سخت گوید و کثرت
 استعمال شیر و کور را بر ناوک حماده ادریس حماد است و این تیر کو یک مانند است
 سائر تیر و همین معنی شهرت دارد ملک منتهی مطلق بر شهرت گرفته و منتهی را آمد
 کرد اصل منتهی تیر است و کاف مرائی است و این تیر ملوک گیر میان تنی است
 است دارد بهار غم ناوک مسیح کایه اردو مائی و مصری مانند کرد آخرت کند
 قولش شروان آه آورست آن موقرن صحیح موسی که سیقات اهل محبت
 سمیت احرام ع و مه ادریس العری صریح یعنی صاحب حرمت ادریس روی که مقام
 ایشان بود و حوت مود میدود و تواتر استوار سجا را آمد من هم شروان راه کت
 و موسی اوقرن میدانم و من هم موسی صریح حرمت ادریس ادریس ام

در مباح عم خود الخ

صفحہ ۱۳۵

قوله گزیده آه اشارت است بحدیت موسیٰ کہ الشیطان ہر من طل عمریے
 من ابرس شیطان حولی در ساء اوگر سحیہ ام نیا سحر از ترس شیطان کسی راستا
 حضرت عمرؓ گریزد میالکتی محتاج او قوله از علقش آہ ہر من تلب ادیس
 یے میدان علم دارد کہ تلب او ہر من تا بچہ علم و دانش رسیدہ قوله حار
 رکشاہ بیان ترویج میکند قوله تار و دم آہ یے از ان ہکا میکہ بر دتر
 مسکن و ناواساختہ ام یک من سحرشہ ہر از من رسیدہ است قوله اول الے
 قوله انکا آہ سرائے ترقی سراج کمال خود بطور اہل تعظیم متنازد یے اول یک دقیقه
 خود نمودن من تحت دقیقه رسا بیدہ درجہ ساحتہ کہ صارت است از ہی بعد از اہل
 روح دار روح جاہا بسیار سہ ما کہ مطلقہ فلک الروح مقسم و وارده قسم است
 و ہر قسم راجع ما میدہ اند ہر روحی را سی قسم قسمت بودہ ہر قسم را درجہ و ہر درجہ را
 تحت قسم مقسوم کردہ ہر قسم را دقیقه گفتہ اند پس از وقایق درجہ وار درجات
 روح دار روح ہوت کو اکس بحصول میورد کہ عم مصطفیٰ مکر و یے انوطا لہ
 ما بعد مصطفیٰ کرد قوله میں عقلم آہ شہاد است از قوله قائل الم محمد لہ
 سہا قای کہ درمیان محمد رسول اللہ واقع استا یے عقل من از طرف او
 این سخن دگویش حواد کہ آیا یافت ترا فیم پس ما واد و ترمیت مورد

قوله ان کروم سائے این حال آه اهل عرب چون دجتر سحابه ایشان متولد
میدرند اور در گوشت میگردند عاریت ناموس دنیا که موجب عوایت است و دایر
مقیه واقع شده قوله تعالى وَاِذَا لَمْ يَكُنْ لَهُ مِثْلُ مَا يَرْجُو قُلْتُ لَا يَأْتِيكُمُ الْمَوْتُ مِنْ
هنا که در گوشت کردن ای بقیه که در گوشت گردان سوال کرده بود که کدام گناه کتبه
شده اند قوله حصه ربع اول وانی متردن گلو است در این و در این محله
است بهت سیکل تنوید و او را در گوشت قوله ران آه اربعت قسم آهس حاکم
بسیار در جهت حفظ در کوی لعلانی می اماره ای امان عالم است آس جیده حاکم
مورد بود برای دفع یتیم رحم

در بیان تربیت اعم خود صفحه ۱۳۸

قوله خوں دید آه یسے سین که مرا گو ما دیو تحته دانش طار من بهاد و در تعلیم من
کو شید قوله خوں کرد آه متاله المص ماسل نودن و گرامی و اودن شدن
ویر و ان کتاب المص و التمدید و سیرستان و ارحمت مرودت شعره تحفیف
حواده یتود قوله جیدا که آه یسے میدان مرا تربیت نمود که ارا الحمره با سحر و
والناس که هم مصحف مجید است رساید و ارف و جانی مبارک او مصحف
دانش و تمامت رساید و آدم گرداید قوله اول آه ماله الکسر لیلیه و جواب
آن سعاد است اقول قتالے خلق الا مباد من خلق آدم و همه آدمیان
ایاره حوں سته میی آدم را را حاکم آفرید و مردان او را در حوں سته ای

اول سخن لطیف و جملات را به تقریر آورد و متر این آیت را من تعلیم بود که
 حقیقت خود را در باب که دلال محقق چه بودی و الحال کجا دیدی و چنانچه بود
 قوله داده ام و مژده اصلاح مالک اصلاح آوردن و نیکو کردن عکاس و سعاد
 کسری و سکون قافحه تا تمام کردار شکم پیوسته آن را که حسند و متافض و در دست
 حال است مقرر است که مدگی روح که عسارت از مستطی سدل اوست انوار الهی متفا
 مگر دیدن او عالم علوی و سبط روح اشارت نامادین او در مرتبه کمال حصن ال
 مستطی طریای اطوار امریه که از بگذر نفس حسی طاری احوال او میگردد و بیست عم
 من کسانی که در علم اصلاح دست توان آورد و دست داده حقیقت مدگی و مردن
 روح را من تعلیم بود و طریق یا حقن اسرار عامه و اطوار حیه من پدایت کرد تا مرتبه
 کمال رسیدم و در جمیع دقائق و تخانی بهره وافر برگزیدم اس در پیرامون سوی استاد
 مترو قوله کرده آه بیست مراعت و ادا و لغت آمد و سامعه و ارباب و لعب ملا می
 ششیده چون لغت دانی کمال دید در حق من چنین فرمود که رسیدی تو کمال وستی
 تو که گم کرده شوی و ادراک معنی قوله آن شاه علی که از دهم حاشه مسی است
 سرامی که اکثر امتا و آن بر دهم است و علی که از عقل سر سر آورد به الهی است و ملک
 نقی سخن داده فلسفی موسوم شده قوله من آه بیست هر چه در من در شکلی
 و احمیدگی کرده شده مفلون بود و یقین مل ساخته و سر از سر صدر
 کتا و های صدر مان مراد او که هر زبان تکلم اسرار حیه کردم و لطائف را - سی

یکو در معنی رسانیدیم و معنی تالی در معنی مع جیس است که سر سر سر
 راں کتاده + است اسرار مد را را معلوم موده قولہ مل کرد لے کر هر چه
 آہ حروف مقطعات کہ در صحف مجید واقع است و آرا اسرار قرآنی سے امد
 و انعکس لہذا اسرار غیر حرفی علیم وقوف و اطلاعی حیث باعتبار آک کرب کر در
 حساب سیار و ہمہ چارہ حروف اند و اگر کمر راعم سمار مد و یکو و یثو و یو
 آن حروف میست مالوف اردوئی ترکیب یا مریم حروف واقع شدہ جیسا کہ کہیں
 ایہا حروف چاسمہ آلمو یا سکہ جیاسمہ آلم و یا دو جیاسمہ تم و یا یک جیاسمہ تی
 یے بہ ہم بریں ہتر چارہ حروف مقطعات قرآنی را مد و یکو و یو و ایسا قسماً
 کمر او چارہ حروف باعتبار غیر تکرار و مرکب متسل ایسا مایں اعداد محدودہ
 حاملہ نشان من مودہ و آنچہ اسرار حصیہ بود ہمہ اقامت دلیل و بریں معلوم من
 کرد قولہ میں چار اسلے آن چار آہ چار انتہا عبارت از مرتبہ ماسوٹ ملکوت
 و حروف و لاہوت است یا چار مرتبہ عقل - عقل میولانی - عقل بالکلام - عقل
 مستعار - عقل بالفعل - و چار عقل استعارت است علت مادی و علت فاعلی
 و علت صوری و علت فاعلی یے صفت حارثہ را یقینے من مودہ اسرار عقل
 از بعد را تقریر آورده حاسین طبیعت من گرداید و در بیت تالی استعارت صریحاً
 عقل مودہ کہ خوب علت مادی است کسی علت صوری و کسی صفت علت مادی
 ویر لفظ کتابد کما یہ از علت فاعلی ہواں مود قول آورده آہ یے حمت

ثبوت کردن حدوث جهان مثال در مت فتح شیوه آورده حدوث جهان را سبب
 من ساخته از حدایس که طریقه مامریه اهل عوایت است ماردانسته شرف
 تحقیق شرف و سرگردانید قول در علم اسانے آه دین مت اشارت است
 نایه کریمه و علم آدم الاله اسماء کلها قول هم دایه آه داره ماعتار برورش آه
 طیب شرف الم و تشدید اسے ممر عریمت حواں قول در محرم آه یسے
 دروات من که در مار سائی و حوائی متاء محرم لودار آفت آفت تحقیق رکنے
 و آسے ممر رسید در مت کال در سائی فایر گشته از عوایت که مرته اذانی و حوائی
 است در مت گئے که مرته کال و جودانی است رسید قول لوتیاه یسے مہاں
 در مت ساکی حورای مرای ہر دوف مر و محوشہ کہ اس سیاہ است و قل صارت
 از خط است لوتیہ الی خط برآمد ہر شاح سعلہ رافاس گئے کہ صورت دامن مشابہت
 نام دارد قولہ از مرف آه روف کایت از سعدی او و معتہ از موقوفہ تر
 لوح اسے لون آه اسے مر و صا رہ من کہ شختہ سعید او متہ میاگردش را و ہر
 لون و القلم بر یک سیاہ ہوشہ چوں خط گرد حصارہ دائرہ ہماست سورہ لون
 و القلم قسیدہ دائہ محسن ملاحظہ دائرہ لون حبت و مع حشم رحم یاسین میاورد یسے
 ہر گاہ عم من موی من نگاہ میگردیوں مرته کال رسیدہ لودم برای و مع حشم
 رحم یاسین حوائدہ بر من می و مید و در معافیت من سہی تمام سحای آورد قول
 چوں و دہ آه متل است کہ میگوید کہ ملاں کس را شادی ہر کہ شد چوں یسے ہر

که موصی اساطیر و انصراح اند و روح فطرت معلول آن در عایت نامبر از آمدن اسباب
 سوق که گشت معالم مسلطه و در و قفس من راست گشته شد و هم می جوید و عورت
 مردی را می قیول خود گوی آه بیست و نه که مثل قوم از عالم رد و امین بر
 طیس سما و در خود و گودا و انصاف دره که می تواند دیدن و در حاصین عمر گرداند و در
 یعنی معراج اول است روی حسن جهاں توان برود و در حاصین یعنی تو
 حاصین چهار توان گرفت

در معراج ملک اساطیر و امام شریکین ص ۱۲

قوله این قدر ایست که آه بیست و نه که مثل قوم از عالم رد و امین بر
 دست قوله عرق انگیزش رحمت و گدازد و سال تا در دهن بر
 قوله یک سوئی آه اساطیر نقایقه معصومین سر بر روی تاج گردیده و تا و ده
 مراد مستقیم تر و عاده دین در قوله و در آه اشارت سخاوت
 موسی علیه السلام اما مدینه العلم و مکی نامها قوله را با هم آه آل در
 اصل اول بود همزه تالی را با الف تلف کرد و میس نام کرد و همزه الف در آن
 بود همزه اول بحسب سوره که موصی است که است اوست بیست و نه که
 داد و نراں شد که نه آل است ملک که در رحمت و رزق و داد و تن و عالم است
 سکنت حده قوله چندانست آه بیست و نه که سایه آن بهائی اوج دولت
 از سر حاصین رحمت مرگ گزائی حاصین بود که موصی جامع و ملح و مرد و بر می است و موصی

و آدانی حواسان و استه مایه است چقدر است که موجب درانی و دیرانی
 است قوله گر آراء تن آسان شود ای حوض داسوده شود یعنی اگر بتیغ
 قدوم و رحی لروم امر شرف الدین باری خوش شود و نظری سری عیان شود
 مرآه در آسان در عمارت و آدانی و حسن ما و لفظ مواجیان و معنی و معنی
 ما که معنی در حواسان مکان گریه قوله ریور آه بر آواز اول معنی و آدانی متد
 بلیله و گلوهای ریور و دین و امثال آن که در ساحت اریور نقشه کند ما رشت
 بلیله بر احوامد و معنی از شرف و تقاضا و متاخرین یعنی ساحت اریور بر علم
 آورده اند یعنی برای رکاب مدوح شهر باری را از جهت هدایت اهل عوایت ریور
 گرد و دسوی و حسن آن سرریز را از استه و میره است گرد و دسوی قوله تن
 سیتی آد سیتی دوستدا و امام طایفه که شیعیه حواسد و عالی سریکه اهل طائفه
 است و علو کند در کاری یعنی دسوت او دوستدا و امام امیار که در دوستی
 او عالی ام اگر چه سیتی عالی از معنی اول نقید صفت معیوم میگردد قوله عم آد سیتی
 عم استحکام گرفته دنگ و دیت و آید و بیج رگ حاس که معنی مساوی و سب
 حیات من بود مرده و در معنی مع عم ریح رداست و واقع شده چون سوت یا
 رعایت الفاظ دیگر مناسب تر بود در من اختیار امواد

در معنی امام وحید الدین ابن عثمان

صحه ۱۲۲

قوله در دست آه پیسے وقتیکہ العاس سارگل نام فوی ماں داشت ای در تید
 حیات بود دولت سماں بود و ماں س آل دولت داشت قوله در ہر گاہ آہ
 لقب او وحید الدین اسم و ستر حروف اول باو وحی است ای در ہر گاہ او وحی فخر و
 تعظیم است و روحہ افعال قوله در طے لے فقر آہ لف و متر مرصعات
 فقر نام یکی کامل در ص طب سرچہر عالم نام و در نوشتہ و ان کہ در ص محرم
 و سداست قطعاً عالم نام یکی صاحب کتاب و قیل نام کنانی کہ ہم نام مسعود
 خواستہ ساقی نام شاعر جلیل نام شاری صاحب دہشمد شہر در ص ادب قوله
 سر آہ سیویہ و مسکویہ انہ خواہ پیسے در ترم تقریر او در شک علم او سیویہ ارباب
 سر آہ گزیدہ و مسکویہ با حوں تیر و مد آمدہ ای صاحبوں سیدانگشہ ار عہد
 محال کہ موجب آہ ارضیت است قوله شاگرد آہ دوکان جبارست دکانیکہ
 سر جبار طرف در می دہشتہ باشد کنایہ از دوکان سرگ است در عبارت از دنیا
 نامسار چہار رنگی گونا نام دکان اوست ای سیویہ و مسکویہ شاگرد دکان
 اوست و جبار صحت از در دست تھا است پیسے مرصعہ رود گاہ چوارہ ماتی است
 مس مثل قوله در علم الہی آہ پیسے در دستن مہر الہی مادر علم اتہی کہ نام علی
 است از ہمہ ہر وفاق است قوله از صغیر آہ ملک اکثر ارباب و یوماں رعایا
 و مکار محول ہاں بر میں ظاہر گشتہ میسر را و سد و یوماں کہ محل حکمت از دنیوی
 ملک از اراں حاست ترسمہ خاطر او حوں صغر حالی است ملک از صغر ہم کہ قوله در

و در آه اعراض اگر کمزور حواسد علم خود را در او مرد و اگر منع حواسد شود علمه کار
 اهل عرب طایفه شده مردانند اما بعضی اول لفظ هرباب که در معنی اول است هایت
 تاسد داد و بعضی تانی هایت ساق که از مصر کم آمدند و یونان است توافق
 قوله سار دیله آه مآقار میاری مراسته که نصحت کنی فایز شده باشد و خود
 اگر طبعش گرم و حار باشد قرص کافور قرصه یسار مد که هایت سردی شود
 و هیت خمر و الطع فائده دارد و بعضی از قرص تنس که در کمال هایت است هیت
 مرد و راں قرصه کافور میسار و قوله هرباه اسله آسپلش آه چون آه در هیچ گزین
 باشد مهبل خوردن هایت معید است یعنی چرخ و کرک هیت اساله امر اس مهبل
 از دگر و میجور مدار است که آفتا ساراں وقتیکه مهبل او حورده ارتیا و صرع
 و ارسته و این امر ادعای است قوله گر فلت آه هتق بالفتح و مع یسار
 دامای و مردگی او میجور عور نماید و می که مردوی تر است و از الدوار محالات دور
 سار و قوله در نقش آه یعنی در نقش فلک تحت حساب و از ستهاب علم آن شسته
 میسار و قوله حصانق آه یعنی دهنماں او که حواش میل داند که در شیم ایتان
 کتبه کرد بایر بود و آنروئی قلم دارد که کار فرامی قلم موهه جبارت از علم سده
 هربا سیده تنل تحت حساب ماکسار و میل تانی اگر یعنی گزوی گوید و میل
 اول هربا یعنی که باشد بر معی دست می شود ای حواس گزوی دارد یا قلم که در
 در دست داشته نقش کنی و از استی میکند قوله ماییدین آه مویینا یعنی

موسیقار دست که موسیقار رام مانور است کرد مقار او سوا سا است و ازان
 سوراچه آثار ای گویا کون براید و علم موسیقی از ان احد کرده اند یعنی او در
 آنکه در هر سر و فصل بحر نامرست فال دارد و کمال مهابت فایز است درین موسیقی
 موسیقائی است ای علم موسیقی چنان میداند گویا در و رآهه قوله مانع از قوله
 ران دست آه یعنی مرغ گویای است است و لایح و کرده رنگ را و اوست
 اما که مرغ گویای مرغ است است امل در عین است و اگر آنکه دلس امل تاوار
 و مرکب است و دیده را لطف از حواصی نگارد و لایح و ارامی میداند ای الترح
 شاید که اصل قمر بر شمع خیمین بود یعنی مرغ گویای است است و دل از حکره
 رنگ و آثار است پس از آنکه دلش امل و درست دست و خاص ارمون در
 آرد و از آنکه دلش در کرده رنگ است دیده را لطف از حواصی نگارد قوله
 و بدان اے قوله حوراء اتم یعنی اما در و الا و سقا آمد نام به طبع اول یعنی امانی
 است و اسطرلاب امانی یعنی اول و لفظ در آید متعنی اجیت و اگر انعکس گویند سحان
 لفظ در آید بر آید باید و از بدان مراد در شش امید بر آمدن مراد است ای و قدیکه
 از صحن زمین آسمان از حواصی و میداند است که امید صحن حواصی بر آمد و گواید و میداند
 از عوانی آفتاب است که بهر سر ارم از صحن از حواصی رنگ می در آید و مراد آسمان آفتاب
 که چون از حواصی منظور بطور مدوح است برین از حواصی هم فطر انگه و درین مراد
 حاصل گردد قوله من مانده آه تنیه فاعده و سده و تحید اعاذه کسده ای مکرر

یعنی ایں سید الدین کہ سیر عریضام است اس فائزہ جو عم و عم من مس رشتاد
 من لودم و او کو میں مقرر است کہ اگر فائزہ ہم میر سید و اصول مستعد کہ فائزہ
 سید و سیر سگرو

در معجم نجم الدین احمد علی سیگر صفحہ ۱۷۶

قول نجم الدین آہ نقیہ، انکسروا بسم پتیا حاج میاہ و کمال قولہ سلطان
 آہ نقیہ، بالحق و التقدید سیگر اسے ماد ساء ائمہ اس سر علی سیگر است
 قولہ راجع آہ یسے کہ نام روح و عام او کہ احد است کرام الکائناتیں و سجدہ
 الہیہ است و اذ لقب او کہ نجم الدین است سورۃ و اللحم تخمیر مودہ اندامہ لفظ
 عم اسے کمال تاکید کہ بیچ و رو گداشت فتود بطریق لب و متر غیر مرتب کہ لحم
 عم است۔ اللحم نقطہ است یسے کہ نام او و اذ لقب و رکات سجدتیں پیدا است
 در تگاہا و صیغہ می را کہ ائی التبیح عم مدلت لفظہ ہا دن روح است
 یس تقریر لب و سر راست یا اید وین سورۃ انکسار بیان آوی است قولہ
 بہ نقیہ آہ یسے اند تارک و نقیہ کہ قسم کہ لحم یاد کردہ و اللحم اداہدی
 ویدہ و ایں کمال احترام ظاہر و ہرہ اگر دیدہ از جہت آن لودہ کہ لقب و نجم الدین
 است قولہ تاسخ آہ یسے اراں ہنگامی کہ شیخ کلاہ معنی کہ قیسمہ است اگر کلاہ سرج
 سادہ و تیدیراں کلاہ سرحد و ادا مودہ اندام حق آفتاب سرحد و ابر کلاہ معرے
 ہایت لطافت دارد قولہ شاعر اراں آہ اولیا را نقد و ساکباں ساکک

رانی کہ سیتہ مطور نظر کے مقرر شاں دنگاہ الہی است و سبکگاہ ۔ جیت
 موسوم لشہر اور قولہ جوں دولت آہ جیا کہ مثل رسد دولت کہے آید
 وقت ہی رسد قولہ او انا آہ پیسے وہ ترویج دیں شہیں و مسنچ ہند ہنام
 ۔ بیات بہترین کائنات مشرف است و آنحضرت محاک عارقتیریا و مودہ لود
 یس عارء من متائہ محاک عارہست و او حاکمے سید است قولہ من ساعر آہ
 پیسے من متائہ ساعر و او سر لشراب صاف و مدت است و شراب ماستی ۔
 ساعر دار و تقییم لفظ گردایدی و تلف عکس کیوں پیسے آئیجہ در معنی اول گنتہ
 ام اور تقییم و تلف کی جوں ساعر لفظ گرد آمدت ساعر متود پیسے شاعر مراد
 اویم و لفظی راحوں تلف کسہیم مگر دوا می او در پاسے پاک علاج مورد کرم
 است قولہ کارم آہ فتح پیمش پر پیسے و تحریران العلم تیسیر کے کہ سار یا پیدا
 آید در تب ملکہ یقال دوم بحر اں علی آہ سامہ یکہ امی الصراج قولہ رشام
 آہ صبح اما دیا اول و وہ دیا جہا پیسے دوم شناسنا و صام صا رحم و اما د
 گوید کہ سمیع است کہ اما دیشاں و طلوع آفتاب حقیقت است و بعد از دے
 مہار دام صعب اں ابھی من صراج مقابلہ شد و ام مقابلہ تمام در سائنست
 قولہ خود لآہ پیسے سایہ رس وقت تہہ دیں ملکیت و سائر میں اں تہہ
 است کہ ار میلور میں میاں شمس و مردم پیدا تو د قولہ شہار د آہ اشارت
 است بحدیث قدسی کہ ان الله مولی کل لیلۃ لولی سماء الدسا یعول مل

من دایع فاحشه و هل من مسعرا فاعمره قوله شب نماز آواز است
است تار دئی چند که صورت صدف بر ملک بود دریتود قوله عواص سیاه
رنگی آواز است از تار صاحب کبریا صبا ظهور تار آواز در صحن صبح
عطار و ماقانی قوله مرص آه قمر و دران بیس یک قصیده که در مقامات الفاظ
در تاجیب معانی و دران سحرانوست که تندر حق من طریق مع و برده +

در مرتبه امام الائمه آه

صحه ۱۴۹

قوله صدر است آه ای هم مرگ عباد الدین سلامت من عام قوله موسی
شکوه آه ای در علم او تسلیم می شود و مار یک شبهه و شگافی بیگم قوله شک
میس آه ای در علم و الم ساں موسی صیغ گردیده ام حس که در من سرور گو یا و
مورانه است قوله الا ان آه آه بر تله رنگی بیس کنون بریدی تو شهرک را و ار
میلوت و سپید ساچی توانی لرزای و الا ان و ناری کسان و دریا و رماں کمان
مراں قوله تا آخر دم آه مرد و اول ایس در روبر اول میاری تا آخر دم
ایس تا آخر دم و ایس اصل ماقانی قوله اکنون هم آه بیس عم دران
او پیش خیم دوستان سد سیاه بر آند و از بیای صحر گرد آید و سد سیاه
عبارت از آنست که است شمتا دوش یوسف نام اس میثوب قوله این
چاه آه این اشارت موسی عباد الدین است و بیا عمارت از قمر قوله

رفته بشوای هم رسیده باشد قوله آن کرده آیه یی یا سجد متانی
 حانه را خاک می رند آن سرور سیر را که حانه کجلی است و خاک را که حانه
 عودی است خاک رده یی یا سیر و یا رده و تارک کشته امامه یی یا
 خاک رده نامتھے کہ آئید اسرار محیه ایها و معلوم موده توانکمان کسیت
 او چهل قوله العزاة لے قوله الحکمة آه نمده بالعم سیر یی درعت انصرت
 رسالت یا به تنبیر من و لشکر من عرت است اسے از حرکت لغت محمده
 سرور و معصوم و مدح محمد محمدی سیر و معصوم حکمت است قوله آن
 خال آه یی آن مدح که سر او خال معروفی است و گشتار بر او کاندست
 که اسرار شریفه در کلام او ماموده قوله گنج قرنی لے قوله رعد آه یی
 شریع تویم و دین مستقیم محمدی را که گنج قرنی عمارت از دست راس صواب
 سامی از دید قلم مصری خود را از دای گنج تیرت گزدایده رعد کنگدان
 اسلام را بدست آورده دست آنها سرید تا مار موجب رعد اسلام گردد و در آن
 حرم رعد ما ابلان یسند قوله سیمون ما ہی آه دهر و طوفان ہی حیرے
 یاستد که در دست بریده مشامت دارد قوله اولس آه دمع المصع
 سیریکس یا که معر رسد متع و مع مستکده سر و دماغان نام تهریت
 قوله اما آه یی لے لور الی و از تحلیات سیدی که عمارت از چاده سماح
 ازاده سریت مانند حرمه یث در بسته صبح غاصد را که از اسنان فس

صاحب احسانام سووہ اسے تسکوت یکا ساتھ مع نام کریم میں اللہ
 نام سوہ مع است و در صحر کہ صفت لسان در اسما است دہیں اللسان لسان بر
 دل سر طاق نام دوتے است مشہور و در صحر گوید صدار طلوع شعری السری
 کہ از اس ساتھ است صد برگ آں و در درو ح اراں رواں شود با ص
 مع کس و دینے گوید شیتنا در بر بر برگے کہ مقترودہ اند میا و بر در و ہماں
 و سے یہ صلاست کہ قطر و بر شیر گاؤ یکا صدار لکھ واحد و لیسیر ستہ شود و در
 آہ کا صدار ہم رسد آب اند شیر صید شود و آرا لعلی دہیں اللسان حواہ
 و موہے کہ در صفت لسان آسماست باح و در حواہ دودہ است و آرا میں اشع حواہ
 و گوید انہ معہ و صحتی است و ہم آرا صلا لسان گوید گرم و مشک است در
 دوم کو صفت در صحتہ را طبع باشد بر ہاں و در صحتہ و صحر الحواہ و کشف معتبر
 آورده اند دیو دلاں استار صفت مشاہدہ ہندی مراد صحر قولہ قلمش
 آہ حواہ صلا صحتی صید را سیاہ گردانند و سیاہی موہ علامتہ حواہی است لیس
 مراد است کہ قلم کو کہ متوی عدل میں گام و سیاہا کہ عدد کہیں سال است حواہ
 میکند و رنگ و در صحتی کہ حواہ را استاد او عطا میکند قولہ راں حواہ آہ ای
 اراں قلم کہ سب روق دیں است دنیاہ تراش دیں و اسلام حواہ گردیدہ قولہ
 یکوی آہ است صحت متوی و حکم عدالت آگین و دقتہ آفتدہ صعب و رار ستہ
 کہ صم او در لعلی متل دی گرویدہ و صعب و مالوانی یکا صحتی او توہ

که حرکت کند چنانکه اگر کسی ایوان محمود و ارحس و حرکت مار مار +

در ستایش ابوالمجد آه صفحه ۱۵۵

قوله موسی آه حال الدین محمود نام صرح است و آدم و نعلنی نام ساد او ست
محمود یعنی محمود است که اربابان علم او دیدار من گوشش از کالی اطاعت
قوله چو هم آه هم نام صرح سلطان محمود مرغی که تمامه سوسات که
اعلم معاد کفر و دود حراست ساحت قوله سینه که آه محقق عالم آفرین و سینه
تتأخره و محقق گوشت ماه را بر گوشت سینه هر دو برادر چون ماه و آفتاب
اعتبار دارند نقصان محقق در میان ایشان محقق میت هر ستاره که آفتاب
در یک صبح مع شود محقق میگردد و آذر احتراق گوشت گمراه که اعتقاد باشد
قوله گفته آه دو گوشت عبارت است از هر دو برادر +

در مدح خواجه عزالدین قصا صفحه ۱۵۶

قوله عزتی عالم و التمدید و الف مقصود نام بنی عزوه عالم گوشت و دست
گروه و دست هر چه باشد و ایما گنایه از ضعف معیست عزت الکسر عزیر
شدن و از حد شدن عزیری طریق قسم میبرد که اگر عزتی از مدح خود رنج
ماتمام تر و کالتزیدیه ماتسم دست من ضعف معیست میت است ای

شعار کا ہر سے اختیار ہوا ہاشم ورا سلام دست واداستہ قولہ
 اے میدا و اے حال با کمال او موح و رح و عشق و حق مصفاں است تکلم
 کردن او موح سکوت فائماں است ہر گاہ در حرف گفتن و اسرار میاں ہوداں
 دے آید گوید گاہاں را ہر سکوت رہاں سیکارہ قولہ سانی است اے قولہ
 جامع آہ یوں قصار لغت صریح ہست میرزا یہ در عالم یقین ادھواسے دیں اور
 اور سواد و حوس صاف رہا گیرہ است و ہواسے دیں اور اسباب ارگاہ ہے
 کدہ و تیرہ سناچتہ اے قصار را مارکہ موح تیرگی ہواست حکار قولہ
 نے آکد آ اے گرد حسارہ او خطر مر آوردہ و آن سہ یوتیش جس جہاں
 اور ریش کرد یہ فلک موح لہ دیا دھونی شدہ قولہ کہ شیخ آہ سے
 لہ شیخ عمر سانی یادگار است ۔

در مدح امام تاج الدین علی الخ

قولہ ماسے آہ اے تاج الدین کہ سمت علم و فضل و تقوی و طہارت حجاج اور
 مرا اہل امت و احبا است یہے ہر یکے را اراستہ احبا است کہ اطاعت اور
 کدیرا کہ اوستا ہمشادہ ہیں است یہ حامی آکدہ تاج دیں آ قولہ دو العقار
 کہ یا کمایت را ہاں حقایق میاں است اقلیم حقیقت رقم قولہ سدای
 است آہ شیاں امام قلیلہ کہ سمت سرور موجودات قیام دستند و فضل

سمت ان برگزیدہ کائنات معقرو مسامی نود و داسے دیں محضی را
 ہمارے تیسائی است قولہ فردا آہ اشارت است منہ قیامت و ما عودار
 ایہ کریمہ یوم دین الہدیس احیہ و امہ و امیہ و صاحبہ و عہدہ
 قولہ دام آہ اسے خواہر استعار کہ درج او نکار برودہ ام مطلب و مقصد
 اور است میدام کہ ہر گاہ کام او سر اسامیامت شدہ حرف نام عودار کہ علی است
 معصوم خواہد جو اید و مود کہ حاقانی برودہ میں حق بامت مودہ و سیا
 مائے مویج است کہ انی الترح چون شدہ حرف علی را معصوم خواہد غلطی
 صورت شد و یسے آن واحد است میں و لفظ معصوم در اسامی عام است
 حرکت اعراے و سامی را +

در مع قُدوة الشایخ رشید الدین البکر صفحہ ۱۵۹

قولہ ار شمد آہ اسے ارسل و اولاد الوسمیدیں الوالئیر کہ ار مشاہیر
 اولیاہ است قولہ دام امائے کاہ راہ یسے دام کہ سمیت این تہدیت
 دلا کہ در مع دو گتہ ام در ہر دو جہاں محرومات کہ در ہر اکسیت و شعر میں
 در حق آہا است کہ ہم ہیں اند و حق مراعات را کا ہار و حکم میت الشر ہار و
 ار اکہ شعر میں بر مرتہ کمال است اگر کہے رابع کہم اورا ہر فلک مالائہ کہ رام و گہ
 بہو کہے ہر دام اورا ماسعل لسا علیں میر سام د

مالک است قولہ رہا کہیں اسے رہا خواہ مالک سے کہ مالک قطعاً سیکرہ
 قولہ میں آہ اشارت است موشق این شوی در دلت چل دور قولہ
 سرگردن آہ یہیے این عقد کو ہرین را کہ اشارت کتاب است سرگردن آفتاب
 اراں مستم کہ اور دوستی سود کہ دایں کتاب را نگیرد و مجلس مالک دس موصی
 سادہ قولہ این مقدم کہ تم شدائے قولہ کم بودہ آہ این کتاب کہ سام او حق
 کردہ ام اسلش ایست کہ گوہر سنے این سفایں اردو دوس اور از تریٹ ادم
 میں این عقد در حقیقت کم شدہ مارگاہ او سب کہ توسط آفتاب دست میں امداد
 این اشارتست تاکہ اول تا آخر خطاب او بودہ اکوں کہ محدث رسید ہما
 کم کردہ عودا مار زیادت اور امتیاز مالک است اگر خواہد ہائے آن عطا فرماید
 دہرا خود کہ نقال حواست چند اصل ہائیں میں است قولہ گرما آہ یہیے اگر خاطر
 مالک ملکہ تہرا آرد این تمہ کہ اشارت ہیں کتاب است معنی است الامر شہ قولہ
 گر آئیدہ آہ اسے دیں کتاب آچہ گندہ ام اگر کسے مل او گوید کا و اتم قولہ
 این دعوت آہ تبیل لالہ الا اللہ گفتن آمیں مالک کہ ایست کہ دعا ہما دعا
 استعمال کسید یہیے قول کہ دعا را کہ انی المتحب +

هذا آخر ما حکمتہ لا محالہ من الترح

المعروف بالان عبد السلام

والحکمۃ شامۃ

س کتب اللعن من کتاب سرائقہ و احوال و واقعات و بی سبب
 منع و سبب و عدالت و مامایہ و السیاق و مطالعہ عام الف و یا یان
 و اربع و مامایہ و السیاق و مامایہ و السیاق و مامایہ و السیاق
 لقد اکتب

تمام شد

تقریر میرزا حسن میرزا حسن

اشتهار

اس کتاب کی برطرفی کی وجہ سے اس کی گئی و کوئی شخص مدوں امار
 موصلا کے اسکے چھوٹے کامیاب ہیں ہے

تصحیح نامہ اغلاط انتخاب تحفۃ العراقین

صحیح	غلط	۲	۳	صحیح	غلط	۲	۳
باشش	باشش	۵	۲۵	بیکند	بیکند	۸	۴
رم	عم	۹	۵	مجدد	مجدد	۹	۵
چ	ح	۱۱	۵	آید	آد	۱۱	۵
اماخیر	آماخیر	۸	۴۶	دیسے	دیسے	۷	۵
ولی	ولی	۲	۴۷	راری	راری	۴	۱۸
وسے	وسے	۵	۵	حق	حق	۱۲	۲۳
مخدوس	مخدوس	۳	۵	تیرہ	تیرہ	۴	۲۵
میرہ	یکرہ	۸	۴۷	ملک لودرا	ملک لودرا	۸	۳۱
ادوی کش	داو کش	۱۳	۵	۵	۵	۵	۳۴
حلق	حلق	۳	۴۸	مار	مار	۷	۳۶
کر	کر	۸	۵۲	مستقر	مستقر	۵	۵
رین	رین	۱	۵۳	الدرار	الدرار	۱۱	۵
رین	رین	۱۲	۵	کوم	کوم	۱	۳۷
محط	محط	۳	۵۴	ملک لودرا	ملک لودرا	۴	۵
دودہنگی	دودہنگی	۲	۵۵	درواں	درواں	۱۱	۴۸
مخدس	مخدس	۲	۵۷	سادمی	بہادی	۸	۴
سفر	سفر	۴	۵۹	دیسے	دیسے	۶	۴۲
دیسے	دیسے	۴	۶۲	ویو	وہو	۲	۴۴

ص	م	ص	م	ص	م	ص	م
۹۲	۹	میش	میش	۱۱۱	۱	میش	میش
۹۳	۱۲	ولیار	اولیار	۱۱۲	۶	اولیار	اولیار
۹۵	۱۳	عرو	عرو	۱۱۳	۸	سایه	سایه
۹۷	۹	سالکان	سالکان	۱۱۵	۸	دیا	دیا
۹۸	۲	لورکس	لورکس	۱۱۸	۱۳	ره	ره
۱۰۰	۹	میش	میش	۱۲۰	۶	میش	میش
۱۰۱	۴	هر	هر	۱۲۹	۳	میش	میش
۱۰۲	۴	میش	میش	۱۳۲	۶	میش	میش
۱۰۹	۷	عراق	عراق	۱۳۳	۱۳	میش	میش
۱۱	۲	گرمی	گرمی	۱۳۷	۶	میش	میش
۱۲	۱۱	سیار	سیار	۱۵۱	۱۱	میش	میش
۱۳	۱	میش	میش	۱۵۲	۵	میش	میش
۱۷	۲	میش	میش	۱۵۳	۵	میش	میش
۱۵	۴	میش	میش	۱۱	۱۱	میش	میش
۱۶	۹	ره	ره	۱۲	۱۲	میش	میش
۱۷	۲	میش	میش	۱۵۶	۱۳	میش	میش
۱۸	۶	شور	شور	۱۵۷	۶	میش	میش
۱۹	۳	درآید	درآید	۱۵۸	۱۲	میش	میش
۲۰	۷	میش	میش	۱۶۰	۴	میش	میش

غلط نامه شرح اتحاف تحفه الحرف اقلین

غلط	صحیح	۲۳	۲۴	غلط	صحیح	۲۵	۲۶
۱۴۲	۱۳	میل	میل	۲۱	۲	میل	میل
۱۵	۱۵	کے	کے	۲۱	۵	درخواست	درخواست
۱۶۴	۲	تیر	تیر	۲۴	۱۶	قدما	قدما
۱۶۵	۳	صاحتار	صاحتار	۲۱۳	۱	میدار	میدار
۱۶۹	۳	آسا	ایسا	۲۱۹	۱۳	داری	داری
۱۸۱	۴	رُماہ	رُماہ	۲۲۶	۱۴	کات	کات
۱۸۲	۵	داوارده	دوارده	۲۲۸	۱۵	عسارت	عسارت
۱۸۶	۱۵	مروموج	مروموج	۲۳۱	۱۱	آیت	آیت
۱۹۱	۶	پراس	پراس	۲۳۴	۱۰	اراہ ہاں	اراہ ہاں
۱۹۴	۱۵	آہ آہ	آہ	۲۳۵	۹	ماک پیری	ماک پیری
۱۹۶	۳	دصعت	صعت	۲۳۹	۱۵	عرد	عرد
۱۹۹	۷	کہ مقام	کہ قوام	۲۴۱	۷	درتسای	درتسای
۲	۷	سیں	سیل	۲۴۴	۹	عطہای	عطہای
۲۱	۱	نقدہ	نقدہ	۲۴۶	۱	ہبت	ہبت

صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ
۲۵۴	۲۵۴	۲۵۴	۲۵۴	۲۵۴	۲۵۴
خودہ	خودہ	خودہ	خودہ	خودہ	خودہ
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
کے	کے	کے	کے	کے	کے
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
آد	آد	آد	آد	آد	آد
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
یستان	یستان	یستان	یستان	یستان	یستان
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱
محدور	محدور	محدور	محدور	محدور	محدور
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
لاتعداد	لاتعداد	لاتعداد	لاتعداد	لاتعداد	لاتعداد
۲	۲	۲	۲	۲	۲
ارکف	ارکف	ارکف	ارکف	ارکف	ارکف
۸	۸	۸	۸	۸	۸
ایں عالم	ایں عالم	ایں عالم	ایں عالم	ایں عالم	ایں عالم
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
حرف	حرف	حرف	حرف	حرف	حرف
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲
اہل خود	اہل خود	اہل خود	اہل خود	اہل خود	اہل خود
۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴
کثرت	کثرت	کثرت	کثرت	کثرت	کثرت
۶	۶	۶	۶	۶	۶
دہم ہوں	دہم ہوں	دہم ہوں	دہم ہوں	دہم ہوں	دہم ہوں
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
ارٹکی	ارٹکی	ارٹکی	ارٹکی	ارٹکی	ارٹکی
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
سعلانی	سعلانی	سعلانی	سعلانی	سعلانی	سعلانی
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
گوتہ گوتہ	گوتہ گوتہ	گوتہ گوتہ	گوتہ گوتہ	گوتہ گوتہ	گوتہ گوتہ
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
کے	کے	کے	کے	کے	کے
۲	۲	۲	۲	۲	۲